

## Za prvi maj pripravljajo

V Črnomlju ne nameravajo v počastitev delavskega praznika organizirati akademije, pač pa bodo po vseh večjih kolektivih kot so Belt, Zora, Iskra, Rudnik, Beograd in drugih priredili domače proslave. Zvečer pred praznikom bodo po okoliških gričih zagoreli kresovi, pred spomenikom na Griču pa bodo spustili v zrak več barvnih raket, s čemer bo ustvarjeno praznično vzdušje. Prvomajska budnica bo letos svojevrstna. Pok in streljanje bo zbudilo Črnomaljce, nakar bodo nekateri kolektivi priredili izlete v naravo in znane partizanske kraje. Če bo lepo vreme, bodo prazniki toliko lepši.

### BUDNICE V PRVOMAJSKEM JUTRU

Kapeljska godba na pihalu se je odzvala povabilu občinskega sindikalnega sveta v Brežicah in bo 1. maja navsezgodaj zaigrala budnice v raznih krajih občine. Ob 5 uri zjutraj bo z veselimi zvoki zbudila Kapelice. Godbeniki se bodo nato odpravili v Dobovo in pred prosvetnim domom zaigrali nekaj vedrih melodij. Ob 6. bodo prispeli v Brežice in se ustavili najprej na cesti 21. maja. Nadaljevali bodo pot mimo stanovanjskih blokov ob Bizeljski cesti do stolpičev in po Vodnikovih ulici do gradu. Spreved veselih godbenikov bo šel nato skozi mesto do banišnice. Po budnici v Brežicah se bo godba zapeljala še v Arčice, nato pa v Globoko.

### KRESOVI PRED PRVIM MAJEM

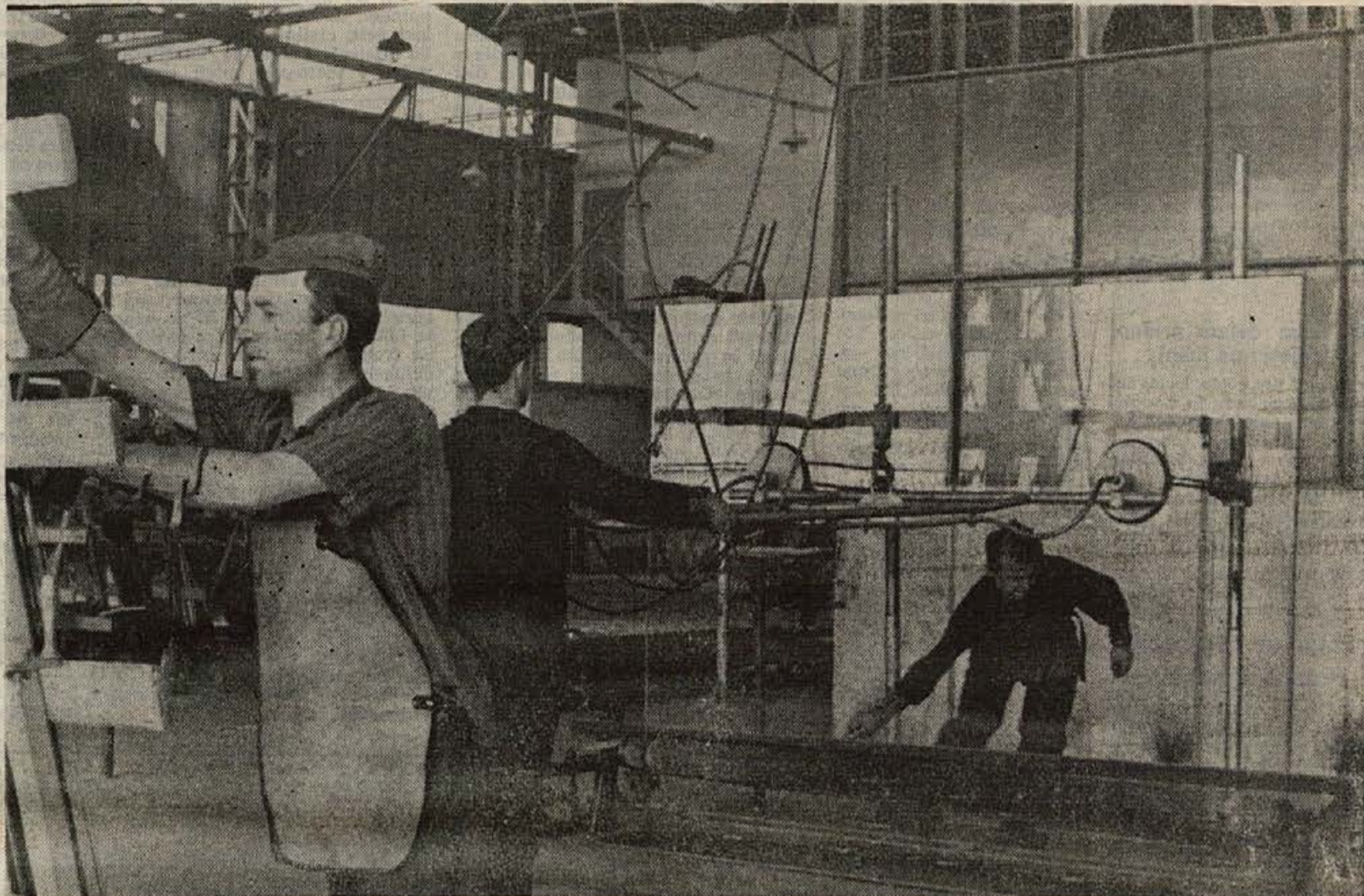
Zaradi večjih slovesnosti za 27. april, ob letošnji 25-letnici ustanovitve OF, Metličani ne nameravajo prirediti še osrednje prvomajske proslave, temveč bodo praznik dela počastili po delovnih kolektivih. Sindikat pa bo poskrbel, da bodo na predvečer 1. maja okoli Metlike zagoreli kresovi.

### Prvomajski piknik pri Francetovi jami

V ribniški občini nameravajo prvomajske praznike preživeti na več piknikih. Osrednji bo pri Francetovi jami pod Malo goro. Jamarji, ki imajo tu svoj dom, bodo pripravili vse potrebno, da se bodo ljudje dobro imeli. Francetova jama je od Ribnice oddaljena 2 km. Pričakujejo, da bodo prvomajske goste sprejeli še dom na Travnj gori, Grmada nad Velikimi Poljanami, Sodražica, Loški potok, Ribnica in drugi lepi kraji.

### 1. MAJA V ŠENTRUPERT!

V počastitev krajevnega praznika bo krajevna organizacija ZB v Šentrupertu priredila 1. maja ob 9. uri zborovanje in nato povorko z godbo k spomeniku padlih borcev. Spored bodo nadaljevali v dvorani. Popoldne bo veselo rajanje.



1. maj, praznik dela, je bil včasih dan, ko so si težaki in krampači za hipec oddahnili ter s pogledom nazaj in naprej preцениli, koliko je storjenega in boju za staro pravdo in koliko bo treba še storiti. Zdaj praznujemo 1. maj v svobodni domovini delovnih ljudi ter želimo kar najbolj olajšati delovne napore človeka. Tudi INIS — novomeška steklarna je s svojo avtomatizirano, sodobno proizvodnjo tak obrat. Tisoči metrov stekla gredo vsak dan skozi tovarniška vrata, delavci pa vodijo sodobne stroje z rahlimi pritiski na gumbce in vzvode. — Vsem delovnim kolektivom naj za 1. maj zaželimo, da bi svojo proizvodnjo modernizirali in avtomatizirali ter z najmanjšimi napori dosegali čimvečje uspehe! Na sliki: steklena plošča je narejena (Foto: M. Moškon)

## Zmaga novomeških pionirjev in mladincev v Banjaluki

Med številnimi prireditvami v okviru IX. zleta Bratstva in enotnosti, ki bo prihodnje leto v Banjaluki, je bil 22. aprila, na dan osvoboditve Banjaluke, tudi nočni tek po ulicah mesta. Na tej otvoritveni prireditvi so sodelovali tudi novomeški pionirji in mladinci. Pionirji so tekli na 600 metrov dolgi progi, mladinci pa v balkanski štafeti.

Veseljje novomeških pionirjev je bilo nepopisno, ko so na cilj prvi pritekli kar štirje Novomeščani: Anton Kovačič, Jože Vertačič iz Sentjerneja, B. Markovič in Martin Jožef. Naslednja tekmovalca Manojlovič in Verček sta pritekla le malo za tem in tako je ekipa postala tudi skupinski prvak teka.

V balkanski štafeti z gorečimi bakljami na progi 800, 400, 200 in 100 metrov je nastopila naša ekipa: Vidmar, Markovič, Penca in Štajkovec. Novomeška štafeta je pritekla na celj druga, kar je nedvom-

no velik uspeh, saj so v banjaluški ekipi tekli najboljši mladinski atleti Hrvatske. Tako so bili novomeški tekači v središču pozornosti. »Lete kao ptice!« so govorili o naših tekmovalcih.

Ob koncu prireditve je bila pred domom kulture v Banjaluki razglasitev rezultatov in na zmagovalni oder so stopili tudi naši pionirji in mladinci. RR

### ZA PRVI MAJ, MEDNARODNI PRAZNIK DELA

ISKRENO ČESTITAMO VSEM NAROČNIKOM, SODELAVCEM IN PRIJATELJEM NAŠEGA TEDNIKA TER JIM ŽELIMO PRIJETEN ODDIH ZA PRAZNIKE!

DOLENJSKI LIST

## KDOR NI SPOSOBEN, NAJ SE UMAKNE!

Gradivo III. plenuma CK ZKJ in IV. plenuma CK ZKS je s svojo tehtnostjo sprožilo tudi pri nas tako v vrstah Zveze komunistov kot tudi med občani nasploh živahno razpravo. Idejna enotnost ZK, akcijska enotnost, odgovornost in disciplina so vrednote, ki jih bo treba v času uresničevanja reforme kar se da natančno izoblikovati. Občinski komite ZKS Novo mesto sklicuje po obeh plenutih vrsto posvetov in sestankov, da bi odpravil mrtvilo, ki je prevladovalo doslej v dejavnosti komunistov. Ene izmed zadnjih sej novomeškega občinskega komiteja se je udeležil tudi sekretar CK ZKS tov. Stane Kavčič. V razpravi je posređeval tehtne misli, ki so pomembne za komuniste in za vse občane. Na pobudo ObK ZKS Novo mesto bomo zato razpravo tov. Staneta Kavčiča v tej in v prihodnji številki v celoti objavili v našem tedniku.

— Strinjam se z vašo politično oceno, da smo v precej težkem položaju. Ni bistveno, ali rečemo temu kriza ali kaj drugega, bistveno je to, da moramo poiskati vzroke za takšno stanje. Maslim, da gre pri tej stvari za nerazumevanje naše osnovne politike in njenih praktičnih ukrepov v takšni širini, kot se z njim že dolgo nismo srečali. Skoraj si upam reči, da so bile od osvoboditve naprej vse do sedanje politične zamisli ljudem bolj razumljive in bolj razložene, kot pa so te, s katerimi se srečujemo v obdobju ki mu pravimo gospodarska oziroma družbena reforma.

Kje so vzroki za to? Najbrž niso v tem, kot misli ta ali oni, da so bili nekateri

ukrepi prehitro pripravljani, ne dovolj premišljeni in da ni dovolj odgovornosti in doslednosti pri uresničevanju ukrepov. Takšna in podobna dejstva imajo brez dvoma svoj vpliv, kadar jih lahko posebej, kadar lahko označimo kot njihove nosilce posameznike, toda kljub temu so to postranski vzroki. Globlji in pravi vzroki pa so drugje. Po mojem mnenju sta vzroka predvsem dva, in me-

### Edvard Kardelj v Čateških Toplicah

V sredo 20. aprila je prispel na zdravljenje v Čateške Toplice predsednik zvezne skupščine in sekretar centralnega komiteja ZKJ tov. Edvard Kardelj s soprogo. V zdravilišču bo ostal nekaj tednov. Visokemu gostu želi mo prijetno počutje med okrevanjem v naši sredi.

### Bogdan Osolnik na obisku

Bogdan Osolnik, član CK ZKJ in direktor Komunista, je bil v sredo, 19. aprila, na obisku v občini Trebnje. Predstavnikom družbeno političnih organizacij in skupščine je govoril o vtisih s 23. kongresa KP Sovjetske zveze.

nim, da se tega v idajni akciji ZK premalo zavedamo.

### Preživele predstave o socializmu so ovira

Prvi vzrok je v tem, da v tem obdobju odpravljamo mnoge dosedanje stare ideje, mnoga dosedanja pojmovanja o socializmu in pravicah ter dolžnostih, da odpravljamo vse tisto, kar je zapustil pri nas administrativni socializem. Odpravljamo predvsem idejo, da je socializem samo stvar močne države, enakošti med državljanji, neke enotnosti med državljanji nasproti, temu pa postavljamo trditve, (Nadaljevanje na 2. str.)

### Nagrajeni jubilarci

Za letošnji 1. maj bodo v Tovarni papirja in celuloze »Djuro Salaja« v Krškem nagrajili vse delavce, ki so v podjetju zaposleni neprekinjeno 10, oziroma dvajset let. Za desetletno neprekinjeno delo bo nagrajenih 400 delavcev, za dvajsetletno pa 54. Organi samoupravljanja so del denarja, določenega za nagrade, namenili tudi za gradnjo nove krške osnovne šole. FAVK



od 28. aprila do 8. maja

Ves čas nestalno vreme s pogostnimi padavinami in ohlaiditvami. Kratkotrajna izboljšanja vremena okrog 29. aprila, 2. in 6. maja. Za 1. maj pričakujemo deloma sončno vreme, vendar s krajevnimi plohami oziroma nevihtami.

Dr. V. M.

# KDOR NI SPOSOBEN, NAJ SE UMAKNE!

da je socializem stvar spodobnih delovnih ljudi in vsega tistega, kar prinaša delitev po delu, za katero smo se načelno vsi odločili.

Obračunati je treba z vsemi vrednotami, ki smo jih bodisi mi, bodisi razvoj sicer resda postavili kot sestavni del socializma, ki pa preprosto ne morejo vzdržati družbenega razvoja in jih bo treba zato zamenjati z boljimi. Preprosteje bi lahko rekli takole: pri združenem delu in v družbenem sektorju smo veliko bolj popustljivi kot pa takrat, kadar delamo vsak zase, torej pri individualnem delu.

## Za sebe delam pridno, v podjetju pa manj...

Se bolj preprosto: kadar delam za socializem in v socialističnem sektorju, tedaj naredim nekaj danes, nekaj jutri in se mi ne mudi, kadar pa delam neposredno za svojo lastno korist, takrat pa se potrudim na vso moč. Takšna miselnost je dandanes pri nas zelo močno zasidrana. Do sedaj nam je namreč bilo vo-

## Pogovor o sklepih zvezne skupščine

Jutri, v petek 29. aprila ob 8. uri zjutraj bo na Občinskem sindikalnem svetu v Novem mestu razgovor o sklepih, ki jih je sprejela zvezna skupščina na zadnjem zasedanju. Pogovor bo vodil zvezni poslanec tovariš Ludvik Golob.

## Zvezno štafeto bodo lepo sprejeli

Letošnja zvezna štafeta bo šla tudi preko Bele krajine, kjer jo bodo lepo sprejeli in pričakali tako v Metliki kot v Črnomlju. 15. maja dopoldne ob 10. uri bodo zvezno štafeto palico prinesli na metliški trg mladinci in mladinke iz Karlovca, tam pa jih bo sprejela šolska mladina in drugo prebivalstvo. Hkrati bodo sprejeli še krajevne štafete iz Suhorja, Radovice, Drašičev in Božakovca. Iz Metlike bo tekla štafeta v Črnomelj, kjer ji pripravljajo prav tako lep sprejem.

dilo, da ustvarimo čimveč sredstev za delo in čim večji in močnejši socialistični sektor, šlo je torej predvsem za količino. Sedaj pa prihaja čas, ko ne moremo več biti zadovoljni samo s količino, ko bo treba za stopnico više in se bo morala ta količina ustrezno odraziti v kakovosti, v kvaliteti. Kvaliteta pa pomeni v našem primeru več znanja, popolnejše odnose, bolj razmejene pravice in dolžnosti v vsem družbenem življenju.

## Odgovornost je premalo neposredna

Dandanes pri nas zelo veliko govorimo o odgovornosti. Odgovornost pa pojmuemo žal še vedno zelo na splošno, kot kolektivno kvaliteto, kot nekakšno »socialistično« odgovornost. Do konca nismo izpeljali in razmejili niti kazenske odgovornosti, niti moralno politične odgovornosti. Še vedno se nam kazenska odgovornost meša z moralno politično odgovornostjo, kar je nevzdržno.

Eno je, če je direktor kaj pomegal in mu to lahko dokažemo, če se je zapletel v gospodarski kriminal, če je namerno sabotiral in podobno. Takšne stvari je treba smatrati za kazensko odgovornost.

Nekaj povsem drugega pa je, če je nekdo narobe kalkuliral v dobrem prepričanju, da kalkulira v redu, če se je pokazal za nesposobnega napram tržnim odnosom, ki so zelo spremenljivi, ker na tržišču ni mirovanja, pač pa neprestano gibanje. Danes, ko je tehnika v neprestanem razvoju, lahko kakšno stvar projektiraš kot zelo gospodarno, koristno in sodobno, toda preden bo v dveh, treh letih dograjena, lahko postane zaradi kakšnega novega izuma zastarela in usodna.

## Nesposobnost se prikriva na razne načine

Mislim, da nismo dovolj trdni ne na kazenskem in ne na moralno političnem področju. V primerih, ko gre za moralno politično odgovornost, bi bilo treba ukrepati tako: kdor ni več sposoben ali pa je zastopal popolnoma napačno usmeritev, naj se umakne z delovnega mesta. Tega v praksi še ne delamo. Mislim, da ZK tu zaostaja za razvojem, da se ne zavzema

Komaj se je predsednik Tito vrnil z uradnega obiska v prijateljski Romuniji, že so sporočili, da se bo v začetku maja sešel s predsednikom Združene arabske republike Naserjem.

Ze zdaj je po svetu veliko ugibanja, zakaj sta se prav zdaj, v tem mednarodnem položaju, predsednika dogovorila za sestanek. Nekateri se nadejajo, da gre za novo pobudo nevezanih držav, za katero naj bi se predsednika dogovorila v Kairu zlasti še, ker je svetovni tisk pred kakšnima dvema ali tremi meseci na široko pisal prav o takih pripravah in vidi zdaj v tem potrditve svojih predvidevanj. Ob tem razglablja, da doživlja nevezanost v sedanjih razmerah po svetu krizo, da se vpliv nevezanih podira zlasti v Afriki, kjer je prišlo zadnje čase do vrste državnih udarov, ki so nekatera afriške dežele prusmerili na desno. Se pravi, da je vpliv imperialističnih sil in njihov pritisk na politiko nevezanih držav dosegel zadnje čase določene prednosti in potisnil politiko nepovezovanja in nerazvrščanja nekoliko v ozadje. Skratka, da so te države izgubile pobudo iz svojih rok, ker da tudi tisti, ki so bili doslej vneli zagovorniki, spričo imperialističnega in neokolonialističnega pritiska umikajo v strahu, da tudi njih ne bi doletela taka usoda kot na primer bivšega predsednika ganske republike Nkrumaha.

Vse to so seveda ugibanja, za katera pa je težko vnaprej reči, če je kaj resnice v njih in je nam, ki ta dogajanja opazujemo, pač boljše počakati, naj dogodki sami povedo, če so taka ugibanja točna. Nemara pa se ne bi prav nič zmotili, če bi rekli, da se bosta državnik pogovarjala o tistih vprašanjih, ki

danes najbolj tarejo svet. To je vietnamsko vprašanje, ki se je zadnje čase z budističnim pritiskom na predsednika vlade Kyja in s tem posredno na Američane, še bolj zaostriло ter krenilo celo v tako smer, ki bi utegnla vprašanje samo razplesti. ZDA zdaj pristajajo na to, da bodo spoštovali volitve, ki jih je bil Ky obljubil budistom. To pa pomeni, da bi utegnla priti na oblast celo civilna vlada. Kakšno pa bo njeno stališče do konflikta in vojne v Vietnamu sploh, pa je ze-

## Predsednik Tito se je vrnil

lo veliko vprašanje, na katerega zdaj tudi v Washingtonu ne vedo odgovora. Obstaja namreč vsaj teoretična možnost, da bi se utegnla taka vlada pogajati z osvobodilno fronto o sklenitvi miru in o sodelovanju predstavnikov fronte v vladi. Videti pa je, da Američani veliko bolj verjamejo v to, da do volitev sploh ne bo prišlo in da niti ne bodo postavljali pred tako izbiro. Uradno sporočilo, ki ga je Tito podpisal ob koncu svojega obiska v Romuniji, jasno označuje stališče Jugoslavije in Romunije do tega tako delikatnega vprašanja. Takole je formulirano to stališče: »Obe državi podčrtujeta svoja znana stališča glede položaja v Vietnamu in ponovno potrjujeta svojo podporo pravičnemu boju vietnamskega ljudstva za svobodo in neodvisnost njegove domovine.« Se pravi, naj vietnamsko ljudstvo samo odloča o svoji usodi.

Dalje, položaj v Afriki, ki Naserja kot afriškega državnik posebej zanima, prav gotovo ni tak, da bi mogli biti brezskrbni tisti, ki so jim neodvisnost narodov, svoboda in mir količakaj pri srcu. Gre namreč za to, da se opogumijo tiste sile v Afriki, ki so se že doslej aktivno upirale imperialističnemu in neokolonialističnemu pritisku. V skupnem sporočilu ob Titovem obisku v Romuniji najdemo takole stališče: »Obe strani ugotavljata, da se je v zadnjem času povečala agresivna dejavnost imperialističnih krogov, ki skušajo zavreti zgodovinski proces naprednega in demokratičnega razvoja na svetu, zadržati revolucionarna gibanja, pri čemer se vmešavajo v notranje zadeve drugih držav in ogrožajo neodvisnost in suverenost narodov v raznih delih sveta, zatekajo se tudi k odkritim oboroženim intervencijam, ne da bi upoštevali voljo narodov in temeljne norme mednarodnega prava.«

Seveda je to le nekaj izhodišč naše in romunske zunanje politike, ki pa dobivajo prav v sedanjem obdobju širši pomen, saj so izrečena tik pred potovanjem našega predsednika v Egipt ter bo to skupno sporočilo lahko služilo kot podlaga za kairske pogovore vsaj o nekaterih bistvenih vprašanjih mednarodne politike.

Če pa že govorimo o tem skupnem sporočilu, lahko zapišemo, da je njegov pomen še v nečem drugem. Gre namreč za to, da izraža to sporočilo skupna stališča tako Jugoslavije kot Romunije, ki je poznana v svetu po svoji neodvisni politiki tako v mednarodnih odnosih kot tudi v odnosih med delavskimi partijami.

dovolj za uveljavljanje večje odgovornosti, za bolj podrobna stališča.

Nasprotno pa je tak pritisk čutiti od zunaj, tak pritisk prihaja iz množice, pa čeprav je nemalokrat stihijski in neorganiziran in bi rad rušil, ne vedoč do k in zakaj, ker ni dovolj jasnih pogledov.

Reelekcija vodilnih kadrov, ki smo jo uresničili v Sloveniji pred nedavnim, bi morala prav gotovo biti zelo neposredno povezana z oceno odgovornosti teh, ki jih je reelekcija zajela. Zdi se mi, da večji del ZK in organov ZK svoje vloge pri tem ni opravil najbolje. V kolikor je pri reelekciji prišlo do sporov, so se odvijali v tej smeri, da so prizadeti, ki bi morali svoja delovna mesta zapustiti, iskali zaščito v ZK in tam zaščito tudi dobili. Napadeni pa so bili prav ti prizadeti od zunaj, bodisi od delavskih sve-

tov, bodisi od celotnih kolektivov, bodisi od določenega kroga državljanov.

## Socialistični odnosi niso prazna beseda

Idejna vprašanja, med katere sta šteje tudi odgovornost, so sestavni del razvoja, ki je že za nami. Takšnih idejnih vprašanj je še mnogo, niso pa dovolj jasno oblikovana. Pri nas zelo veliko govorimo o socialističnih odnosih. Kaj bi bilo, če bi npr. zbrali 30 do 50 različnih komunistov in funkcionarjev in jim naročili naj povedo, kaj si predstavljajo pod pojmom »razvoj socialističnih odnosov«. Kaj pomeni za njih dovoljeni poseg, kaj nedovoljeni poseg, kaj ocenjujejo kot sprejemljivo za naš razvoj in kaj kot nesprejemljivo.

Odgovori bi bili najbrž zelo različni, če bi jih sploh do-

bili. Marsikdo bi najbrž bil v veliki zadregi, ko na takšno vprašanje sploh ne bi znal odgovoriti. Življenje pa gre svojo pot in terja vsak dan veliko odgovorov, ker pa nismo pripravljeni, dovoljuje mo, da jih daje stihijska praksa. Odgovore na ta vprašanja pa bi morali dati živi ljudje, ki vsak dan gradijo naš socializem in nove odnose v njem.

Ob takšnem stanju pa je popolnoma normalno, da prihaja do tega, da med ZK in med množicami v idejno političnem pogledu skoraj na več različne. Razlika obstaja potemtakem v članskih legitimacijah, ne pa v idejnih pojmovanjih. Zato mislim, da prihaja čas, ko bomo morali ideji, pojem za pojmom jemati pod drobnogled in začeti ocenjevati, kaj in koliko pomeni, ter se vprašati, kam vodi eno in kam vodi drugo.

## TEDESK NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

**UKREPI ZA IZVAJANJE GOSPODARSKE REFORME.** Na seji zveznega in gospodarskega zbora so obravnavali gospodarska gibanja v luči nalog in ciljev gospodarske reforme. Pri tem so ugotovili, da dolgoročnih investicij ne omejuje dovolj hitro in dosledno. Se zmeraj obstajajo žarišča inflacije, ki jih je treba odstraniti. Zato sta oba zbora sprejela ukrepe za zožitev investicijske potrošnje, ki nima realnega kritja iz ustvarjene akumulacije. Zbora sta imenovala posebno komisijo, ki je oblikovala tele sklepe:

— Investicije v osnovna in obratna sredstva financirati samo iz ustvarjene akumulacije;

— investitorji in banke morajo preučiti pogođbene obveznosti in do konca prvega polletja tega leta sprejeti sklepe, katere investicije so bodo nadaljevale in katere bo treba ustaviti oziroma odložiti;

— z ukrepi na področju kratkoročnega kreditiranja je treba pospešiti kroženje blaga in ustvarjanje zalog končnih proizvodov, surovin in reprodukcijskega materiala v večjem obsegu pri trgovinskih gospodarskih organizacijah;

— vse oblike splošne potrošnje spraviti v realne okvire.

Sprejeti so bili tudi sklepi o ukrepih na področju cen ter zunanjetrgovinskega in deviznega režima.

Na zasedanju obeh zborov so ugotovili tudi pozitivna gibanja. Vendar so omenili, da kljub doseženim rezultatom nastajajo tudi težave, ki motijo in zavirajo procese stabilizacije, bolj racionalnega gospodarjenja,

modernizacije proizvodnje, zboljšanja življenjskega standarda itd. Ti problemi nastajajo zato, ker materialni odnosi še zmerom niso uskladeni.

**PRVI FINANČNI PROGRAMI.** Republiški in organizacijsko-politični zbor sta izglasovala prve finančne programe za nadaljevanje gradnje enajstih republiških gospodarskih investicij. To obeta, da bodo v

## Samo kar ustvarimo

prihodnje sprejemali investicijske odločitve na podlagi jasnega koncepta, kako naj se razvijajo posamezne družbene službe. Pri izdelavi finančnih programov bodo vodili računa o umestnosti, smotrnosti in ekonomičnosti vsake investicije.

**ŠTAFETA MLADOSTI ODSLA NA POT.** Letos je bil začetek poti Štafete mladosti v Rudu, kjer so pred 25 leti ustanovili I. proletarsko brigado. Pot štafete od Ruda prek vse Jugoslavije do Beograda bo dolga 8500 kilometrov.

**V POČASTITEV 25-LETNICE OF.** Najpomembnejši prireditvi v počastitev 25-letnice Osvobodilne fronte bosta tile: znanstveno posvetovanje o Osvobodilni fronti in slavnostna razširjena seja izvršnega odbora SZDL Slovenije.

**TITO OB VRNITVI IZ ROMUNIJE.** Predsednik republike Josip Broz Tito je po

vrnitvi iz Romunije izjavil na beograjskem letališču, da mu bo ostal obisk v prijateljski deželi v trajnem spominu. On in njegovi sodelavci so bili povsod toplo sprejeti. Ob tej priložnosti se je manifestirala trdna pripravljenost obeh socialističnih držav, da se bolj okrepi svoji prijateljske odnose, kajti možnosti vsestranskega sodelovanja še daleč niso izrabljene.

**KOORDINACIJSKI ODBOR ZA KOOPERACIJO.** Pri Gospodarski zbornici SRS so nedavno ustanovili koordinacijski odbor za kooperacijske odnose med podjetji. Odbor bo preučeval možnosti za kooperacijo. Podjetjem bo pomagal pri razčiščevanju problemom in odstranjevanju ovir, ki se še zmerom postavljajo na pot intenzivnejšemu kooperacijskemu sodelovanju.

**JESENI IZREDNI KONGRES ZVEZE NOVINARJEV JUGOSLAVIJE.** Na plenumu zveznega odbora ZNJ so sklenili, da bo jeseni izredni kongres zveze novinarjev Jugoslavije. Na njem bodo obravnavali vlogo organizacije v novih razmerah in se odločili za tako organizacijsko obliko, ki bo najbolj ustrezala težnji, da naj bo zveza le usklajalec dejavnosti samostojnih republiških društev.

**OCENA VI. KONGRESA SZDL SLOVENIJE.** Na seji izvršnega odbora glavnega odbora SZDL Slovenije so menili, da pomeni VI. kongres SZDL Slovenije korak naprej v uveljavljanju vloge delovnega človeka pri oblikovanju politike. Na seji so izrazili tudi priznanje tisku, radiu in televiziji, ker so uspešno posredovali delo kongresa najširši javnosti.

## KRATKE IZ RAZNIH STRANI

**SPORAZUM 34 DEZEL** — V New Yorku so se na sedežu OZN dogovorili, da bodo predlagali generalni skupščini, naj ustanovi organizacijo za industrijski razvoj nerazvitih dežel. Sporazumel so se tudi glede financiranja te nove svetovne organizacije.

**DAPEVIC IN VILFAN PRI SUKARNU** — Člana jugoslovanske skupine mednarodne parlamentarne unije Peke Dapević in dr. Joža Vilfan se mudita na uradnem obisku v Indoneziji. Te dni ju je sprejel indonezijski predsednik dr. Sukarno.

**FRANCOSKI ZUNANJI MINISTRI V ROMUNIJI** — V glavno mesto Romunije je prispel francoski zunanji minister Couve de Murville, ki se bo v tej deželi mudil tri dni.

**GROMIKO V ITALIJI** — V Italiji pa se je mudil na uradnem obisku sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko. V skupnem sporočilu izražajo skupna stališča, da je treba storiti potrebne ukrepe za splošno in popolno razorožitev, predvsem pa jedrsko.

**KARDUM JE BIL OBŠOJEN NA DVE LETI IN DEVET MESECEV** — Ustaški zločinec Stanko Kardum, ki se je te dni zagovarjal pred zahodnonemškimi sodiščem zaradi tega, ker je streljal na jugoslovanskega konzula Klariča, je bil obsojen na dve leti in devet mesecev navadnega zapora. Tako mila kazen bo samo spodbudila ustaške zločince, da bodo uprizarjali nove zločine. V obrazložitvi sodbe je med drugim rečeno, da sodišče ni moglo dobiti dokazov, da se je Kardum organizirano lotil umora našega konzula.

**NA »PRAVEM« MESTU** — Državni tožilec v Stuttgartu je uvedel postopke proti dr. Robertu Schablu na zahtevo sovjetske vlade, ker je leta med vojno sodeloval pri vojnihi zločinih. Obesiti je dal nekega dečka, ki da je ukradel čokolado nemškemu vojaku, nekega sovjetskega državljanu in eno žensko je lastnorčno ustrelil, sodeloval pa je tudi pri množičnem uboju 241 sovjetskih državljanov. V Zahodni Nemčiji tega Schabla vsi poznajo. In kje se nahaja? Nič manj in nič več kot že pet let vodi center za raziskovanje vojnih zločincev v Ludwigsburgu!

**PRI KAKŠNI ZARNICI** — Člani akademskega sveta na univerzi v Sangaju so takole pojasnili svoje stališče do vrhov zahodne znanosti: »Edisona, Newtona, soptogov Curie, kakor tudi druge predstavnike zahodne znanosti je pri raziskovanjih vodil egoizem in so služili le vladajočemu kapitalističnemu razredu... Einsteinove teorije, Edisonova odkritja in drugih — vse to pripada tistemu svetu in filozofiji, ki se nikakor ne moreta skladati z našimi ideali... Sangajski modreci niso povedali le tega, ob kakšni svetlobi so se tega domislili. Pa vendar ne ob Edisonovi žarnici, ki je simbol kapitalističnega izkoriščanja in ideologije?

# ZDRUŽITEV Z NOVIM MESTOM

Ljubljanski zavod za zaposlovanje je najprej odbil ribniške zahteve, ko je bilo prekasno, pa jih je hotel izpolniti

Ribniški zavod za zaposlovanje delavcev se ni priključil ljubljanskemu (kot na primer kočevski), ampak novomeškemu. Vzrok za tako odločitev: ljubljanski zavod (sedež ima v občini Bežigrad) ni pristal, da bi imel delovno enoto z enim uslužbenecem tudi v Ribnici, no-

vomeški zavod pa je na ta pogoj pristal. Ze pred združenjem zavodov za zaposlovanje je ribniški zavod zahteval, da mora ostati v Ribnici izpostava ali pa vsaj delovna enota, v kateri bi bil najmanj en uslužbenec stalno zaposlen. Svojo zahtevo so utemeljevali s tem, da mora nekdo skrbeti za zaposlovanje v Ribnici, za zaposlovanje ribniških občanov v inozemstvu in da sploh skrbi za pravice zaposlenih in nezaposlenih občanov.

vod se je že priključil k novomeškemu. V Ribnici so imeli še več pripomb v zvezi s predvidenim delom ljubljanskega zavoda na njihovem območju in nekatere v zvezi z razpisom delovnih mest pri novem ljubljanskem zavodu.

## Brežiška tovarna pohištva za tuja tržišča

Tovarni pohištva v Brežicah se obetajo boljši časi. Odpirajo se nove možnosti za izvoz pohištva in podjetje ima sklenjenih že precej pogodb s tujimi odjemalci. Po planu morajo letos prodati na tuja tržišča za 650.000 dolarjev izdelkov. V prvem tromesečju so izvozne obveznosti uspešno izpolnili. Glavne odjemalce ima tovarna v Združenih državah, na novo pa si je podjetje odprlo zahodnonemško, francosko in izraelsko tržišče.

## Letos odkupili 150 ton krompirja

KZ Žužemberk je v zadnjih dveh mesecih odkupila nad 150 ton krompirja, ki so ga kmetje v jeseni zaradi neurejenih odkupnih cen vskladiščili. Spomladanska cena pa je bila za okoli 15 din nižja od jesenske. Če bi kmetje prodali v jeseni po takratni odkupni ceni, bi dobili za ta krompir čez 2 milijona dinarjev več, razen tega pa ne bi utrpeli izgube teže krompirja zaradi sušenja gomoljev in stroškov vskladiščenja.

M. S.

Skupščina Komunalne skupnosti Ljubljana - Bežigrad pa je sklenila, da v Ribnici ne bo niti izpostave, niti delovne enote. Posle bivšega Zavoda za zaposlovanje v Ribnici bi prevzel ljubljanski zavod oziroma njegova izpostava v Kočevju. V Ribnici se s sklepi ljubljanskega zavoda, ki niso upoštevali njihovih zahtev in predlogov, niso strinjali ter so se začeli razgovarjati, da bi se priključili k novomeškemu. Za ta predlog je bila tudi občinska skupščina Ribnica, ki že ima z Novim mestom nekatere skupne službe in je zadovoljna z dosedanjim sodelovanjem z Novim mestom.

Ko so prišli iz ljubljanskega zavoda za zaposlovanje prevzemati ribniški zavod, jim v Ribnici niso hoteli predati ničesar. Medtem pa so že sklenili, da se priključijo Novemu mestu. Novemu ljubljanskemu zavodu to seveda ni bilo prav. Naenkrat je pristal, da bo tudi v Ribnici delovna enota in so celo razpisali mesto zanjo, vendar prepozno. Ribniški za-

## Milijon za Indijo

Vsa pričakovanja so presegli prispevki občanov trebanjske občine za boj proti revščini in lakoti v Indiji. Če-



prav akcija še ni zaključena, so krajevne organizacije in šole zbrale skoraj milijon starih dinarjev prispevkov. V Trebnjem so ljudje prispevali 207.000, na Mirni 108.000, v Sentrupertu 105.000, na Catežu 58.000, v Dolnji Nemški vasi 54.000, v Dobriču 27.000, v Sentlovcu 21.000, v Račjem selu 22.000 itd. Šolarji v Mokronogu s ožbrali 110.000 din, župnik Ignac Kustec iz Sentruperta, ki je bil 16 let v Indiji, pa je zbral 200.000 din. Na sliki: 5-letna Romanca Slak iz Trebnjega, ki je med svojimi vrstniki zbrala pol tisočaka za Indijo.

## Novo mesto: na sejmišču velik promet

1068 prašičkov je bilo na prodaj na ponedeljkovem sejmu za prašiče v Novem mestu. Kupcev je bilo precej, saj so pokupili 883 pujskov. Cene so bile nekoliko nižje kot na zadnjem sejmu. Manjše pujske so prodajali po 14.000 do 20.500 din, večje pa po 21.000 do 35.000 dinarjev.



OCENA GOSPODARSKEGA RAZVOJA OBČINE KRŠKO V 1966

## S plani ne bo šlo več zlahka navzgor!

Večja produktivnost, večja proizvodnja, izvoz in nagrajevanje po delu so edina zagotovila za izboljšanje življenjske ravni - Vrednost celotne proizvodnje se bo povečala za 16,3 odstotka - Investicije predvsem iz lastnih sredstev in le malo iz kreditov

Na seji Obs Krško so 31. III. odborniki med drugim razpravljali tudi o oceni gospodarskega razvoja v 1966. Občinske skupščine, po novem več ne sprejemajo družbenih planov razvoja, pač pa bodo odsele sprejemale srednjeročne plane. Ocena razvoja, o kateri so razpravljali, je izdelana na osnovi podatkov, ki so jih dale delovne organizacije. Letos ni več tako širokogrudnih povečanj v proizvodnji, kar je gotovo posledica reforme.

Življenjska raven se bo lahko odslej izboljševala samo s povečanjem produktivnosti in s količinskim povečanjem proizvodnje. Odborniki so ugotovili, da postaja izvoz zelo pomembna stvar, zlasti še, če upoštevamo, da bodo lahko delovne organizacije uvažale surovine in re-produkcijsko blago samo, če bodo ustvarile dovolj deviz. Tretji pomemben činitelj v proizvodnji je nagrajevanje, ki mora proizvajalce spodbujati k boljšemu delu.

Vrednost celotne proizvodnje naj bi se letos povečala za 16,3 odst., od tega v družbenem sektorju za 18,4, v zasebnem pa za 3,3 odst. Družbeni sektor proizvodnje bo ustvaril 87,5 odst. vsega v občini, zasebni pa 12,5. Hkrati s tolikšnim povečanjem celotne proizvodnje pa se bo narodni dohodek povečal le za 10,8 odst., ker se bodo povečali tudi materialni stroški.

V primerjavi s 1965 bodo v industriji naredili letos za 16,8 odst. več, v kmetijstvu za 5,7, v gozdarstvu za 13,9, v prometu za 74,3, v gradbeništvu za 21,9, v gostinstvu za 4,9, v trgovini za 49,9 in v obrti za 9,8 odst. več.

Letos bo investiranega nekoliko več kot lani, vendar bodo delovne organizacije z naložbe porabile predvsem lastna sredstva (amortizacija in poslovni sklad), le v manjši meri pa se bodo posluževale kreditov. Kot so poudarili, pomeni ta zelo veliko novi LISCIN obrat v Senovem in novi LABODOV obrat v Krškem, ki sta bila lani do-

grajena, letos pa bosta lahko z novimi delovnimi izmenami brez večjih dodatnih sredstev precej povečala proizvodnjo. Zaposlovanje se bo letos ustalilo, saj pričakujejo, da bo letos v gospodarstvu za 0,2 odst. manj zaposlenih kot je bilo lani, v negospodarskih dejavnostih pa celo za 1,7 odst. manj.

## Kmetijski nasveti

### Bolezni in škodljivci žit

Čeprav ni čas setve žit (z izjemo koruze), ne škoduje ponoviti, da je treba posebno pri žitih sejati čisto in zdravo seme. Očistimo ga na trijerju-stroju za čiščenje, razkužimo z živosrebrnimi pripravki tako, da žito zaprašimo ali namočimo v raztopino ter posušimo. S tem smo preprečili, da bi že s semenom prinesli na njivo tudi žitne sneti ali snežno plesen, ki pusti posebno, če je dolga zima in obilo snega, prazna mesta na njivi. Sneti kmetovalci se predobro poznajo, saj je prav žalosten pogled na pšenico z množico snetijskih klasov. Ko že nastopijo, ni več mnogo pomoči, zato moramo skrbeti predvsem za neokuženo seme.

RJE so druga skupina bolezni na žitih, katerih nastop je odvisen predvsem od vremena. Pri tej zvrsti rastlinskih bolezni je zanimivo, da imajo v svojem razvoju gostitelja, brez katerega ne morejo. Progasta žitna rja ima za gostitelja češmin. Angleži so v svoji deželi tako rekoč do zadnjega grma iztrebili češmin in danes nimajo te rje, ki dela pri nas veliko škodo, zlasti ob rjastih letih. Se najuspešneje se spoprijemamo z njo, če sejemo odporne sorte in če pravilno gnojimo, predvsem s fosfornimi gnojili.

Kot zanimivost naj navedem bolezen, ki sicer ni več nevarna, odkar čistimo seme in se imenuje rženi rožički. Pojavlja se predvsem na rži, kjer zrastejo namesto ržnje v klasu črni rožički. Ker so v srednjem veku jedli rženi kruh, ne da bi očistili iz rži rožičke, so ljudje v tistih umirali za bolezen, ki so jo imenovali žitna božjaste. Danes uporabljajo zdravniki ržene rožičke, ki vsebujejo snov ergotin za ustavljanje krvavenj. Ržene rožičke celo umetno pridelujemo, tako da rž s posebno napravo okužimo s to boleznijo. Na kmetijski šoli na Grmu s pred nekaj leti pridelali na desetine kilogramov rožičkov in jih prodali zdravištveni industriji.

Od škodljivcev, ki k sreči na naših poljih niso toliko razširjeni, je znan predvsem pšenični hrošč, ki se v naših zelo razširi na peščenih zemljah in plje mlečna zrna. Pred 19 leti je zlasti na Krškem in Sentjernejskem polju ter v Gribljah v Beli krajini napravil veliko škodo. V svetu ga uničujejo tako, da ga lovijo s posebnimi lovilnimi napravami v obliki žleba.

V žitnih shrambah je znan škodljivec črni žužek, do pol centimetra velik hrošček, ki pridno vrta in uničuje zrna. Zadržuje se v špranjah, kjer vzdrži tudi do enega leta brez hrane. V shrambah delajo veliko škodo tudi žitni molj, koruzni molj, močna večša in mokač. Teh vsiljivcev se branimo predvsem s tem, da poskrbimo za dobre shrambe in čistočo. Če se pojavijo, pa jih uničujemo s plini za razkuževanje: ogljikovim žveplecem, metilnim bromidom ali pa z nevarno in strupeno cianovodikovo kislino. PRIHODNIC: o boleznih in škodljivcih na krompirju.

## NOVOST PRI »CRVENI ZASTAVI«

### Zamenjava starih avtomobilov

Tovarna avtomobilov Crvena zastava v Kragujevcu bo v bodoče zamenjala tovarne, osebne, specialne in terenske avtomobile za nove. To

so sklenili na zadnji seji delavskega sveta kragujevskih zavodov.

Vrednost starih vozil, ki jih bodo lastniki dali tovarni, bodo zaračunali kot delež za nakup novega avtomobila zastava. Servisno prodajna enota zavoda - podružnica v Kragujevcu, ki bo zamenjavala avtomobile, bo prodajala tudi stare odkupljene avtomobile, seveda popravljeni in obnovljeni. Zanimivo je, da podružnica v Kragujevcu ne bo poslovala tako samo z vozili zastava, ampak bo kupovala in prodajala vozila tudi drugih domačih in tujih avtomobilskih tovarn.

## Na sejmu v Brežicah

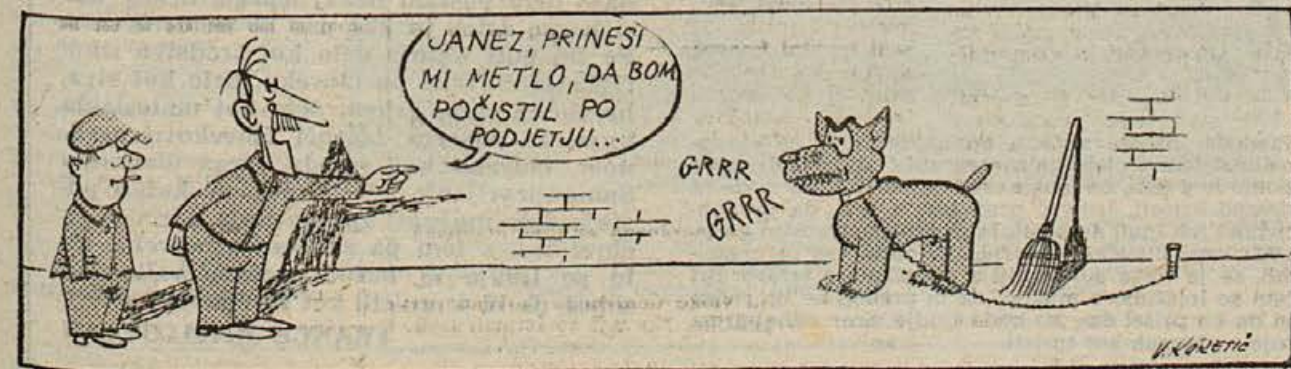
23. aprila so na brežiškem sejmu prodali 1112 prašičkov od 1220, kolikor jih je bilo naprodaj. Manjše so prodajali po 1000 din, večje pa po 550 din kilogram žive teže.

Varčuj in vlagaj pri

**DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICE** prej



## KLOPOTEC



# TIHO VESELJE VSAKDANJEGA DELA

Začnimo z mislijo, ki jo je izrekla Vida Tomšičeva na VI. kongresu SZDL Slovenije: prava skrivnost uspeha ustanoviteljev Osvobodilne fronte pred 25 leti, partizanov in graditeljev socialističnih odnosov po vojni je zavest, da si je pot iz podložništva in odtujenosti treba krčiti z lastnimi rokami. Dejanja teh rok — dodajmo k tej globoki misli — so veliko junaštvo, to je delo, ki ustvarja nov svet. Ali kakor je zapisala Vida Tomšičeva: »Legendarnemu dejanju, ki je osvobodilo smrti zapisan narod, za razvoj socializma odločilnemu odporu stalinskemu hegemonizmu dodajmo danes v tistem junaštvu vsakdanjega dela potrjeno sporočilo, da je socialistično samoupravljanje pri nas najdena pot — resda naporna in vijugava, med močvirji, trni pa tudi med cvetočimi grmi vzpenjajoča se pot — v čas, ko bo svobodni razvoj posameznika pogoj za svobodni razvoj nas vseh...«

Tiho junaštvo vsakdanjega dela. Kako lepa in resnična misel! Prav je, da jo večkrat ponovimo, zlasti pa zdaj, ko si čestitamo praznik dela. Ob tej misli se šele prav zavedamo globoke resnice: smo v obdobju revolucije, ko junaštva ne izpričujejo hrupna dejanja, najmanj pa besede. Ne smemo pozabiti, da se partizanskim borcem in junakom v boju proti stalinskemu hegemonizmu pridružujejo samoupravljavci, ki se upro vsakršni samovolji in sebičnemu interesu. To so ljudje, ki se ne ustrašijo ovir in ki znajo najti pot iz nesodobne, premalo produktivne proizvodnje na višjo raven moderne industrije. Pri tem nam ne gre le za sodobne stroje, da bi z njimi zasluževali človeka, temveč so nam stroji sredstvo, s katerimi se osvobajamo vsakršnega suženjstva.

## DELO NE IZGUBLJA CENE

Da, odločno zanikamo, da bi zdaj delo izgubljalo svojo visoko ceno. Narobe: delo bo imelo tem višjo ceno, čim bolj ga bomo spoštovali, kolikor dosledneje bomo izvajali gospodarsko reformo. Smo v obdobju revolucije, kjer se srečujemo z mnogimi težavami in kjer je nešteto možnosti, da ob ovirah omahujemo, da zaostanemo ali celo izstopimo iz vrst graditeljev socializma. Ta nevarnost ne prizanaša celo nekdanjim bojevnikom s puško v roki, ki niso poznali omahovanja in ki se niso ustavili pred nobeno oviro. Vztrajati na položaju družbene reforme, to je tisto tiho junaštvo vsakdanjega dela, kot nadaljevanje narodno-osvobodilnega boja in boja proti stalinizmu.

Nekateri pravijo:

»Le kaj je s tem našim socializmom, kam gremo? Ljudje spet odhajajo v tujino s trebuhom za kruhom. Mnogi mladi ljudje doma ne morejo dobiti zaposlitve. Ne gradimo več toliko novih tovarn. Čedalje manj je denarja...«

Bili bi slepci, če ne bi videli težav. A ne bi bilo prav, če skozi današnji čas ne bi hoteli videti jutrišnjega in pojutrišnjega dne. Če naše tovarne manj zaposlujejo, tega ne počnejo zato, da bi pahnile mlade ljudi v tujino. Ako na vseh koncih in krajih varčujemo, to ni zato, da bi ljudje slabše živeli. Namen vseh teh ukrepov je, da vsaj jutri ne bi bilo treba mladim ljudem hoditi v tujino iskat zasluzka. Cilj reforme ni osiromašenje naše družbe. Narobe: z izpolnjevanjem nalog družbene in še posebej gospodarske reforme bomo razvili sodobno, visokoproduktivno industrijo, stabilizirali bomo naše gospodarstvo, povečali osebne dohodke zaposlenih ljudi in tako ustvarili razmere, ko ljudem ne bo treba več zapuščati domovine, da bi na tujem uresničevali sanje svoje mladosti.

Zato, verjemite, delo ne izgublja vrednosti in spoštovanja. Delo postaja višja vrednota. S tem če bomo uresničili cilje reforme, bomo korak bliže času, ko delo ne bo več, kot je zapisala Vida Tomšičeva, zgolj živlensko sredstvo, temveč bo postalo samo prva živlenska potreba. Ta čas seveda še ni tako blizu, na tej poti bo še mnogo ovir, ampak pot, po kateri hodimo, zanesljivo vodi tja. Prišel bo čas, ko nam bo delo veselje in ponos, ko bomo skozi delo izpričevali sebe kot svobodne ljudi, ko torej delo ne bo samo živlensko sredstvo ali celo nujno zlo.

## ALI NE BI MOGLI BREZ TEŽAV?

No, dobro, pravijo, če že mora biti reforma, naj bo. Toda ali ne bi mogli brez težav?

Reforma je morala vse te težave splaviti na površje. To niso težave današnjega dne. To so težave od včeraj, predvčerajšnjim. Gradili smo nove tovarne, kmetje so postajali industrijski delavci. Tako je moralo biti. Toda na tej poti se je bilo treba ustaviti, da bi pogledali, kaj smo ustvarili. In videli smo, da je Jugoslavija povsem spremenila svojo podobo. Vse je novo in lepše. A videli smo tudi, da vse tovarne ne delajo tako, kot bi morale, da niso povsem izkoriščene, da pri vrednotenju njihovega dela nimamo enotnega merila, da bi lahko rekli — to je dobro, to ni dobro. Ugotovili smo, da se je mnogo ljudi preselilo iz vasi v mesta, da pa njihova produktivnost ni dosti večja kot je bila poprej.

Če hočemo vse to, kar se je nakopičilo v naši družbi in ji dalo povsem novo podobo, spraviti na višjo raven, je treba marsikatero prakso ukiniti in začeti po novem. Tega pa ni mogoče brez težav. Videti je treba dati resničnost. Naš socializem se ne bo postavil samo z novimi tovarnami, temveč predvsem z modernimi in visokoproduktivnimi tovarnami.



MIHA MALES: SLOVENSKA ISTRANKA



Prednost našega sistema bo napreden, a ne razpisniški sistem socialnega zavarovanja. Postavljali se ne bomo le s tem, da lahko vse ljudi zaposlimo in da ni nezaposlenosti, temveč predvsem s tem, da produktivnost teh ljudi ne zaostaja za produktivnostjo v razvitih kapitalističnih državah. In da bi vse to uresničili, se je treba sprijazniti z marsikatero težavo. Pri tem se tolažimo z mislijo, da ta prehod ne bo več in da bo prišel čas, ko bodo ljudje sicer odhajali na tuje — ampak kot turisti.

## DOKLEJ BOMO ČAKALI NA REZULTATE REFORME?

Prvi rezultati so že tu. Cene naraščajo počasneje kot so poprej. Realni dohodki na zaposlenega so se lani povečali za 3 odstotke. Proizvodnja nenehno narašča. Vse gospodarstvo se zavzema za stabilizacijske procese: za večanje produktivnosti, za večji izvoz, za večje materialne rezerve. Razvoj zaposlenosti je umirjen. Res je, da so na eni strani precejšnji presežki delovne sile, a res je tudi, da drugod primanjkuje delovne sile, zlasti kvalificirane. Kmetje so dosegli za več kot 2 milijardi dinarjev (ali več kot 200 milijard starih dinarjev) večji dohodek.

Ni pa vse zlato kar se sveti. Se zmeraj več porabimo kot proizvedemo. Miselnost, kakršna je bila pred reformo, še zmeraj ni premagana. Primanjkljaj v socialnem zavarovanju znaša 70 milijard starih dinarjev. Celotna akumulacija je še zmeraj usmerjena v investicije, v osnovna sredstva. Treba bo presneto pohiteti, če hočemo, da bomo do konca leta 1970 ustvarili toliko deviznih rezerv, da bo naš dinar lahko postal konvertibilen, se pravi, da bo mogoče z njim plačevati tudi v mednarodnem prometu — da bo zamenljiv v katerokoli drugo valuto.

Če hočemo biti uspešni pri izvajanju gospodarske reforme, je nujno vsa razmerja smiselno urediti, da bi dosegli skladnost, trdnost razvoja, živlenske ravni in gospodarstva. Proizvajalec mora imeti odločilno vlogo pri razširjeni reprodukciji. Poglobljati je treba samoupravne odnose, na novih temeljih in merilih je treba izdelati družbeni načrt razvoja. Predvsem pa — izpolniti je treba pomembno nalogo VI. kongresa SZDL Slovenije: hitreje razvijati negospodarske dejavnosti, izobraževanje, zdravstvo, znanost, kulturo, ki so doslej zaostajale in ki sedaj ovirajo hitrejši razvoj gospodarstva, samoupravljanja in družbe kot celote.

## VEČ DELA MANJ BESED

Če hočemo, da bo delo, katerega praznik slavimo, postalo visoka, vsega spoštovanja vredna vrednota, imajmo zmerom pred očmi misel, ki jo je izrekla Vida Tomšičeva na VI. kongresu SZDL Slovenije:

»Splošni klic k odgovornosti konkretizirajmo v vsakdanjem delu vsi in premagujemo pri tem deklarativnost in splošnost ter malomeščansko filistrstvo in obrekovanje, ki se ga poslužujejo danes s pridom predvsem sovražniki socializma in samoupravljanja, advokati nedoraslosti delavca kot upravljavca. Pri tem je jasno, da postaja tako osebna odgovornost kakor tudi odgovornost izvršilnih organov organom samoupravljanja — neločljiv del odnosov med ljudmi, tedaj neločljiv del družbenopolitične ureditve na osnovi samoupravljanja.«

Sploh bi se morali pogosteje vračati k mislim in napotkom VI. kongresa SZDL Slovenije, tribune, kjer sta bila človek in njegovo delo v središču pozornosti, kjer so dali visoko priznanje tihemu junaštvu vsakdanjega dela naših ljudi. Se več: misel delovnih ljudi se je stekala v svoj vrh — na kongres, kjer je naša svojo ustvarjalno sintezo, svoj skupni imenovalec; tako oplemenitena naj se zdaj spremeni v široko akcijo za izpolnitev sprejetih nalog, zato, da bi delo postalo najvišja moralna, ljudska vrednota.

Dvignimo visoko zastavo dela: prvi maj ni več protest proti delu, ki zaslužuje, to je praznik dela, naših rok, s katerimi si urejemo novo življenje. K temu so nam pomagali tudi naši predniki — kmečki puntarji in protestantski reformatorji, Prešeren, Levstik, Cankar, delavci in študenti, izobraženci in kmetje. Njih izkušnje in napori, porazi in trpljenje so omogočili, da so ustanovitelji Osvobodilne fronte, partizani in povojni graditelji lahko uresničevali davna stremljenja. Mi si prizadevamo, da bo naše življenje lepše in svobodnejše, a tudi za to, da našim potomcem ne bo treba več živeti v strahu pred uničenjem. Samoupravljanje je pot, ki naj omogoči, da bo naše delo postalo nekaj lepega, nekaj, kar si bomo želeli in kar nas bo učlovečevalo. Po tej poti izginja delo kot sredstvo izkoriščanja človeka po človeku, delo kot siva, brezlična vsakdanost, delo kot materialna nuja, ki povsem zasenči človekovo osebnost, človeka kot smisla vsega življenja. Samoupravljanje je tudi pot, po kateri postaja delo možnost združevanja narodov in človeštva, s tem pa zanikanja potrebe, da bi se ljudje in narodi pokončevali med seboj, da bi se uničili kot človeštvo.

FRANCE MIHALOVČAN

## Vloga SZDL Slovenije v nadaljnjem razvoju družbenega samoupravljanja

Gre za tisto stalno smer in pot naše revolucije, ki je pot uveljavljanja človeka kot gospodarja razmer in sadov lastnega dela. Gre za dosledno nadaljevanje revolucije v smislu odpravljanja sleherne oblike razlaščenja, ko se ob razvijajoči se učinkovitosti samoupravljanja državna lastna spremenja v družbeno. Neposredno uveljavljanje proizvajalcev v upravljanju presežnega proizvoda ob uveljavljanju zakonitosti blagovne proizvodnje je doseženi stopnji razvoja, znanja in zavesti ustrežajoč način, da razrešimo nastale gospodarske disproporcije in družbene konflikte. S tem se ne prepričamo tokovom stihijnosti, temveč le priznavamo gospodarske zakonitosti v lastni državi in v svetu. Socializem zmaguje povsod s tem, da dosega večji učinek z manjšimi stroški kot kapitalistični način proizvodnje. Ne torej nove zgradbe in kapacitete v avtarkično zaprti državi, ampak višja produktivnost ob vsestranski vključitvi v svetovni trg! Samoupravljanje mora v takih razmerah postati nosilec delitve in združevanja dela v svoji delovni organizaciji in v mednarodnem merilu. S tem se samoupravljanje vgrajuje kot materialna osnova politike aktivnega sožitja, ki dobiva tako značaj enotnega družbenega procesa. V stalnem stiku z dosežki znanosti in uspehi delovnih ljudi v razvoju drugod, z njihovo produktivnostjo dvigamo lastno, pospešujemo svoj razvoj in povratno vplivamo na razvoj v svetu. Naše revolucionarne pridobitve, delavki sveti, neposredna demokracija — se uveljavljajo v mednarodnem delavskem gibanju.

Osnovna moč socializma, njegov cilj in pot do njega, je uveljavljanje delovnih ljudi kot proizvajalcev in upravljalcev neposredno in v mednarodnem sodelovanju. Vsako obdobje boja za socializem daje tej temeljni usmeritvi socialističnih sil nov poudarek in drugačno obliko. Vendar je preizkus resnične socialistične usmeritve in tudi sam uspeh odvisen predvsem od tega, koliko in kako se znajo subjektivne napredne sile opreti na neposredne in dolgoročne interese človeka, koliko in kako mu znajo omogočiti, da se v celoti uveljavlja tako v velikih bojih kakor pri vsakdanjem delu. Ta ustvarjalna moč se uveljavlja nenehno, skozi težka nasprotja, toda vse krepkeje. Zato vera vanjo ni utopična, idealistična, marveč na izkušnjah zgrajena zavest socialističnih revolucionarjev.

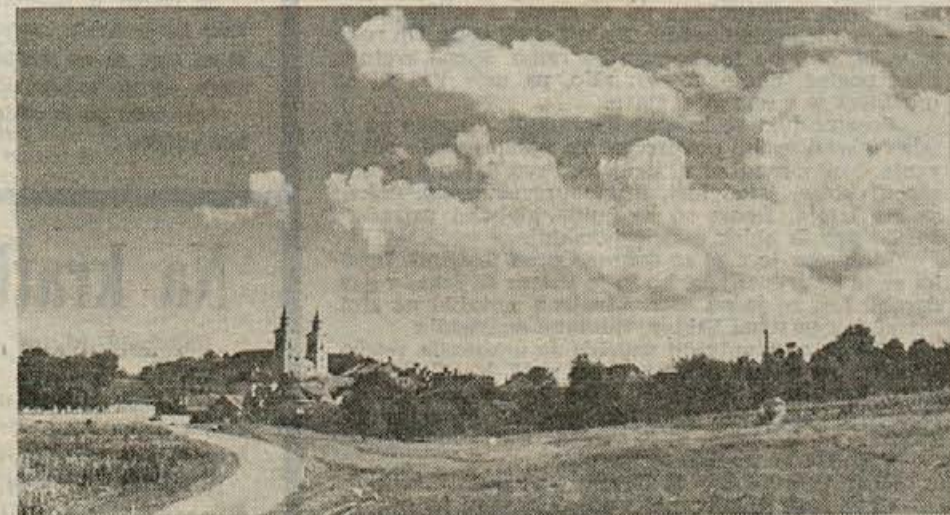
Več kakor desetletje z zavestnimi napori krčimo pot, da se bo človek lahko uveljavljal kot samoupravljalec. Premagali smo začetniške pomanjkljivosti, zaostajanja in neizdelanosti, kar vse je pred leti še dajalo hrano za neprestano sumničenje v gospodarsko upravičenost samoupravljanja. Mnogi pri nas in v svetu so menili, da se v naših naporih za uveljavljanje samoupravljanja ravnamo bolj po nekih ideoloških shemah in načelih, ne pa, da je to edina možnost zgraditi socializem kot sistem, ki je objektivno materialno uspešnejši kakor kapitalizem. In predvsem, da zagotavlja uspešno graditev socializma, ne da bi pri tem žrtvovali generacijo graditeljev nekim daljnim, jutrišnjim ciljem. Niso verjeli, da je to za nas pot, ki daje ne samo družbeno-politične, tem-

več predvsem tudi najbolj ugodne gospodarske rezultate, ker vključuje vso možno spodbudo človeka samega.

Danes smo vsaj načelno že prerasli ta čas, vendar še nismo premagali vseh odporov. Ti se sicer skrivajo za revolucionarnimi, za nacionalističnimi ali za lažnimi humanistično-anarhističnimi gesli. V bistvu pa gre za birokratsko-estatistično prilasčanje samoupravljalskih pravic in za idejni arzenal, ki naj ga v imenu tega ali onega mita brani. Pri tem moramo premagovati ne le zavesten odpor, ampak predvsem tudi konservativizem v glavah vsakogar od nas. Tako se pogosto srdito odločamo med napačnimi dilemami, med kakovostno istimi rešitvami, namesto da bi staro zamenjali z novim. Pri tem kot poseben argument uporabljamo probleme splošnih družbenih potreb. Ko je na III. plenumu Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije tovariš Kardelj razpravljajo o teh vprašanjih, je posebej opozoril na problem takole:

»Ko govorim o presežnem delu, o akumulaciji, moram posebej omeniti, da ne mislim na del akumulacije za splošne družbene potrebe, to se pravi, za funkcioniranje družbe, za njeno gospodarsko stabilnost in njeno kulturo in civilizacijo, in katere nosilec bo še dolgo država, temveč mislim na tisti del, ki se pojavlja kot skupna materialna baza združenega dela. Ta del mora biti neposredno pod nadzorstvom neposrednih proizvajalcev in njim na voljo v proizvodnih odnosih, kakršne ustvarja sistem samoupravljanja, ter v sistemu koncentracije in združevanja oziroma integracije, ki ga ustvarjajo in razvijajo sami interesi posameznih in združenih proizvajalcev in ljudi v procesu dela in ustvarjanja splošnega.«

Na vsakem koraku tega našega boja, ki mu skorajda ni primere v dosežanih zgodovini človeštva, so se ugovori in odpori uveljavljanju človeka opirali na splošno zaostalost in nestrokovnost delavcev ter na te ali one pomanjkljivosti, na te ali one napake, ki jih je nujno veliko, če se stotisoči in stotisoči ljudi naenkrat pojavijo na odgovornih dolžnostih upravljalcev. Ko se sprošča njihova energija in pobude, se seveda sproščajo tudi predsodki, zaostalost, ponižanja in surovosti, vse, kar se je v razredni družbi nakopičilo v zavesti meznega delavca in plačanega uradnika.



Ob modernizirani cesti Ljubljana—Kočevje leži prijazen in privlačen kraj Velike Lašče, ki so znano središče hišne domače obrti, ki jo pospešuje tamkajšnja kmetijska zadruga. Velike Lašče z okolico so znane tudi po vzreji dobre plemenske živine in naprednem kmetijstvu. (Foto: D. Mohar)

## DOBER glas seže v deveto vas!

Rožnati venec dolenskih turističnih cvetk bi lahko pletli še kar naprej, vendar na žalost nismo več tik pred, ampak že do kolen v — zdajci. Če smo z našimi beležkami stopili kakšnemu mačku na rep (in nekaj cviljenja je bilo slišati), bi bilo zdaj (tako) zaželeno in nujno pričeti z odpravljanjem pomanjkljivosti. Po zadnjih vesteh, v torek, 26. aprila, pa je bilo do sedaj še bolj malo ukrepov... In ko bo sezona naokrog, spet ne bo kaj prida pokazati ali vsaj toliko ne, kot bi bilo lahko.

■ Mimo gostilničarjev, trgovcev, propagandistov in tistih, ki bi lahko vzdrževali ceste, pa morajo v turizmu sodelovati kot prisrčni gostitelji vsi prebivalci. Tudi v teh prizadevanjih nas naši sosedeje daleč prekašajo. Ne gre samo za tradicionalno gostoljubnost, ob kateri so tuji pri nas presenečeni in vžičeni, manjka nam »turistične gostoljubnosti«. Če bi znali združiti obe, bi se turistov kar trlo po naših krajih!

■ Recimo da pride truden gost ob poznji uri k otoškemu receptorju:

»Imate prenočišče?«

»Na žalost, vse je zasedeno!«

»Kje pa naj vendar prespim z družino?«

»Morda v Zagrebu ali Ljubljani — tam imajo velike hotele!«

Otošec je resda zaseden do zadnjega kottička, medtem pa, recimo, v Smarjeških Toplicah samevajo prazne sobe in weekend hišice...

■ Ali pa ob osmih (po telefonu) na potovalnem uradu »Gorjancja«:

»Kdaj gre prvi avtobus v Ljubljano?«

»Ob pol devetih!«

Zares prvi gre ob četrtna do pet — vendar last »Croatiatransa« ne pa »Gorjancev«...

■ In v trgovini:

»Imate morda pomaranče?«

»Na žalost, nimamo. Pred pol ure jih je zmanjkalo!«

Tujec bi rad še nekaj vprašal, pa...

»Veste, zdaj jih najbrž ne boste nikjer dobili — grejo že h koncu...«

To je morda res, vendar jih imajo čez cesto še 300 kilogramov in naš prodajalec to dobro ve...

■ Najbrž se razumemo: to so medvedje usluge dolenskem turizmu! Večkrat gledamo ozko in mislimo samo na lastni žep, da o nevoščljivosti in konkurenci sploh ne govorimo.

Končno ne gre gost nezadovoljen samo iz tega lokala, ampak tudi iz kraja in Dolenjske sploh. Dobro bo premislil, preden bo spet prišel k nam ali pa ga sploh ne bo več!

■ Tisoč je drobnih kamenčkov v mozaiku, ki predstavljajo prijetno počutje gosta.

Uslužbenec na bencinski črpalki, ki malomarno obriše stekla na avtomobilu; miličnik, ki grobo nahruli voznika, ker ni ukazal smeri; mehanik, ki neusmiljeno oguli tujca za drobno uslugo; natakar, ki klepetava v kotu s kolegom, namesto, da bi bil pripravljen na vsak gostov gib; avtobusni sprevodnik, ki ne najde lepe besede za potnika; poštna uslužbenka, ki se ji ne ljubi poseči pod polico za posebno lepo znamko; neobrit vodič po muzeju, ki med ogledom malica kruha in slanino; pijan receptor v hotelu — vsi ti so črni kamenčki v turističnem mozaiku! Nobena, še tako izredna narav-

na zanimivost, nobena, še tako dobra večerja, niti najbolj gladka cesta, niti najcenejša soba v hotelu jih ne morejo prekriti! Zadovoljen gost pa je najboljši propagator in aktivist za obisk naših krajev. In če je zadovoljen s sto stvarmi (to je pravzaprav nekaj navadnega), mu lahko ena sama skali navdušenje nad Dolenjsko!

Zivimo v zelo ugodnem turističnem trikotniku med Ljubljano, Zagrebom in Karlovcem na najvažnejših turističnih magistralah severne Jugoslavije. Če tega ne znamo izkoristiti, smo sami krivi!

■ Turistična vzgoja se začne pri najmlajših. Sole, mladinska in druge organizacije morajo privzgovajati tudi občutek za lepoto narave, za pomembnost zgodovinskih in kulturnih spomenikov, za izvirnost naših folklornih običajev in ljudskih pesmi, za pestrost naših domačih jedi in pijač. Vsak prebivalec je lahko turistični propagator in informator — zato pa mora dobro poznati svoj kraj, govoriti vsaj en tuj jezik in vedeti kaj želi tujec pri nas doživeti. Naj ga ne bo sram povabiti znancev in prijateljev na Dolenjsko — tu ne manjka privlačnih in prijetnih doživetij!

■ Razumljivo seveda, da nepometne ulice, razpadajoča pročelja hiš, mrliško pusta okna in tuborni obrzi domačinov ne morejo biti nikomur v ponos. Na to naj mislijo krajevne skupnosti, turistična društva in druge organizacije, preden se lotijo vabil! Do tujca nj nikomur treba biti hlapčevski, prijazna beseda in iskren nasmehek pa odpirata srca in rušita meje med narodi!

M. MOSKON

PO DEVETIH MESECIH REFORME:

## Kadri ponekod še vedno brez prepustnic

Preveč priučenih, premalo strokovnjakov — Reelekcija šla v prid »stari gardi« — Potrebna je pripravniška doba — Kakršen odnos do šol, taki kadri — Študenti še prerediti pojav — Reformo bodo izvedli strokovnjaki

V novomeški občini je še precej delovnih organizacij, kjer opravljajo odgovorne posle namesto strokovnjakov priučenih z dolgoletno prakso. »Ti so dali od sebe, kar so mogli, ne bodo pa zmogli nalog, ki jih je pred vse nas porinila gospodarska reforma,« so ugotavljali na pokongresni konferenci Socialistične zveze 24. aprila v Novem mestu.

Za ilustracijo stanja in podlago v razpravi so nekateri podatki (po lanskoletni analizi 7.843 delovnih mest v gospodarstvu), ki jih je med drugim navedel v poročilu predsednik občinskega odbora SZDL Slavko Dokl:

■ 67,5 odst. vodilnih v delovnih organizacijah ne ustre-

za, ker nimajo primerne izobrazbe;

■ višje ali visoko izobrazbo bi si moralo pridobiti 200, srednjo strokovno izobrazbo 349, poklicno šolo pa bi moralo končati 730 ljudi — ker zasedajo delovna mesta, za katera nimajo izobrazbe;

■ za izobraževanje zaposle-

nih so delovne organizacije leta 1964 porabile le dobro polovico sredstev, ki se v ta namen zbirajo kot 2,5-odstotni prispevek iz bruto osebnih dohodkov zaposlenih.

Ivan Kočevar je v razpravi rekel, da gospodarstva v reformi ne more reševati kader, ki je po vojni prihajal s kmetov in se pričeval. V gospodarskih organizacijah je treba prelomiti miselnost, da ne potrebujemo visokokvalificiranih delavcev. Reforma bo dokazala, ali so takšne trditve pravilne.

Niko Padevski je menil, da je danes preveč zapostavljena samoupravna zakonodaja v delovnih organizacijah. V statute in pravilnike bi bili morali vnesti, kakšni ljudje naj zasedejo odgovorna delovna mesta. Sedanji so namreč le preveč prirejeni tako, da je trenutnim garnituram v vodstvu všeč. Tako pa sedanje na položajih ščitimo, mlajšim pa ne pustimo biizu.

Rudi Hrvatinič je ugotavljal, da so tudi razpisi za reelekcijo omogočili dosežanijem šefom, da so se obdržali, saj so bile zahteve v razpisih takšne, da so najbolj ustrezale le njim.

Slavko Zirkelbach je dokazoval, kako si hočejo nekateri pridobiti formalno izobrazbo, ne pa tiste, ki je na določenem delovnem mestu zahtevana.

Miha Hrovatič je napravil prešibek posluh za pridobivanje strokovnjakov v gospodarstvo na peča kadrovskim

službam v delovnih organizacijah. Letih namreč večkrat predstavljajo ljudje, ki so sami potrebni šol. Po njegovem v podjetjih tudi prehitro zaujamemo novim strokovnjakom, kar pa ni vedno prav. Mladi bi morali najprej skozi pripravniško dobo, podobno kot v prostveti, ko imajo to za sabo in ko dodobra znajo vse, kar je treba znati, pa jim zaupajmo ustrezno delovno mesto!

Niko Rihtar, inženir, je zavrnil nekakšno javno mnenje, da imamo preveč nezaposlenih strokovnjakov in tudi očitke, češ da kmetijske šole vzgajajo pisarniške tehnike. Pred njim je namreč več delegatov s podeželja ugotavljalo, da kmetijski strokovnjaki ne opravijo dela v sodobnem kmetijskem prideovanju — v kmetijskih organizacijah in kooperaciji.

Boris Savnik je načel vprašanje plačevanja šol druge stopnje. Delovne organizacije niso izpolnile obveznosti do teh šol, zato tudi ne morejo pričakovati kadrov, kakršni so potrebni.

Odnos do študentov, bodočih strokovnjakov, je ponekod še zelo slab. So podjetja, ki o tem ne marajo razpravljati. Razlogi so kaj različni, pa bi jim vseeno lahko poiskali skupni imenovalec: nezajeljenost do mlajših strokovnjakov, ker se hoče »stara garda« še obdržati, (čeprav za vsako ceno).

Vsa mnenja, povedana na novomeški konferenci, tu niso omenjena. Imajo pa enoten smisel: ne jemljimo strokovnjakov pravice, da rešujejo gospodarske probleme. Ne jemljimo jim prepustnosti za v delovne organizacije, dokler je še čas!

Janez Trdina:

# Gospodična

Mehovski grad je spadal med največje in najmočnejše v deželi. Grajski gospod je peljal svojo gospo o oknu in ji rekel: Veseli se, ves svet kar ga odtod vidiš, je božji in najin. Gospa veli: Dobro vem, da je vse to božje in najino, ali veseliti se vendar ne morem. Molila sem doma, hodila po božjih potih, ali Bog ni hotel uslišati najine želje, da bi nama podaril hčer ali sina. Jaz sem se zdaj že postarala in le predobro čutim, da bom nevarno zbolela.

Gospa se je kmalu potem ulegla in je ležala sedem let in sedem mesecev. Vsi sloveči zdravniki so jo hodili zdraviti, ali je niso mogli ozdraviti.

*Ko je bil v Rimu izvoljen za konzula (za razdobje enega leta) meščan Vatini, se je kmalu pokazalo, da mož ne bo kos svoji nalogi. Senat ga je že po nekaj tednih odstavil. Ob tej priliki je Ciceron dejal:*

*»V letu vladanja konzula Vatinija se je zgodilo veliko čudo. Tisto leto ni bilo ne jeseni ne zime in ne pomladi.«*

*\* Nekeč je slavnim govornik in pisatelj obedoval pri znanu, ki je ponudil svojim gostom zelo slabo vino. Ko je gostitelj videl, da se gostje za pijačo ne morejo ogreti, jih je začel spodbujati:*

*»Le pošteno potegnite! Tale jaternčan je star že štirideset let!«*

*Ciceron se tedaj ni mogel premagati in je pripomnil:*

*»Tako? — Srečno vino, ki se mu leta nič ne poznajo!«*

Gospa pogleda skozi okno na zeleni hrib in veli: Nekaj mi pravi, da bi bila gotovo srečna, če bi se sprehodila po naših prelepih Gorjancih.

Gospod pa ji odgovori žalostno: Preljuba moja sirotica, kako se boš sprehajala po Gorjancih, ko se ne moreš sama niti na posteljo obrniti!

V grad pride star gobav berač. Hlapci zakriče: Poberi se hitro od tod, da ne nalezejo gob naša bolna gospa.

Gospa pa se oglasi: Ne gonite mi od hiše reveža. Ali ne veste, da so reveži božji prijatelji in naši zagovorniki pri Bogu? Dajte mu pečenke in vina in pripravite mu tudi gosposko posteljo.

Berač se v gradu naje, napije in nspi. Preden odide dalje, dobro gospo prelepo zahvali in veli: Nate za slabo povračilo gorjanski koren. Rastel je sedemdeset in sedem sežnje pod zemljo. Pomogel je do zdaj še vsakemu, kdor si ga je na život privezal. Zdravemu da moč, da ga noben junak ne more premagati. Komur je umreti, živi od njega tri dni dalje nego mu je namenjeno. Bolniku odžene bolezen, nekateremu za zmerom, nekateremu vsaj za sedem let. Ta koren vam bo dal jakost, da se pojdete, ako vas bo volja, lahko še danes na Gorjance izprehajate.

Gospa poskusi čudni koren, skoči zdrava na noge in gre na Gorjance. Pride do studentca in zajame vode.

Kupica se počrni. Gospa izlije strupeno vodo in koraka dalje. Pride do drugega studentca in zajame vode.

Kupica se zakrnavi. Gospa izlije ukleto vodo in koraka dalje. Pride do tretjega studentca in zajame vode.

Kupica se zasveti in zaovete. Na vodi se naredi rdeč nagelj in bela lilija. Gospa pije in pijača se ji zdi slajša od medu in malvazije. Popije prvo kupico, čuti se bolj



Miha Maleš: PEVCI

zdravo, nego je bila pred boleznijo. Popije drugo kupico, čuti se bolj močno, nego je bila pred boleznijo. Popije tretjo kupico, čuti se mlado, kakor je bila takrat, ko je šla s svojim gospodom k poroki.

Kupico položi v zeleno travo pa si zavilja rokave in si umije roke in obraz. Roke se ji pobelljo ko sneg, lica pa zarde ko poljski mak, in v vodi je sama videla, da ji je povrnili Bog vso lepoto prve mladosti. Skakljaje in prepeva teče proti domu nazaj.

Gospod je stal pri vratih in vprašal služabnico, če ve, kdo je ta krasna gospodična, ki gre proti gradu?

Gospa je te besede slišala in se ga oklenila in rekla: Kaj me gledaš tako čudno, kakor da bi ne poznal svoje gospe? Saj sem vedela, da bom gotovo srečna, če se izprehodim po Gorjancih. Zdaj mi pa nekaj pravi, da nama bo Bog podaril tudi še sinove in hčere.

Gospod od samega veselja ni vedel, kaj bi počel. Napravil je velik obed in povabil nanj tudi svoje podgorške kmete. Podgorci so jedli in pili tako dolgo, da so nekateri se zdaj sili in pijani.

Bistri studentec, ki je pomladil grajsko gospo, se pa imenuje v spomin te prigode še dandanašnji Gospodična.

Avdan Hodžić:

# Spodbuda

Ko so sporočili po telefonu, da bo prišel v podjetje vpliven tovariš iz najvišjih organov oblasti in se pogovoril z direktorjem Krešom, je med tovariši, ki so bili ravno v njegovi pisarni, zavladala najprej radost, potem pa mučna tišina.

»Joj, tovariš Krešo,« je dejal tovariš Toza, njegova desna roka, »kaj pa, če se bodo odgovorni zanimali za stimulacijo? Saj veš, da je vprašanje spodbude za delo zadnje čase spet aktualno, pri nas pa nismo nikogar nagradili in ga tako spodbudili za nadaljnje delo.«

»No, pa nagradimo koga,« je sklenil Krešo in že pograbil pero, da bi podpisal odločbo.

»Najprej se moramo dogovoriti, koga naj nagradimo,« in pripomnil tovariš Meho, Kreševa leva roka. »Nikar se ne preneglamo, nikar ne tlačimo nagrade ne primernemu človeku!«

In začeli so se dogovarjati.

»Bi kovača Nedokazo? Saj veste, da je skoraj izgubil življenje, ko je ob požaru v delavnici reševal svoj stroj.«

»To pa ne,« je odkimal tovariš Krešo in za njim tudi drugi. »Ta Nedokaza ga prav rad cuka, ima nezakonskega otroka in kdove, ali ne bi kdo narobe razumel, ko bi ga nagradili takega.«

»Kaj pa tisti Bungur? Izumil je napravo, s katero smo prihranili več milijonov dinarjev.«

»Njegova stvar, zakaj pa ni izuma patentiral!« je skomizgnil Krešo in hrupno položil pero na mizo. »Ni mogoče! Dvakrat se je že ločil in tudi sicer ga poznajo kot nergača, ki kar naprej kritizira, ker ni dobil stanovanja. Ne gre!«

Tudi soferja Santrača ni bilo mogoče upoštevati, ker je bil pred desetimi leti obsojen zaradi pretepa s sosedom. Sicer pa mu je že dala tovarna avtomobilov diplomo, ker je prevozil nekaj tisoč kilometrov brez okvare na vozilu. To mu popolnoma zadostuje.

Potem so zavrnili še predlog, da bi nagradili tovarišico Žižo, ker je dala doslej že dvajset litrov krvi.

»To je njena osebna stvar,« je dejal tovariš Krešo, »saj vedno dobi tam tudi malico. Hkrati bi rad pripomnil, da moralno ni posebno trdna.«

Omenili so še nekega Betljo in Tuljka, ki sta dosegla v svojem oddelku za trideset odstotkov večjo proizvodnjo, a tudi v njunem primeru je našel tovariš Krešo utemeljeni pripombi: prvi je bil med vojno mobiliziran v domobranstvo, drugega pa poznajo vsi kot surovega človeka, ki tepe ženo.

Drugi kandidati so imeli še manj upanja, zato se je Toza popraskal po glavi in se zagledal v tovariša Krešo.

»Vse kaže, da ni nikogar razen tebe, tovariš Krešo,« je rekel, ponosen na svoje odkritje. »Moramo te nagraditi. Za modro vodstvo, za organizacijo dela, za požrtvovalnost...«

»Nikar, tovariši, prosim vas,« se je začel braniti Krešo, a tovariši so navalili v en glas:

»Moramo, moramo! Ni druge izbire!«

Cele štiri minute se je Krešo trdovratno branil, a razen tega izliva njegove prirodne skromnosti ni bilo ničesar, kar bi bilo proti konstruktivnemu predlogu.

»Pa naj bo, če že vztrajate,« je zavzdihnil Krešo končno. »Hvala vam. To je zame res lepa spodbuda za nadaljnje delo.«

»Ne samo za vas, tovariš Krešo,« je povzel Meho, »ampak tudi za vse nas, za ves naš kolektiv. Bodite prepričani, da ne bo nikogar med nami, ki ne bo srečen in počaščen, ko bo slišal, da so nagradili ravno vas! Hvala vam, da ste sprejeli nagrado!«

In potem je zašepetala desna roka levi: »Si videl, kako ko se Krešo zasvetile oči? Na vseh najde napako, samo tega se ne spominja, da so ga pred tremi leti nekje drugje zamenjali samo zaradi nesposobnosti.«

Leva roka pa je rekla desni: »Bodi no tiho, te bo še kdo slišal!«

Heinrich Mann:

# Nastop

Ko je Lea zvedela, da se je njen ljubimec zaročil, je takoj pohitela k njemu.

»Upam, da so to zgolj prazne govorice, ne?«

Viktor je zmignil z ramo:

»Tisto o govoricah ne misliš resno. Saj si vedela. Namignil sem ti bil.« Poljubil jo je. »Ze večkrat sva se bila ločila in znova sešla. Sedaj pa se moram poročiti. To nič ne pomeni, sploh ni treba, da bi se med nama kaj spremenilo.«

Lea se mu je izrgala in se mu kot slepa zastarmela v obraz:

»Tako: ti bi se rad oženil, obenem pa imel še mene?«

Viktor je videl, da grozi neurje, iztegnil je roke, toda Lea je pobegnila v kot sobe, vzela iz torbice heko stvar in si jo pritisnila na usta, Viktor jo je v zadnjem trenutku zgrabil zaapestje.

»Pusti to!« je rekel osorno.

»Seveda, saj bi lahko škodovalo tudi tebi!« se je zvonko nasmejala, preden bo bruhnila v jok. Viktor si je roke prekrizal na prsih.

»Pozor, zdaj je nastop joka. Tretje dejanje,« je rekel.

Lea je vstala in si popravila lase.

»Saj bi bilo res narobe,« je rekla, »da bi tukaj popila trup. Slavna igralka na dan premiere mrtva na tvoji preprogi! Grozno neprijetno zate. Oprostite.«

»Nikjer bi mi ne bilo prijetno. Ne na moji preprogi ne kje drugje. Spremil te bom do garderobe. In ne bom umaknil pogleda s tebe,« je odločno rekel Viktor.

Na svojem sedežu v parterju je nezvesti ljubimec premišljeval: »Veš, ljuba punčka, staramo se. Ko sem te spoznal, si bila še očarljivo in naivno začetniška. Sedaj si zrela, jaz pa tudi, zato je bolje, da se ločiva. Čeprav bi se midva šele sedaj resnično razumela. Kot v tej igri, si tudi v življenju prešla vse troje: ljubila si, trpela, bila prevarana.«

Vzdihnil je, nato se zdrznil. Pozabil je, da je tudi med odmorom hotel paziti nanjo, da si ne bi vzela življenja. Prevzela ga je obupna panika. Zakaj se zastor ne dvigne?

No, zastor se je dvignil. Igrala je, da je srečna. V igri ima dva ljubimca. In prizna, da nobenega ne ljubi. Tudi tistega ne, s katerim je zavestno prevarala

prvega. Povedala je le, da je sedaj hladna, in da bo hladna tudi ostala. »Prvi je lahko mislil, da me ima, drugi tudi, celo neki tretji. Toda čigava sem zares? Bilo je in minilo!« Moški bi ji rad oprostili. »Da bi me kasneje toliko bolj gotovo napodil! Kasneje, ko bom brez moči.« On zanika. »Seveda bi me! Kogar jaz ljubim, ta me bo pustil!«

Drzno in odkrito igra Lea pred gledalci omalovaževanje same sebe, igra golo grozo, in samo zato, da ne bi morala znova trpeti. On ji ne more pomagati. In sedaj pokazuje, kako trpi, kaj je že prestala, kaj jo še čaka — odkriva, kaj je življenje. Tanke roke steguje kvišku, joka. Ta ženska z dragocenim telesom, v razkošni obleki, je videti sedaj siromašna, gleda odkrito, zdi se, da je prososna in da je v nji videti plamen. »Hudiča!« si misli nezvestež v parterju. »Vsa čast tej ženski! Ona napreduje, jaz pa bom nemara propadel v svojem meščanskem zakonu. Le ta ženska me lahko osreči. Jaz naj grem po gobe, ona pa naj triumfira na odru? In z drugimi moškimi trenira svojo duševno moč? Ne, to se ne sme zgoditi!«

Igralka med tem časom pripravlja svoj odhod. Končala je s tem moškim, ga premagala. On je samo sedel sredi viharja, ona pa je zrasla v veličastnosti. Slovo, in njen veliki prizor. Zadnji stisk roke. On roko zavrača, ranjeno je skomignil z ramo. Njene kretnje, njen pogled, oboje govori: »No, pa ne!« Vsa njena umetnost je v tem gibu glave.

Posamezniki so hrupno zaploskali, drugače pa je odziv gledalcev bil povprečen. To njeno zadnje odkrivanje čustev množici ni ugajalo. Prvo dejanje je bilo skoraj kot v javni hiši, drugo preveč resno. Čakali so na tretje. Dame so se čutile globoko prizadete spričo drznih oblek glavne junakinja.

Ljubimec je ušel iz dvorane pred drugimi. Igralka se je še priklanjala, ko jo je Viktor že čakal v garderobi. Lea se je na smrt utrujena zgrudila na stol.

»Lea,« je rekel Viktor, »ne bom se oženil.«

»To je moj največji uspeh!« je vzkliknila veselo.

»Vendar se moraš oženiti, dragi moj. Kajti jaz sem sedaj končala s teboj. O, kako srečna sem zaradi tega!« je pristavila žalostno, vendar samo zaradi spomina na bolečino, ki je prešla.

Viktorja je zazeblo okrog srca.

»Kaj praviš? Saj ti povem, vse bom žrtvoval!«

»Beži no!« je odgovorila odločno. »Kaj pa prihodnjic? Misliš, da bom lahko vselej, ko bi me prevaral, igrala tako dobro? Bogve, če bi drugič sploh še pomagalo? Če bi se te tudi takrat mogla rešiti? Danes sem svobodna. Ah, moj najdražji, zdaj si ti na vrsti, da boš trpel!«

Ko je Viktor še omahoval, ali bi kaj rekel, je vzkliknila:

»Preoblačenje za tretje dejanje! Zapustite garderobo, prosim vas!«

# Na kratkih valovih

Nakopičil je ves svoj kapital varčujoč z rešnico.

Oh, kako je jezik netočen! Pojasnite mi, prosim vas, razliko med »brezmejna neumnost« in »vrhunska neumnost«.

Življenje je edina past, iz katere se ne rešiš živ.

Tisti, ki se pritožuje na osamljenost, se pritožuje pravzaprav sam nase.

Zivali delimo na tiste, ki imajo hrbtenico in na tiste, ki je nimajo. V eni in drugi vrsti je človek najpopolnejši.

Med dvema zlobama je za nas vselej manjša tista, ki jo lahko povzročimo drugim.



Dore Klemenčič-Maj v razgovoru s slikarko Alenko Gerlovičevno in inž. V. Gregorčičem ob otvoritvi razstave v Dolenjski galeriji (Foto: M. Moškon)

## D. Klemenčič-Maj v Dolenjski galeriji

V Dolenjski galeriji razstavlja svoje grafike in risbe akademski slikar Dore Klemenčič-Maj. Tematika zajema obdobje osvobodilnega boja in je zato razstava prirejena v počastitev 25.letnice Osvobodilne fronte slovenskega naroda in oboroženega upora jugoslovanskih narodov.

Slikar Dore Klemenčič je rojen 1911. leta v Galiciji pri Celju in je bil gojenec znane ljubljanske šole »Probudac«, ki jo je takrat vodil sedanjí rektor akademije upodabljačojih umetnosti v Ljubljani. Zatem je študiral na zagrebški umetniški akademiji in leta 1934 diplomiral. Po skoraj štiri letnem čakanju je bil 1938 nameščen kot profesor risanja na banjaluški gimnaziji v Bosni. Druga svetovna vojna ga je zatekla kot vojaka in prav tu v Novem mestu so ga zajeli Nemci in odpeljali v ujetniško taborišče Warburg v Nemčiji. Na prošnjo banjaluške gimnazije je bil po enoletnem ujetni-

štvu izpuščen in se je vrnil na svoje službeno mesto. Tu je kmalu našel zveze z uporniškim gibanjem v Bosenski krajini, zato so ga ustaši aretirali. Ko se mu je posrečilo priti iz zapora, je takoj odšel v partizane na legendarno Kozaro. Še pred kapitulacijo Italije je prešel v slovenske partizanske enote. Ves ta čas je v risbah in skicah ohranjal svoja doživlja, tako iz taborišča kot iz partizanstva. Dalj časa se je zadrževal na Dolenjskem, predvsem na Rogu, kjer je v družbi z Božidarjem Jakcem, Francetom Miheličem, Nikom Pirnatom in drugimi

umetniki soustvarjal predragoceni opus slovenske partizanske grafike in slikarstva. Z Dolenjske je prešel v IX. korpus na Primorsko, kjer je nastala in bila izdana njegova grafična mapa »V ime nu Kristusovih rane«.

Kot umetnik je prvič samostojno razstavljal 1933 v Mariboru, po vojni pa 1953 v Ljubljani. Sicer pa stalno razstavlja na kolektivnih razstavah slovenskih in jugoslovanskih slikarjev in grafikov v domovini in širšem svetu od Pekinga in Moskve do Amerike.

Razstava bo trajala do 15. maja.



Dore Klemenčič-Maj: ITALIJANI NA VASI, 1944 (Lokve na Primorskem) linorez

## Intarzije Cirila Podbevška

V nedeljo, 24. aprila, je bila v prostorih Dolenjskega muzeja odprta razstava intarzij novomeškega rojaka Cirila Podbevška ob veliki udeležbi Novomeščanov in gostov od drugod.

Umetnostni zgodovinar in konzervator dr. Drago Komelj je v uvodni besedi tolmačil obiskovalcem nastanek in razvoj te posebne umetnostne zvrsti, ki pa po svoji kvaliteti lahko pride že v sfero pravega umetniškega ustvarjanja. O razstavi Cirila Podbevška bomo objavili še izčrpnije poročilo.

## MIKLOVA ZALA - ZVESTOBA DOMU IN NARODU

V Ločah ob Baškem jezeru se je v soboto zvečer v nabito polni dvorani skoraj 80-članski igralski ansambel PD »Lojze Košak« iz Kostanjevice na Krki predstavil prav gotovo najbolj kritičnemu, a hkrati menda tudi najbolj navdušenemu občinstvu. V domovini Miklove Zale so zaigrali Kostanjevičani Zalo tako prisrčno, iskreno in navdušeno, da so osvojili simpatije več kot 300 gledalcev in gostov. Od blizu in daleč so prišli ljudje peš in z avtomobili, da bi v bližini Svatene in Miklovine znova videli in slišali davno zgodbo, ko so pred poltisoletjem Korošci s krvjo branili svojo očetnino. Igra so gledali kmete in delavci, ki so med obema vojnoma in tudi v zadnjih dveh desetletjih sami igrali Zalo. Med njimi so bili domačini iz Svatene, Sentjakoba, Roža in vasi ob Baškem jezeru; nekdo se je pripeljal celo z Dunaja, da je ta večer poselel z domačimi in lepi dvorani kulturnega doma v Ločah.

Med gosti so bili tudi generalni konzul SFRJ v Celovcu Franc Pirkovič s soprogo in sodelavci konzulata, predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Franci Zwitter, pa dr. Valentin Izko, ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu dr. Tischler, predsednik Zveze koroških borcev Karel Prusnik-Gašper in predstavniki krajevnih oblasti ter društev. Med gosti sta bila tudi predsednik ObO Krško inž. Franc Dragan in predsednik ObO SZDL Peter Markovič.

Kostanjevičani so začeli no tremo premagali že v drugi sliki in ustvarili s hvaleznimi gledalci v dvorani prisrčen stik. Pesem in plesi, menjajoče se podobe na odru, turški vpad, Zalina sužnost, zvestoba in rešitev — vse je stopnjevalo navdušenje obiskoval-

cev, ki so nekaterim prizorom v zadnji sliki ploskali že med igrjo. Prekipevajoč aplavz ob zaključku ljudske igre je zaokrožil dr. Franci Zwitter s toplo pozdravno besedo, ko je med drugim dejal, da je Miklova Zala prispodoba zvestobe do doma in rodu. Odgovoril mu je Peter Markovič, ki je v imenu krške občine pozdravil domačine.

V nedeljo popoldne so igro v znova polni dvorani ponovili, mnogo ljudi pa je tudi tokrat ostalo brez kart. — Več bomo o gostovanju Kostanjevičanov poročali prihodnji teden.

T. GOSNIK

## JAVNI NASTOP MLADIH GLASBENIKOV

V petek, 22. aprila, je priredila glasbena šola Krško pred 300 poslušalci v domu Svobode javni nastop učencev Glasbene šole Krško. Najprej je o pomenu glasbene dejavnosti govoril prof. Josip Klepac, nato je nastopilo 7 violini- stov, 2 klarinetista, 12 gojenec, ki se uče igrati klavir in 2, ki se učita solo petja.

Med klaviristi je zelo lepo zaigrala učenka 3. razreda glasbene šole Evica Krahulec in Milena Levčičarica, učenka 6. razreda. Med violini- sti se je izkazal nadarjeni Andrej Bučar iz 6. razreda. Klarinetista Mirko Ziberna in Janko

Pieterski sta bila zelo dobra. Omeniti je treba tudi nastop obličnega solo pevača Jožeta Butkoviča, ki obiskuje 3. razred glasbene šole, čeprav je zaposlen.

Nato je solski orkester, ki je bil okrepjen z nekaterimi mladimi glasbeniki iz Zagreba zaigral pod taktirko Edvarda Lavriška venček slovenskih narodnih in klasične skladbe Haydna, Mozarta, Beethovna, Schumannov, Čajkovskega in Giordanija. Z nastopom je glasbena šola dokazala, da je dosegla svoj namen pri glasbenem izobraževanju mladine in odraslih.

## Odprta likovna razstava v Sevnici

Po uspelem nastopu domačih ansamblov v Globokem je bila v nedeljo, 24. aprila, ob 9. uri odprta v Sevnici razstava likovnikov-amaterjev Spodnjega Posavja. Z deli so se predstavili javnosti samonikli ustvarjalci iz Sevnice, ki so se jim pridružili še brežiški in krški likovniki.

Rudi Stopar razstavlja figuralne stvaritve v železu in drugih kovinah v varilni tehniki, lesu in kamnu. Odločen je v svojih prijemih, kar je dokazal z deli Paganini in Smrt s soncem. Zelimo, da bi upodobil tudi domače like. Ziga Colnar, nastarejši izmed njih, je razstavil Grotesko, Peter Vene pa plakatno tehniko na črni klotni podlagi, ki bi bila še izrazitjša, če bi uporabil napise in manjše stevilo barv. Aleš Fenoš je pokazal najmodernejšo slikarsko tehniko portretov, prav tako Mirko Blaznik, Tone Zgonc pa je izrazil v oljnih kompozicijah in grafikah. Bertio Konec s portretom in motivi iz okolja svojega življenja v ogledu ne zaostaja za drugimi in bi mu rdeča kreda in pasteli pri iz-

raznosti gotovo bolj služili kot ogledje in svinčnik. Milan Gabrič razstavlja lesorez. Stara zgornja šola narejen še iz solških let in prav bi bilo, da bi na razstavi v Krškem, ki bo od 15. do 25. maja, dodal še kako novejšo delo. Jožica Udovec razstavlja zganice na lesu, od katerih sta najbolj značilni Umirajoče drevo in Domacija, prav svojevrstna pa je v Tihobitju. Umetniške pričke — spominke razstavlja Franc Jurečič iz Kostanjevice, med katerimi so tudi tri z grbi vseh treh spodnjeposavskih občin.

Likovnikom Sevnice moramo ob njihovem nastopu čestitati, saj ve-

činoma prvič razstavlja. V nastajajočem likovnem klubu bodo dosegli še veliko uspehov. Zalostno pa je, da se klub 25 poslanim vablom niso otvoritve udeležili predstavniki političnega in javnega življenja. Aleš Fenoš, tov. Ravter in tov. Štojs imajo za razstavo največ zaslug. TVD Partizanu Sevnica se klub zahvaljuje, ker jim je dal malo dvorano brezplačno na voljo.

D. V.

## 20-letnica pevskega zbora »Tone Tomšič«

Ta teden slavi 20-letnico ustanovitve akademski pevski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane. S številnimi nastopi je ponesel slovensko pesem tudi daleč preko naših meja. Zboru želimo ob jubileju še mnogo uspehov med nami in po svetu!

## Gojenci Doma Majde Šilc na nastopu v Ljubljani

Ljubljanski dijaški in vaje-nski domovi so pripravili 22. aprila v tivolski dvorani v Ljubljani kulturno prireditev, na kateri sta nastopila tudi novogoriški in novomeški dijaški dom. Program je bil posvečen 25. obletnici upora. Z nastopom Novomeščanov smo bili zelo zadovoljni, saj je bil njihov pevski zbor,

## Razstava znamk za dan mladosti

V ribniški garniziji pripravljajo večje prireditve za dan mladosti. Razen kulturnih in športnih nastopov, bodo organizirali tudi filatelistično razstavo.

Tudi pri kočevskih ljubiteljih znamk so se oglašili zastopniki garnizije, ki bodo skupno z njimi priredili razstavo. Razstavljen bo popolna zbirka Jugoslavije po osvoboditvi iz tematike športa, vesolja, živalstva in rastlinstva. Filatelistično društvo Kočevje bo prispevalo znamke in vitrine. Razstava bo maja v domu armije v Ribnici. Organizacijo razstave je prevzel Andrej Arko.

## V Leskovcu nastaja kip J. V. Valvazorja

Akademski kipar in medaljer Vladimir Štoviček je v ateljeju v Leskovcu pri Krškem te dni izdelal skico za svoje najnovejšo delo: kip zgodovinarja Janeza Vajkarda Valvazorja. Najnovejšo Štovičkovoro umetnino naj bi odkril za letošnji občinski praznik v Krškem.

## Gymnasium est mater studiorum

6. avgusta 1966 bo poteklo 220 let, kar je cesarica Marija Terezija podpisala ustanovno listino za novomeško gimnazijo

Spomladi leta 1744 je s posebnim ooblastilom kranjskega deželnega kneza dopotoval v Novo mesto vicedom grof Henrik Orzon, da bi ugotovil, kako se da pomagati prebivalstvu, ki je zaradi nešteti požarov in kužnih bolezní silno obubožalo. Visoki gost je hitro spoznal, da bi si prebivalstvo gmotno precej opomoglo, ko bi lahko vnovičilo tiste poljske pridelke, ki jih doslej ni moglo pridelati. Menil je, da bi se vir dohodkov lahko odprl, če dobi mesto stalnega večjega potrošnika. V mislih je imel gimnazijo, ker »bo pač treba preskrbovati dijaštvo«. Meščani se niso veliko pomišljevali ob grofovem predlogu, celo pameten in zveličaven se jim je zdel, da bi ustanovili gimnazijo pod vodstvom frančiškanov. Frančiškani so se v Novem mestu že dobro

utrtili, zato najbrž takale gimnazija zanje ne bi pomenila prehuho breme. Predstavniki mesta so res napisali prošnjo vladarici Mariji Tereziji, prepričani, da jih bo uslišala in jim, kar so imeli za neobhodno, tudi napolnila možnjo z zlatniki. Pa se ni tako zgodilo, kot so predvidevali; v odgovoru, ki so ga kmalu nato prejeli, vsaj o pomoči ni bilo sledu. Je pa cesarica odgovorila, da ne bo ovirala ustanavljanja zavoda, če so meščani pripravljeno nositi vse stroške za vzdrževanje šolskega poslopja in plačevanje učiteljev. Po dveh letih obotavljanja je mestno predstavništvo le prišlo do spoznanja, da se mora znajti samo, kakor ve in zna, pa se dogovorilo s frančiškani. V pogodbi, podpisani v Ljubljani, je bilo med drugim navedeno, da morajo meščani

frančiškanom vsako leto dati 300 florintov in za tolikšno vsoto živeža. Če nočejo, se seveda pogodba razveljavi, z gimnazijo pa ne bo nič. Toda tak dogovor je bil edini izhod iz zagate. Se preden je bila pogodba podpisana, je Marija Terezija 8. avgusta 1746 z ustanovno listino podelila novomeški gimnaziji pravico javnosti.

## Prefekt se ni dal mestnemu sodniku

Gimnazija je bila urejena po vzoru ljubljanske jezuitske latinske šole. Ob ustanovitvi je imela šest razredov. Poučevali so trije učitelji. O pravilih za učitelje in učence je sklepal frančiškanski definitorij v Ljubljani. Na čelu zavoda je bil vodja ali prefekt. Njemu je tudi pripadala dejanska oblast, ker je

bil edini odgovoren za delo šole. Državna vlada se sprva v notranje delo šole ni vmešavala, vendar to ni trajalo dolgo. Ko je bil ukinjen jezuitski red, kar je seveda vplivalo na spremembo učnega programa v gimnaziji, ki je še vedno obdržala klasični značaj, pa se je javna oblast že začela vmešavati v gimnazijske posle. Do izraza so prišli zlasti mestni sodniki. Ti so si celo lastili pravico, da so dali vreči v ječo, ali prebičati vsakega dijaka, ki ga je mestna oblast »zasočila pri slabem dejanju«. Prefekt se je boril na vse načine, da je obdržal vpliv v šoli, dokler ni deželna vlada javno izrekla ukora krajevni oblasti, ki se ni »vedla po zakon«.

latinski jezik. Solško leto se je pričelo 3. novembra in je trajalo do septembra naslednjega leta. Pouk je bil dopoldne in popoldne, razen ob torkih in četrkih, ko so imeli dijaki »dies recreationis« (dan oddiha). Ocen je bilo devet. Dijaki so ob koncu leta dobivali latinska spričevala. Sprva so bili plačevanja oproščeni vsi, pri čemer se je naglašalo, da je treba skrbeti za revne dijake, leta 1784. pa so uvedli šolnino. Kdor ni plačal šolnine, ni mogel biti dijak, kar je spet spravilo v zagato revne. Za revne dijake je bilo kasneje doseženo, da so bili plačila oproščeni. Najboljšim in revnim dijakom so podeljevali tudi štipendije.

zorovat Iirske province, pa je bila gimnazija nekaj časa trirazredna. Šele ob povrnitvi habsburške vladavine je spet postala šestrazredna.

Ker se je vpisovalo vedno več dijakov, so prostori postali premajhni in je bilo treba misliti na povečavo. 1821. so poslopje s prizidavo nekoliko razširili. Ko je gimnazija 1854. postala osemrazredna, ni kazalo drugega, kakor stavbo še povečati. Že naslednje leto, 27. julija 1855, je dala gimnazija prve maturate. Ko je 1870. postala državni zavod, so poslopju dozidali še eno nadstropje, frančiškani, ki so bili vse do zdaj vodje zavoda — prefekti, pa so morali mesto ravnatelja prepustiti posvetnim osebam. Prvega posvetnega ravnatelja omenja kronika Ivana Zlenderja, ki je kot profesor prišel iz Senja.

## 1912 — selitev v novo poslopje

Gimnazija se je povečevala, čemur pa staro poslopje ni več ustrezalo.

(Nadaljevanje sledi)

## Najbolj prepričljivi so dobri vzgledi

Javne tribune v Adlešičih, Dragatušu, Gribljah, na Vinici in v Starem trgu so bile za kmetovalce zanimive – Razšli so se z malo bolj jasnimi pojmi o novem načinu gospodarjenja z gozdovi in sodelovanja z zadrugo – Padale pa so tudi upravičene pripombe na račun napak!

Težko je dobiti kmeta na sestanek, kjer mlatijo prazno slamo, kadar pa je napovedan razgovor o kmetijstvu in gozdarstvu, kar jih najbolj zanima, tudi udeležba ni slaba. To se je spet pokazalo na nedavno organiziranih javnih tribunah v nekaterih večjih krajevnih središčih, ko so obravnavali gospodarjenje z gozdovi, poslovanje zadrug in kooperacijo.

Povsod so novi zakon o gozdarstvu najprej kritizirali, češ da jemlje lastnikom gozdov vse pravice, da je za domačo uporabo določena premalo lesa, da je postopek od sečnje do prodaje lesa še vedno predolg in zamotan, zlasti pa so grajali prenizko odkupno ceno. O marsičem pa so ljudje mnenje spremenili, ko so jim predstavnik Gozdnega gospodarstva, občine in SZDL pojasnili za kaj pravzaprav gre. Kjer so občani dobili dobra pojasnila, je bilo tudi pripomb vse manj, razočarani pa so bili v Gribljah, ker na sestanku ni bilo nikogar od gozdarjev. Gotovo je bilo na javnih tribunah med pripombami tudi nekaj povsem upravičenih in koristnih. Tako so v Adlešičih menili, da prevzema lesa v gozdu ne bo mogoče organizirati, pač pa naj bi ga GG prevzemalo ob-

kamijski cesti. Tod imajo kmetje tudi težave s pašo zaradi vse večjih požarjenih površin.

Do zadruge kažejo ljudje bolj malo zaupanja zavoljo napak v preteklosti, zato so z zanimanjem poslušali sanacijski načrt, po katerem naj bi se izguba v zadruzi enkrat za vselej nehala. S kooperacijskim pitanjem živine, ki ga zadruga že uvaja, so bili tokrat natančneje seznanjeni. V Starem trgu je led že prebit. Nekateri kmetje v teh krajih redijo že po 7 let v kooperaciji z zadrugo. Vsekakor je bila razveseljiva novica, da je KZ zvišala odkupno ceno telet od 680 na 750 din za kilogram. Povsod so se strinjali, naj bi bila zadruga nosilec kmetijske dejavnosti, vendar s pristikom, da jim bo sedanje nezaupanje mogoče spodbiti le z boljšim poslovanjem in dobrimi vzgledi.

Organizatorji javnih tribun so nameravali ob tej priložnosti še podrobneje pojasnjevati gradivo VI. kongresa SZDL in sprejete sklepe, a je na vseh sestankih za to časa primanjkovalo. Občanom so lahko razložili le nekatere najpomembnejše smernice kongresa.

## Mladi v Dragatušu so znova poprijeli

Folklorna in tamburaška dejavnost imata v Dragatušu že tradicijo in vendar je pred nekaj meseci kazalo, da bo prekinjena. Nova generacija

tedaj mnogo dela doma, bomo dramo postavili na oder jeseni.

Morda letos mladi Dragatuščani na nastopih res ne bodo tako samozavestni kot je

bil prejšnji rod, a nič zato. Vsak začetek je težak! Pomembno pa je, da so sploh začeli z delom in da imajo resen namen uresničiti svoje načrte.



Učiteljica Slavica Lazič je tajnica mladinskega aktivna v Dragatušu, ki je zadnje čase eden najboljših v vsej občini.

mladih pa se je pod vodstvom predsednika vaškega aktivna ZMS Pavla Goršeta in tajnice Slavice Lazič lotila dela z vso zavzetostjo.

Zbrali smo 14 mladincev in mladink, ki so se začeli ukvarjati s folkloro, in 9 tamburašev, — je povedala tvarišica Slavica.

Zelo so prizadevni. Trikrat na teden prihajajo ob večerih na vaje. Nastopili smo že doma, na oddaji Pokazi kaj znaš v Crnomlju, sodelovali bomo na proslavi krajevnega praznika in na kresnem večeru v sklopu Jurjevanja v Crnomlju.

Naš aktiv šteje več kot 30 članov in vsi imajo voljo do dela v organizaciji. Tako smo sklenili naštimirati še Finžgarjevo dramo Razvalina življenja, da bi pritegnili v dramsko skupino tiste, ki ne sodelujejo pri folklori in tamburicah. Vloge so že pretipkane in upam, da bomo z vjajami v kratkem začeli. Če ne bo mogoče igre naštimirati čez poletje, ker imajo kmečki fantje in dekleta

## 8. maja pridite v Dragatuš!

V Dragatušu bodo letos že trinajstič slavili krajevni praznik in spomin na 5. maj 1935, ko so vaščani protestirali ob izidu državnih volitev. Zbrali so se na vaškem trgu, vzklikali svobodi in zoper režim, žandarji pa so jih skušali miriti. Naslednji dan so organizatorje demonstracij zaprli v šolo. Tedaj pa so se začeli iz vseh 20 vasi v okolici Dragatuša zbirati možje in fantje, oboroženi z vilami ali gorjanci. Zahtevali so, naj zaprte izpuste. Žandarji niso popustili in so začeli streljati. Tako je bil ubit Miha Gorše s Sel.

Spomin na burne majske dni pred 31 leti je še danes živ. Dragatuščani so izvolili poseben odbor, ki pripravlja letošnjo slovesnost. Praznovali bodo v nedeljo 8. maja, ker imajo takrat ljudje več časa kot ob delavnih. Hkrati s krajevnim praznikom bodo počastili tudi 25-letnico OF.

8. maja dopoldne bo na trgu proslava, na kateri bo govoril ljudski poslanec, zatem pa bodo učenci domače osemletke skupno z mladino izvedli kulturni spored. Po proslavi bo Zveza borcev priredila veselico. Dragatuščani vabijo na svoj praznik tudi prebivalce sosednjih krajev in občin!

M.B.

## Lani že 1240 prekrškov

Število prekrškov — tako cestno prometnih, kakor prekrškov zoper javni red in mir, v črnomaljski občini skokovito raste. Sodnik za prekrške je leta 1963 obravnaval le 670 zadev, leta 1964 že 900 in lani kar 1240. Med temi je bilo največ cestno prometnih prekrškov in tret-

jina vseh kršiteljev je vozila brez vozniškega dovoljenja.

Po številu obravnavanih zadev so na drugem mestu prekrški zoper javni red in mir. Vpitje in pretepanje na javnih mestih je nastalo zaradi prekomernega pijančevanja. Če bi v gostiščih ne dajali piti že vinjenim gostom, bi bilo izgredov verjetno manj. Zanimivo je tudi to, da je bilo zaradi igranja za denar kaznovanih samo 27 obdolžencev, čeprav je v Crnomlju vsakomur znano, da je igranje na srečo dosti več. A kjer ni tožnika, tudi ni sodnika!

### Dobra vest za Črmošnjčane

Te dni bodo začeli v Črmošnjčah preurejati trgovino, o čemer so že večkrat govorili, a je ostalo le pri besedah. Medtem ko bo STP Potrošnik iz Crnomlja poskrbel za prenovitev lokala, bo trgovina poslovala drugje, da bi ne bili potrošniki prikrajšani. Računajo, da bodo v dobrem mesecu vsa potrebna dela končana.

### V Prelesju začenejo graditi

Te dni bodo v Prelesju ob Kolpi začeli graditi vodovod za turistični dom in za hiše v vasi. Napeljali ga bodo od Dola v dolžini 1.300 metrov. Večino zemeljskih del bodo opravili vaščani, za montažo, razstreljevanje in material pa bo poskrbela občina Črnomelj.

### Danes se sestanejo občinski odborniki

Danes ob 8.30 bo v Crnomlju skupna seja občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti, na kateri bodo razpravljali o medobčinskih inšpekcijskih službah, o sodstvu, javnem pravobranilstvu in tožilstvu. Sprejeli bodo tudi nekatere odloke in potrdili pravilnik o pravicah in dolžnostih zasebnih lastnikov gozdov.

### Vzrok razburjenja: nove cene

Zagarski obrat lesno predelovalne industrije ZORA v Semiču je nenadoma močno podražil cene svojih storitev. Razrez lesa se je čez noč tako podražil, da nič čudnega, če se kmetje razburjajo. O tem so spregovorili tudi odborniki iz semiškega konca na zadnji seji občinske skupščine. Na njihov predlog bo skupščina zahtevala od kolektiva ZORE pojasnil in dokumentacijo, na podlagi katere bodo ugotovili, če je tolikšna podražitev upravičena.

## ČRNOMALJSKI DROBIR

ALI VESTE, da 65 uslužbenec občinske uprave opravlja nad 4000 različnih opravil, od tega dostavlja samo organizacijam in republikim ter zveznim organom okoli 800 poročil. Če je vse to potrebno ali ne, bodo v kratkem ugotavljali. Najbrž bi lahko brez škode za uspešno poslovanje vsaj nekaj pisarije opustili...

LANSKEGA FLUOROGRAFI-RANJA se je udeležilo 9097 občanov, medtem ko bi jih moralo priti na pregled 452 več. Ugotovili so, da je bila med temi večina upravičeno odsotnih, 34 občanov pa ni moglo najti pravega izgovora, zato jih je sodnik za prekrške kaznoval.

ZVEČER SE PRED črnomaljskimi gostilničarji, posebno pred Millerjevo gostilno v Loki in Skuhovo v Crnomlju, radi ustavljajo šoferji. Vse lepo in prav, če so potrebni okrepčila, ni pa prav to, da pušajo tovarnjake in druga

vozila tik pred vrati gostilne ter tako ovirajo promet. Ali ne bi mogli parkirati na za to določenihih mestih?

DA OBCANI RADI POTUJEJO, tudi v tujino, pove naslednji podatek: lani je 960 ljudi prosilo za izdajo potnega dovoljenja. Dva sta imela težave, vsi drugi pa so potni listi takoj dobili. Največ ljudi je odpotovalo v tujino na obisk k sorodnikom, nekateri so se udeležili turističnih potovanj, nekaj jih je šlo službeno ali pa so odšli v tujino na delo.

SODEC PO ŠTEVILU MOTORNIH vozil standard v črnomaljski občini res ni več nizek, saj pride na manj kot 30 prebivalcev po eno motorno vozilo. Mopedi niso vštet. Koniec leta 1965 je bilo v seznamu odseka za notranje zadeve 606 avtomobilov, tovornjakov in motorjev, razen tega pa še 73 vozil brez registrske tablice.

### Leto 1965 za rudnik uspešno

Medtem ko vse do leta 1964 rudnik Kanžarica ni ustvarjal nobenih skladov, je bilo poslovno leto 1965 mnogo bolj uspešno. Ob koncu leta je kolektivu ostalo za sklade skoraj 40 milijonov dinarjev.

Proizvodnja je v rudniku v zadnjem času zelo napredovala, saj so izkopal na mesec povprečno 9.333 ton premoga. Tolikšno proizvodnjo so dosegli s stalnejšo delovno silo, z boljšo organizacijo dela in s spodbudnejšim načinom nagrajevanja.

### Kaj se vsak tečen zgodi pri nas, vam pove DOLENJSKI LIST!

## OBDELANA SIVA LITINA — BELTOV NAPREDEK

Takoj po reformi se je v Beltu močno zamajalo. Domači kupci so spreminjali že sklenjene pogodbe in zmanjševali naročila, razen tega so se surovine močno podražile. Kolektiv se je moral odločiti: ali zmanjšati proizvodnjo in odpustiti odvisno delovno silo ali pa z nezmanjšanim številom zaposlenih ustvarjati zaloge. Odločili so se za drugo možnost. Izkazala se je za pametno in preudarno, kajti po nekaj mesecih so začele zaloge kopneti in danes v Beltovih skladiščih ni več velikih kupov. Položaj belokranjske železovarne in strojne tovarne se je dokončno utrdil. Kako, sta povedala v razgovoru vodja tehnične sektorja Rihard Ježovnik in predsednik upravnega odbora Janez Sašek.

### Več kot tretjina vseh izdelkov gre na tuje

Leta 1962 in 1963 smo začeli izvažati karterje in bloke za traktorje. To je bil začetek na zunanem trgu, v katerem smo si nabrali izkušenj. Predlani nismo izvažali, temveč preusmerjali proizvodnjo, lani pa smo kljub zelo visokim zahtevam kupcev in močni konkurenci inozemskih proizvajalcev prodali 1215 ton naših izdelkov v Vzhodno Nemčijo. Tvrška Wartburg je naš najboljši odjemalec. Zavorni bobni in vztrajniki, prav tako nekateri drugi izdelki za domači trg, niso bili dokončno

obdelani, temveč so šli v promet kot polizdelki.

S kvaliteto naših proizvodov so bili nemški kupci tako zadovoljni, da so pogodbe podaljšali še za letos in naročila zvišali. Tako bomo do konca leta izvozili 33 odstotkov celotne proizvodnje, morda tudi več.

### Na domačem trgu še vedno zmeda

500-članski kolektiv Belta je sposoben tolikšne proizvodnje, da je domači trg sploh ne bi mogel pokupiti. Pravzaprav bi jo lahko, če bi bilo tržišče urejeno in če bi načela reforme povsod upoštevali. Belt je več let uspešno sodeloval s tovarno FAP, pred kratkim pa so tam zgradili lastno manjšo livarno v domači občini Priboj. Za tovarne TAM v Mariboru, IMV v Novem mestu, ITAS v Kočevju in VOZILA v Novi Gorici delajo razen zavornih bobnov in vztrajnikov še vse druge izdelke iz litine, ki jih te tovarne potrebujejo za svoje avtomobile.

### Dobili smo nove stroje

Ker so finalni proizvodi na tržišču vedno bolj iskani kot polizdelki, smo lani in bomo tudi letos vsa razpoložljiva sredstva investirali v mehanizacijo proizvodnje. Izdelke smo doslej obdelovali na univerzalnih strojih, med-

totip so že izdelali in ga poslali na preizkušnjo.

F. D.

### BEGRAD je med boljšimi

Ceprav je reforma zavrla marsikatero gradnjo, je gradbeno podjetje Beograd v Crnomlju lansko leto vseeno zaključilo s precejšnjim uspehom. Ustvarili so 491 milijonov dinarjev celotnega dohodka ter dosegli 125 odstotkov letnega plana. Največ so gradili v Metliki, Ozlju in Karlovcu, medtem ko odpade le dobrih 25 odstotkov gradenj na področje domače občine.

Lanskoletni poslovni uspeh Beграда je razveseljiv, saj pomeni dokaj ugodno razvrstitev med gospodarskimi organizacijami domače občine.

tem ko uvajamo zdaj v delovni postopek specializirane stroje za obdelavo ulitkov. Enega smo že dobili. Naredili so ga v Švici po naročilu. Nabavili smo še nekaj manjših strojev domače in inozemske proizvodnje. Tako bomo začeli postopoma ulitke vse bolj obdelovati



V mehanskem obratu Belta se je proizvodni postopek zadnje čase močno spremenil. Stroji oglušujejo brnijo, a delavec to ne moti. Vsak si prizadeva narediti čimveč, ker so plačani po učinku.



# V KOMETU - splošno zadovoljstvo!

Nekaj metliških gospodinj in invalidov je pred petimi leti začelo izdelovati konfekcijo — Danes tvorijo jedro 255-članskega kolektiva, ki v enem dnevu izdelata 3000 nedrčkov, 800 ženskih oblek, 300 steznikov ter kopico spodnjih kril in otroških hlač — S 180 milijoni lastnih skladov nameravajo graditi novo tovarno — Jim bo uspelo?

V metliškem KOMETU so zadovoljni od direktorja do delavk in mojstrov. Kaj ne bi bili, saj se je v pičlih 5 letih iz skromne skupine nekaj gospodinj in invalidov razvilo podjetje z 255 zaposlenimi. Iz leta v leto so zaposlovali več ljudi, rasla je storilnost, proizvodnja so modernizirali, naraščali so skladi in osebni dohodki. Danes je konfekcijsko podjetje KOMET trden kolektiv, sposoben izdelati nedrček v 13 minutah in žensko obleko v 20 minutah.

Kupcev ne manjka, saj sproti komaj narede toliko, kolikor sklenskega potniki pogodb s trgovci po vsej državi. Letošnji plan podjetja predvideva za 1 in pol milijarde proizvodnje in v prvem tromesečju so od tega ustvarili že 321 milijonov dinarjev ter 51 milijonov za sklade.

## Domači najlon je predrag

Direktor Manek Fux je s ponosom našteval te podatke, omenil pa je tudi načrte za nadaljnji razvoj podjetja. Meni, da sta najvažnejši nalogi kolektiva vključevanje na zunanji trg in gradnja nove tovarne.

— Z izvozom v Romunijo in na Zahod smo že poizkušali, a nam zaradi visokih cen ni uspelo. Avstrijski ponudniki so bili še enkrat cenejši od nas, in to samo zaradi cenejših surovin. V tujini stane 1 m najlona 600 din pri nas pa 900 do 1100 dinarjev. Peno, ki jo potrebujemo za podlogo v nedrčkih in spodnjih krilih, kupujemo doma po 5300 din, medtem ko stane inozemske proizvajalce le okoli 2000 dinarjev. Bojimo se, da bo domači trg zaradi številnih proizvajalcev konfekcije postal premahnen, zato se moramo prebiti na mednarodno tržišče. Čim prej, tem bolje! Imamo že sklenjen dogovor z neko tovarno v Zahodni Nemčiji, s katero bomo delali v kooperaciji ter si tako prislužili devize za nabavo

cenejših surovin v inozemstvu. Potem se konkurence ne bomo več bali.

## Za gradnjo smo se odločili

— Sedanji pretesni prostori in poslovanje na 6 mestih nam povzročajo mnogo težav in preprečujejo, da bi s sodobnimi stroji, ki jih že imamo, naredili še več. Ne vidimo drugega izhoda, kot da začnemo graditi novo tovarno. Pravzaprav smo se za gradnjo že odločili. Prostor pri postaji je že zakoličen in prihodnji mesec bodo izdelani načrti za glavni projekt. Gradnja nameravamo postopoma z lastnimi sredstvi iz skladov. Če bo šlo po sreči, bomo zemeljska dela pričeli že letos jeseni, ko bodo gradnja osnovne šole končali in bodo PIONIRJEVI stroji še v Metliki.

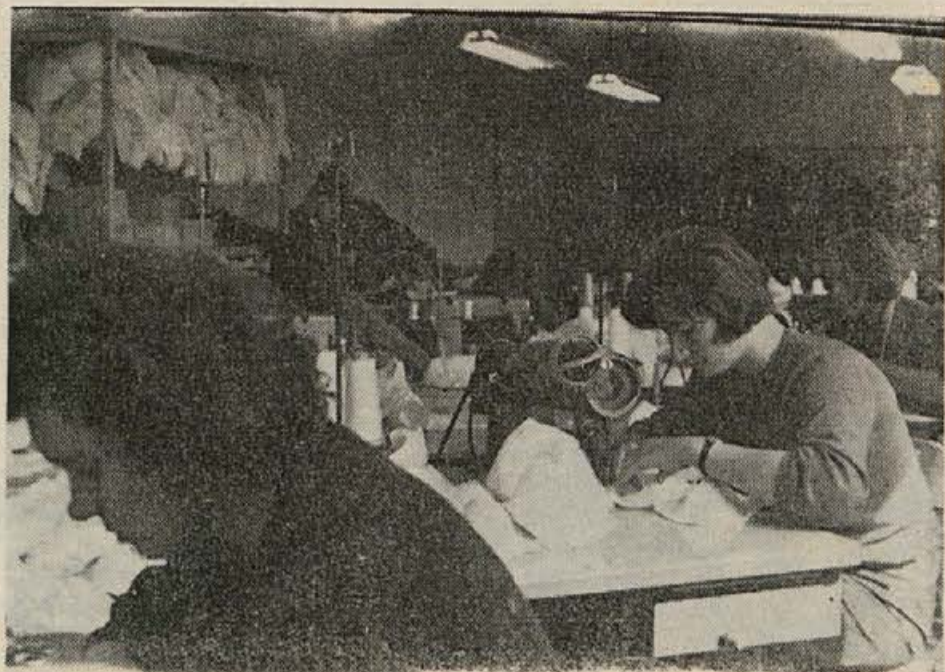
— Ali se vam ne zdi, da je prav zdaj, po reformi, zelo neprimeren čas za gradnjo nove tovarne?

— Če imamo svoj denar, lahko gradimo.

Takega mnenja so v podjetju vsi, vsaj tako so zatrjale Amalija Skoliber, vodja priprave dela, ter delavki Tončka Kučunič in Danica Barič. Vsi člani kolektiva za gradnjo že vedo ter se veselijo boljših prostorov in še večjih uspehov.

## Z glavo skozi zid?

Kolektiv KOMETA si v našem samoupravnem sistemu kroji usodo sam in tudi odloča o ustvarjenih sredstvih. Morali pa bi dobro premisliti, preden se gradnje lotijo. Zavedati se namreč morajo, da s krediti, zdaj po zaostrenih ukrepih za uresničevanje reforme, ne bo nič, in če jim bo pri že do strehe zgrajeni stavbi zmanjkalo denarja, bo pri tem ostalo. Prav tako je treba računati na težave, ker so KOMETOVCI pri prizadevanjih za novogradnjo osamljeni. V občinskem družbe-



Pred kratkim zgrajena proizvodna dvorana v Kometu ne ustreza več. Prostor je občutno premajhen in predstavlja zavoro v nadaljnjem razvoju proizvodnje

## Jeleničeve mame ni več

15. marca je, kmalu za svojim sinom, odšla partizanska mama Katarina Jelenič s Suhorja pri Metliki. Vsi, ki smo jo dobro poznali, vemo, da je bila njena življenska pot useskozi trnjeva. Sklenila je zakon z možem s številnimi otroki, vendar jim je bila takoj pripravljena nadomestiti rodno mater. Moževim otrokom ni bila nikdar mačeha, pač pa najboljša

vzajala tudi svoje otroke. Ni bilo ure, da bi ne sprejela z nasmehom borca, ki se je pri njej oglašil. Borcem je vedno dala vse, kar je imela. Nekdanji partizani se še danes spominjajo, da jim je bila Katarina kot mati.

Ko so domači izdajalci zasedli šolo in cerkev na Suhorju ter utrdili postojanko, je bila Katarina med prvimi, ki so občutili njihove udarce. Ko so partizani napadli Suhor, jim je vsestransko pomagala, ne da bi se ustrašila morebitnih posledic. V uspehu in dokončno zmago ni nikoli podvomila, v tem duhu pa je vzgajala tudi otroke. Ko je bila suhorska postojanka uničena, ko so bili kaznovani mučitelji naših ljudi, pa je Katarino prizadel precej hujši udarec: okupatorji so ji odpeljali sina Lojzeta, bejogardisti pa so ujeli in odpeljali v zapor še hčer Katlico, čeprav je bila zelo mlada. Jeleničeva mama je udarce tihlo prenašala.



Ob odprtem grobu je Tonček Vergot v imenu ZB NOV Metlika rekel: »Zalostni smo ob misli, da se ne povrne k svojim, s katerimi delimo sočustvovanje.« Sosedja Nežika Orlič pa je v imenu KO ZB Suhor rekla: »Ljubila je svoje ljudstvo in zemljo...«

mati, otroci pa so ji to dokazali z ljubeznijo in s spoštovanjem. Ko je okupator zasedel domovino in ko je bil proti njemu in domačim izdajalcem odpor vse večji, je tudi Jeleničeva mama pomagala partizanom. Kot zavedna Slovenka je v naprednem duhu

J. B.

## 9. maja v Metliki spet »Igraj kolce«

Kot lani tako bo tudi letos metliška folklorna skupina nadaljevala tradicijo svojih prednikov, ki so vsako pomlad na »vüzemski ponedeljek« zaplesali svoja obredja na metliškem Pungartu. Zadnja leta so Metličani svoj prvi pomladanski nastop prinesli na mesec maj. Tako so lani v maju zaplesali na metliški »Veselicici«, to je na hribu nad Metliko, letos pa se bodo spet preselili na stari tradicionalni Pungart. Tu so njihovi predniki že stoletja plesali svoja obredja, kar je pred skoraj 120 leti popisal v svojem »Vedežu« domačin narodopisec Ivan Navratil.

Tudi letos bo pomlajena folklorna skupina najprej zaplesala metliško kolo, nakar bo prikazala most, v katerem zbor kmetičev odpeva

zboru grajske gospode in jo smeši, saj so ta dan vloge graščakov in tlačanov zamenjane. Sledila bodo rešetca, v katerih vojarinka v spremstvu prosca zbira deklice in fantiče »žumbrske družine«, to je svatske družine, ki ob sklepu zapojejo in zaigrajo še svatsko kolo »Ta hinder, hanler, žumbera«.

V robcecih, ki so oblika tako imenovanega »smešovitega kola«, fant in dekle drug drugega lovita okoli kola, medtem ko se v naslednjem petelinjem boju fantje, ki za jezdijsko tovarišem rame, sami med seboj borijo, dokler premagani ne popadajo na tla in ostane na ramah samo še zmagovalec, ki si izbere najlepše deklo.

Zaključek metliških obredij in plesov pa je turn, kjer

se fantje vstopijo v četverstop, na njihova ramena pa se vzpeneta dva tovariša. Če so fantje močnejši, napravijo »turn v dva štuka«, ki ga potem med petjem v sprevidu odnesejo s Pungarta.

Vsa ta kola in igre bodo prikazali Metličani tudi letos, hkrati pa so sklenili, da bodo vsakih povabil v goste kako sosednjo folklorno skupino. Letos bodo v Metliki verjetno gostovali Adleščani, ki bodo prav tako zaplesali svoja svatovska kola. Za veselo razpoloženje pa bodo skrbeli tudi mladi metliški tamburaši in mestna godba na pihala.

Prireditve bo na Dan zmage, 9. maja, ob 14. uri popoldne. Po prireditvi bo ljudsko rajanje na metliški »Veselicici« in v drugih gostiščih.

in jih dajati na trg kot končne proizvode.

## Vrednost: 2 in pol milijarde

Letošnji Beltov plan predvideva 4.700 ton izdelkov ali 300 ton več kot lani. Trdno so prepričani, da bodo planske naloge izpolnjene, ker z nabavo surovin ni več težav in ker je povečanje plana zasnovano na boljšem delovnem postopku v mehanskem obratu, kar vse bo omogočilo še večjo storilnost. 4.700 ton Beltovih izdelkov je vrednih 2 in pol milijarde dinarjev. To pa je že številka, ki kolektivu zagotavlja utrjen položaj med proizvajalci izdelkov iz sive litine.

## Kako se BELTOVCEM godi?

Dr. Tusulin, sekretar tovarne, pravi, da je standard žalosten, vsaj kar zadeva samski dom. Nujno bi bil potreben večjih popravil, zato razmišljajo, ali bi se izplačalo stavbo še popravljati ali bi se raje lotili novogradnje. Po dosedanjih razgovorih kaže, da bo prišlo do novogradnje skupno z občinsko skupščino in drugimi investitorji. V mestu nameravajo zgraditi večjo stavbo. V spodnjih prostorih bi uredili zelo potreben obrat družbene prehrane, čitalnico in dvorano, zgoraj pa stanovanja in sobe za Beltovce. Toda to ne bo še jutri!

Prej bodo lahko zaposlenim pomagali drugače. Na zadnji seji UO je bilo sklenjeno, da bodo s posojili pomagali graditeljem stanovanjskih hiš, ker je še vedno precej članov kolektiva brez stanovanj, čeprav so 78 stanovanj že kupili. V prihodnje stanovanj v blokkih ne nameravajo več kupovati, temveč bodo podpirali le gradnjo zasebnih hiš. Toda — ali bodo delavci lahko gradili? Koliko zaslužijo?

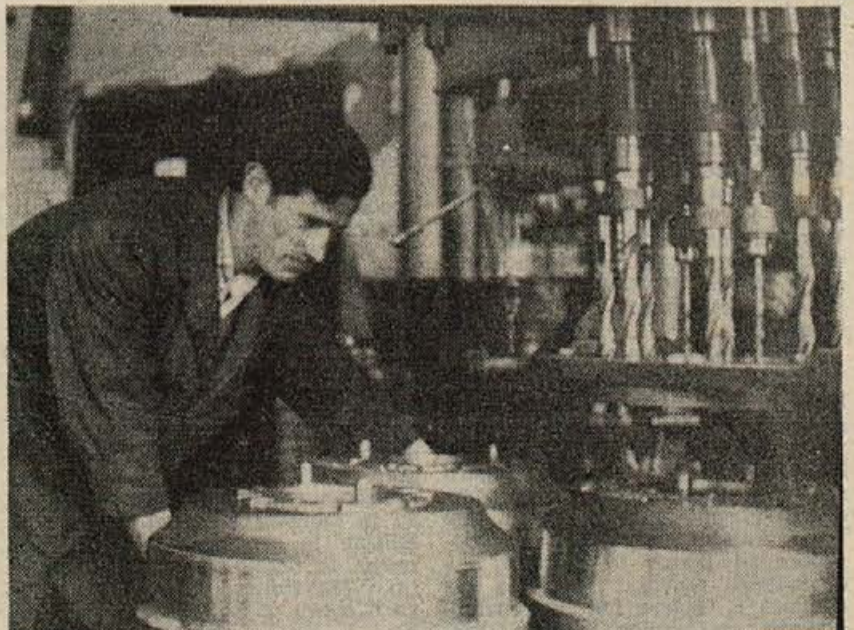
Povprečen osebnih dohodek je letos narasel na 60.000 dinarjev, v kratkem pa napovedujejo nadaljnje izboljšanje, s spremenjenim načinom nagrajevanja, ki bo še bolj spodbuden za posameznike.

## Za konec beseda o težavah

Mimo tega, da imajo premalo strokovnjakov in težave s stipendisti, predstavljajo edino zavoro za še večjo uveljavitev Beltovih izdelkov carine in odnosi z Jugobanko.

— Ko nastopamo na svetovnem tr-

gu, ni problem naša storilnost ali kvaliteta izdelkov, temveč cena, ki je toliko višja od inozemskih ponudnikov samo zaradi visokih carin v tujih državah. Tudi kratkoročnih kreditov nam ne bi bilo treba vedno znova najemati, če bi bilo poslovanje z Jugobanko urejeno. Blago, ki ga prodamo v tujino, dobimo plačano preko Jugobanke v najboljšem primeru šele po dveh mesecih, medtem pa banka naš denar obrača. To se nam ne zdi pravično, — so izjavili v Beltu naglas. Na uho pa so povedali, da pričakujejo sporajšnji olajšav pri carinah... M. B.



Večvretenski vrtilni stroj je za Belt velika pridobitev

## KOMUNISTI O ŠOLSTVU

Na nedavnem sestanku osnovne organizacije ZK v Metliki, ki vključuje dobršen del vseh komunistov v občini, so razpravljali le o šolstvu. Podrobna analiza o življenskih razmerah šolarjev je odkrila precej vzrokov za slabe učne uspehe, saj je nedvomno res, da so otroci z delom doma močno obremenjeni in predstavljajo v kmetijstvu glavno delovno silo. Ugotovili pa so, da del krivde za neuspehe nosijo tudi prosvetni delavci in prenatrpani učni programi. Posebne razprave na sestanku ni bilo, četudi je bilo prisotnih več šolnikov. Prihodnji sestanek metliških komunistov je namenjen razčlenjevanju problematike v zdravstvu.

## SZDL končno v svojih prostorih

Občinski odbor SZDL v Metliki vse do pred nekaj dnevi ni imel lastne pisarne, temveč je posloval kar na občinskem komiteju ZKS. So-

cialistična zveza pa je le dobila v zgornjih prostorih stavbe potreben prostor za poslovanje, kar štejejo za precejšnjo pridobitev, čeprav si novo pisarno SZDL deli z občinskim odborom Zveze borcev.

## Čiščenje v hotelu

V ponedeljek v hotelu »Bela krajina« v Metliki niso mogli streči, ker so gostinski lokal zaprl, zunaj pa so dekleta temeljito čistila usnjene stole, na katerih se je čez zimo nabralo precej umazanije. V enem dnevu so bila vsa očiščevalna dela pred prvomajskimi prazniki in novo turistično sezono gotova. Kdor ne verjame, da je zdaj mnogo lepše, naj gre pogledat!

## Kolesar v bolnišnici, pešec zdrav

Alojz Drganc se je 7. marca peš odpravil po desni strani ceste v Semicu, ko je za njim prispel na kolesu brez luči Pavel Jakše. Ker je kolesar prehitro vozil, je zadel pešca, tako da sta oba padla. Jakše je zavoljo hudih poškodb na glavi oblašal nezavesten in so ga morali odpeljati v novomeško bolnišnico, Alojz Drganc pa je zdrav.

# Prednost domačemu turizmu!

Rožni studenec spet izletišče Kočevja? - Vikend v Dolu naj se razvija načrtno - Prirodne zanimivosti bi morali bolj varovati!

Ko so razpravljali o turizmu, so člani sveta za blagovni promet in ostali turistični delavci pred dnevi ugotovili, da so želje po ureditvi oziroma zgraditvi posameznih turističnih objektov velike, možnosti (predvsem finančne) pa majhne. Oboje pa je treba vskladiti, kar pomeni, da je treba Kočevsko najprej usposobiti za domači turizem, kar zahteva manj sredstev, hkrati pa bo to šola za morebitne bodoče večje turistične akcije.

Najrealnejši je bil predlog, da bi območje Rožnega studenca pri Kočevju spet usposobili za izletniško točko prebivalcev mesta. Pri tem je treba rešiti le vprašanje dostopa do njega (prav čez najlepšo pot do njega je KGP namreč pred nekaj leti zgradilo drevnino) in doseči, da KGP iz svojih kmetijskih obratov ne bi spuščalo gnojnice v Rinžo. Rožni studenec je bil pred leti vedno prijeten kraj za sprehode iz Kočevja, ker so tu lepi prostori za kopanje v Rinži in za ribolov. Razen tega bi izletniki lahko tukaj pekli različne, čevapčiče itd., eno izmed gostinskih podjetij pa bi tu vsaj ob nedeljah lahko prodajalo pijače.

Predlog, da bi KGP odstopilo nekatere gozdne koče za potrebe turizma, je bil verjetno nekoliko manj utemeljen. Na Mestnem vrhu namreč že imajo svojo kočjo planinci, ki pa je zelo slabo

izkoriščena, razen tega pa potrebna temeljitega popravila. Podobno, čeprav nekoliko bolje, je s turistično kočjo v Kostelu. Vsekakor bi bilo potrebno najprej vsaj dva objekta popraviti in usposobiti tako da bosta zadovoljivo zasedena in da bosta v redu poslovala, šele potem pa bi se bilo opravičljivo potegovati za nove.

Mnenja o razvoju vikend naselja v Dolu so bila deljena. Nekateri so zagovarjali njegov razvoj z utemeljitvijo, da bo morje za domače (kočevske) turiste kmalu predrago in da so tu možnosti za kopanje, ribolov in izlete. Drugi pa so menili, da naselja ni priporočljivo razvijati, ker je Kočpa primerna za kopanje le dva meseca, ker je dostop iz Kočevja težak zaradi slabe ceste itd. Vsekakor bi bilo treba najprej preučiti, če ima Dol možnosti za razvoj turizma in kakšnega, nato pa (če jih ima) začeti vikend naselje graditi načrtno: najprej izdelati načrt naselja, potem urediti dostopne poti oziroma ceste, kanalizacijo, vodovod, elektriko in drugo, nato vgraditi naselje ali prodajati parcele zainteresentom za vikende. Tak stihijski razvoj vikenda v Dolu, kot je trajal doslej, pa verjetno ni priporočljiv, ker bi kasneje povzročil kup težav. Seveda pa je priporočljivo še naprej podpirati pobudo domačinov, da urejajo turistične sobe in vztrajati, da bo

do Dola poleti vsaj enkrat na teden vozil avtobus.

Nadalje so razpravljali še o gradnji plavalnega bazena v Kočevju, o sodelovanju podjetja SAP in Turističnega društva, o dajanju v najem ali prodaji počitniškega doma pri Portorožu (iztržena sredstva naj bi porabili za razvoj turizma doma, se pravi za plavalni bazen ali vikend v Dolu ali zaščito kraških jam ali morda tudi za kaj drugega), o morebitni preureditvi tržnice v razstavno umetniško galerijo, o zaščiti prirodnih znamenitosti (kraških jam, človeških ribic itd.), o nadaljnjem urejanju kegljišča (ogrevanje, cesta do njega), ki je že sedaj pomemben objekt (poleg doma telesne kulture, strelišča in športnih igrišč) za razvoj športnega turizma, o lovskem in ribiškem turizmu, o turistični vzgoji prebivalstva (ki je še na zelo nizki stopnji) in o drugem.

P. J.

## DROBNE IZ GRČARIC

● **ČEPRAV ORJEJO** v teh krajih pozneje kot drugod, ljudje že pridno opravljajo spomladanska dela. Zaskrbljeno pa se sprašujejo, koliko bo od setve ostalo, saj gozdne živali vsako leto naredijo veliko škode. Skrajni čas je, da se proti gozdnim škodljivcem nekaj ukrene.

● **9. SEPTEMBRA**, na dan partizanske zmage nad plavogardo v Grčaricah, bo imela vsako leto KS Grčarice, v katero spadajo še Grčarske Ravne, Jelendol in Jelenov žleb, svoj krajevni praznik. To določa 6. člen statuta krajevnih skupnosti, ki je bil kot eden prvih poslan občinski skupščini v potrditev.

● **11. APRILA** je KS Grčarice sklicala v kulturnem domu razširjeno sejo skupnosti, da bi se pogovorili o preskrbi vaščanov z dobro pitno vodo. Na sejo sta bila vabljena tudi predsednik občinske skupščine v Ribnici in direktor KGP Kočevje, vendar ni bilo ne enega ne drugega. Po enournem čakanju so se ljudje razšli užaljeni in jezni, saj se je tako spet pokazalo, da so prepuščeni sami sebi.



Kolpška dolina je v glavnem pripravljena na sprejem turistov, le turistična kočja v Kostelu še ni obnovljena, pravijo pa, da jo bodo začeli popravljati v kratkem. Na glavni cesti bodo postavili tudi dve opozorilni tabli za turistično kočjo. Pod to kočjo je KGP na cesti zložilo precej drv, da se zdaj na tem delu ceste ne moreta srečati avtomobila. Tudi sicer je cesta od odcepa do kočje precej ozka in se avtomobili le težko izogibajo drug drugemu. To cesto uporablja tudi KGP za izvoz drv (žal največkrat, ko pada dež in jo zato prej uniči), zato bi bilo prav, da bi prispevalo nekaj za njeno vzdrževanje. (Foto: J. Prime)

## IZREDNA KONFERENCA SZDL ZA OBČINI KOČEVJE

### Samouprava v komuni

Danes ob 9. uri bo v dvorani družbenih organizacij v Kočevju izredna konferenca SZDL, na kateri bodo razpravljali predvsem o samoupravi v komuni, se pravi o vlogi krajevnih skupnosti, o zborih volivcev, o odnosih odbornik — občinska skupščina — občan oziroma volivec, o delu svetov pri občinski skupščini, o odnosu volivcev — poslanec itd. Razen tega bodo razpravljali tudi o mislih in zaključkih republiškega kongresa SZDL ter pregledali izpolnjevanje sklepov zadnje občinske konference. Na izredni konferenci bodo izvolili tudi delegata za zvezni kongres SZDL.

### Novi člani sveta krajevnih skupnosti

Na zadnjih zborih volivcev v Kočevju so izvolili 9 novih članov Sveta krajevnih skupnosti za mesto Kočevje. Novi člani so: Franc Silc, inženir Tone Knafelje, Marija Ambrožič, Andrej Klun, Karel Rigler, Emil Lorbar, Matija Cetinski, Jože Kure in Franc Kastelic. V svetu je bilo tako zamenjanih polovica članov (ves svet šteje 15 članov), razen tega pa so bili nekateri izvoljeni na mesto članov, ki so se odselili iz Kočevja.

## DROBNE IZ KOČEVJA

● **IZGRADNJA TRŽNICE JE BILA**, kot kaže, ne dovolj premišljena investicija, saj ne služi namenu, za katerega je bila zgrajena. Le še mlekarna uporablja prostore za to, za kar so bili namenjeni. Na odprtih stojnicah prevladuje klič vseh možgih smeri, le redko pa prodajajo povrtnino, zelenjavo in sadje. Šele s sezono lubenice trg zadnje. Zadnje čase mnogo ugibajo, kaj je narediti. Nekateri svetujejo, da naj bi preuredili tržnico v paviljon stalnih umetniških razstav, drugi pa, da naj bi bilo tam skladišče TRGOPROMETA za potrebe poslovalnice Galanterije.

● **KOČEVSKI GOSTINSKI OBRAZI** se pripravljajo na letno turistično sezono. Razen hotela Pugled je tudi kavarina Zvezda prepletkala in uredila prostore. Zaradi hladnega vremena niso gostinci še uredili vrtov. Poskrbeti bodo morali še za marsikaj in streči enako tujemu in domačemu gostu, čeprav prinese tuj gost kak dinar več kot domači, vendar to samo enkrat na leto, domači pa po malem preko celega leta.

● **LJUDSKA RESTAVRACIJA**, ki je namenjena družbeni prehra-

## 800.000 S din za lačne v Indiji

Člani delovnih kolektivov iz Kočevske občine so do 22. aprila zbrali za lačne v Indiji preko 825.000 starih din. Prispevali so: Elektro Kočevje 31.378 din, gimnazija Kočevje 46.480 din, osnovna šola Oslinica 16.000 din, obrtniki — privatniki 43.800 din, Vodna skupnost Kočevje 6.700, osnovna šola »Jože Šušteršič« 110.200 din, krajevna organizacija RK Ljovold 84.900 DIN, KO RK Stari log in Smuka 28.000, KO RK Koprivnik 29.000 din, KO RK Črni potok 20.000 din, KO RK Stara cerkev 15.310 din, osnovna šola Stara cerkev 88.635 din, osnovna šola Željne 2.500 din, Tekstilarna Kočevje 117.561 din, krajevna organizacija RK Kočevska reka 43.350 din, KO

RK Knežja lipa in Stari log 11.000 din, gradbena skupina KGP 16.000 din, sindikalna podružnica gozdne uprave Podpeska 30.000 din, sindikalna podružnica uprave občinske skupščine Kočevje 40.000, krajevna organizacija RK Stalcerji 31.000 din, Stanovanjsko podjetje Kočevje 13.480 din.

## Večer partizanske besede

Občinski odbor SZDL Kočevje je pripravil v počastitev 25-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte sloveskega naroda Večer partizanske besede. Prireditev je bila v torek 26. aprila od 20. uri v Domu telesne kulture v Kočevju. Na njej so brali svoja dela partizanski pesniki in pisatelji Tone Pavček, France Kosmač, Karel Grabeljšek in Matevž Hacc. Kulturni delavci, ki so nastopili na Večeru partizanske besede, so se naslednji dan, 27. aprila, udeležili proslav v osnovnih šolah in gimnaziji, na kateri so tudi brali svoja dela.

## Jutri občinska seja v Kočevju

Na dnevnem redu jutrišnje seje občinske skupščine Kočevje bo med drugim poročilo o nekaterih problemih sodstva, javnega tožilstva in sodnika za prekrške; poročilo sveta za splošne in notranje zadeve o problemih javnega reda in miru, prometa in požarnega varstva; predlog odloka o spremembi obrestne mere od poslovnega sklada komunalnih, gostinskih in obrtno storitvenih gospodarskih organizacij v občini Kočevje; predlog odloka o letošnji premiji za kravje mleko, personalne zadeve, vprašanja odbornikov in odgovori nanje ter še nekatere druge zadeve.

ni, je prenovila lokal. V njej se razen rednih domačih gostov ustavljajo tudi večje skupine izletnikov, ki vedno bolj pogosto obiskujejo Kočevje. Obrat ima težave predvsem v kuhanju hrane, ker so letos odpadli občinske olajšave. Tu je treba nekaj narediti, ker bo prišla sicer družbena prehrana v nevarnem slepih tir.

● **PODJETJE TRGOPROMET** zelo skrbi za izložbena okna v trgovinah, ki jih urejuje posebna aranžerka. Izložbe stalno menjujejo in tudi tuji turisti pohvalijo urejenost trgovin in izložbenih oken.

● **ZA PROSLAVO 20-LETNICE KOČEVSKEGA ZBORA** pred tremi leti smo lepo uredili in očistili mesto. Podrte so bile nekatere dotrajane ograje, plotovi, kurnice in lesene kolibe. Po treh letih pa se je pojavilo na istih mestih zopet več zajčnikov in kurnice z mrežastimi ograjami. Kaže, da za to inšpekcijske službe ne vedo. Zanimivo je, da ne upoštevajo določil občinskega odloka celo oni, ki bi ga prvenstveno morali spoštovati in na to opozarjati še druge.

Komisija za sprejem na delo in za prenehanje dela

## Kmetijsko gozdarskega posestva KOČEVJE, Kmetijski obrat MLAKA

razglašajo  
prosti delovni mesti za dva

## ŽIVINOREJCA na kmetijskem obratu MLAKA

V poštev pride samo zakonski par. Prednost imajo kandidati z dokončano osemletko in nekaj prakse pri delu z živino.

Družinsko stanovanje je na razpolago in takoj vseljivo.

Razglas velja do zasedbe delovnih mest. Prijave pošljite na Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje — obrat Mlaka.



Ime Friderika Gagerna je na evropskem literarnem nebu zablestelo kot nova zvezda. V svojih knjigah, ki jih je napisal več kot dvajset, je z umetniško silo in liričnim čutom za narodo, daljno dediščino po blaznem pradedu Tolentinu, odkrival tujini tudi bajni svet Gorjancev in minulosti svoje mokriške domovine. Roman Ljudstvo, Ein Volk, so mu že v prvem letu natisnili v stotisoč izvodih. Zanj se mu je obetala Nobelova nagrada, ki mu jo je baje preprečil Hitler. V knjigi je napravil za junaka ljudstvu naklonjenega razbojnika s Posavja Marka Ubraniča, ki ga razume kot socialen pojav in ki ni brez tradicije.

Ubranič je zgodovinski razbojnik Udmanič, okoli katerega je spletel ljudski spomin venec simpatičnih anekdot. V svojih pesmih ga omenja tudi Oton Zupančič. V socioloških nazorih v romanu je Gagern seveda zmeden. Propast starih fevdalnih gosposčin pripisuje lakomnosti grajskih oskrbnikov in odeduštva advokatov in ne nujno zgodovinskega razvoja. Če že ne gre drugače, si Gagern želi vsaj razbojniškega maščevalca svojega obubožanja.

S knjigo Cesta, Die Strasse, po-

svečeno gradnji gorske ceste z Brezane čez Gorjance na Zumberk in Louisiano, Gagern že ni več žel nekdanjih uspehov.

Najstarejši od bratov Gagernov, Nikolaj, ki se je drugič poročil s Hrvatice in za poročno potovanje zmogel komaj za trideset kilometrov vožnje s kočijo na Vrhovo v šentjernejških krajih, je študiral v Nemčiji gozdarstvo. Postal je tudi odlični čelist. Z nečednim sodnim procesom je svoji užaljeni materi Beatrix izvil Mokrice, toda je moral že pred materino smrtjo, v drugem delu prve svetovne vojne, pol posestva in gradu prodati tržaškemu grofu Economu. Osem let pozneje sta Mokrice s sedemsto hektari zemlje oba gospodarja prodala zagrebškemu lesnemu trgovcu Judu Bergerju, ki je grad oplenil. Populil je celo drage kljuge, jih zamenjal s najcenejšimi in leta 1937 grad prodal za pet milijonov zagrebškemu nadškofu Stepincu, ki ga je namenil svojemu razvedrilu. Milijon je prodajalec dobil v denarju, za ostalo pa škofijsko zemljo v Maksimiru. Berger si je izgovoril enega od stolpov za svojo rabo.

Po prodaji prilaščene gradu se je Nikolaj Gagern izselil v Nemci-

jo in v Münchnu postal napovedovalec v radiu.

V živo prizadeti Friderik se je težko poslovil od prodanega rodnega doma, na katerega se ni več vračal. Ko je obogatel, si je kupil Srajbarski turn pri Krškem. Silna trdnjava nad Leskovcem je bila nekdo dom Prešernovega prijatelja in pesnika Anastazija Gruna, ki se je s pravim imenom pisal grof Anton Aleksander Auersperg. Sin mu je padel s konja in se ubil — najpogostejša nesrečna smrt med graščaki. Turnski grad je prešel v roke Grünovega lahkomišelnega nečaka Ervina Auersperga, ki je dediščino neke noči v letu 1908 zakvaral. Obupani sin Ervin je po dramatičnem razgovoru z oskrbnikom na pristavi stopil za najbližnji kostanj in se ustrelil. Pokopali so ga v nespodobnem zaboju; niti oblacne v niso dali pod glavo. Lahkomiselni oče je pozneje s cilingrom v rokah na Dunaju prosjačil miloščine in kot berač tudi umrl.

Srajbarski turn je s posestvom kupil vrhniški industrialec Josip Lenarčič, od njega pa zagrebška Hrvatsko slavonska banka, ki je grunt med prvo svetovno vojno razkosala in prodala. Grad brez zem-



## Združitev SGP in Opekarne se je obnesla

Obrat Opekarne povečuje proizvodnjo — Razmerje med osebnimi dohodki kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev še ni v redu

Ribniški podjetji Gradbenik in Opekarna sta se združila z novim letom 1965 v novo podjetje *Spolno gradbeno podjetje Gradbenik Ribnica*.

Pred kratkim smo obiskali novo podjetje in se pozanimali, kako se je združitev obnesla. Zvedeli smo, da je bilo v začetku precej težav. Zaradi pokvarjenega parnega kotla so v obratu Opekarne začeli proizvajati z enomesečno zamudo. Delali so samo v eni izmeni. Nagajal jim je tudi dež in zato kar tri mesece niso mogli v redu sušiti opeke. Lani so izdelali le 2,2 milijona opečnih enot.

kar pa je kljub težavam za 400.000 več kot predlanskim. Večjo proizvodnjo je namreč omogočila delna rekonstrukcija opekarne, ki je veljala okoli 25 milijonov starih din.

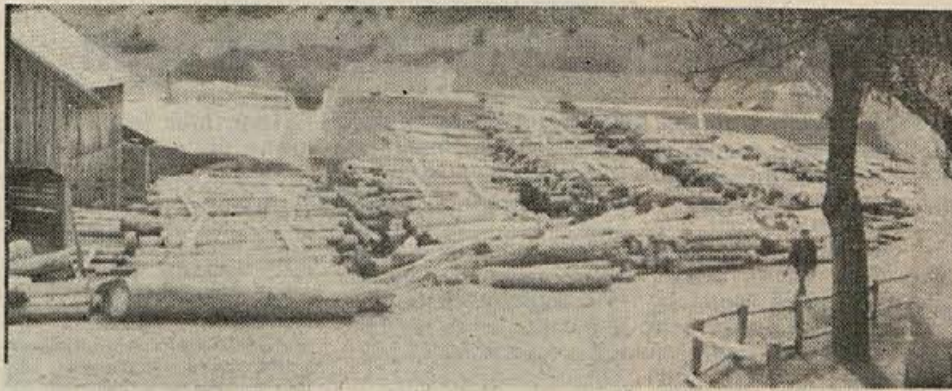
Rekonstrukcija jim je omogočila, da izdelajo na uro 4000 (prej so izdelali le 2800) enot. Tako visoka proizvodnja pa zahteva hitrejšo sušenje. Zato so že naročili pri «Klimia Celje» sušilne naprave na mazut. Sušenje z njimi bo steklo leta 1967, ko bodo izdelali 4 milijone opečnih enot (letos jih bodo predvidoma napravili 3 milijone). Seveda bo k tako naglemu povečanju proizvodnje pripomoglo tudi delo v dveh izmenah.

Za gradbeništvo bodo letos nakupili nekaj drobne gradbene mehanizacije (mešalce,

vibratorje, drobitelce), ki je že precej iztrošena. Od leta 1960 do 1964 namreč sploh niso kupovali take mehanizacije, zaradi česar so stroji občutno iztrošeni.

Osebnih dohodkov so v podjetju po reformi zvišali za okoli 20 odstotkov. Pravijo pa, da še nimajo pravega razmerja med osebnimi dohodki kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev. Razmerje je v škodo kvalificiranih, kar pa nameravajo v kratkem popraviti. Sicer pa imajo skoro vsa dela normirana oziroma plačana po delu.

Glavni objekti, ki jih gradi Gradbenik so: stolpiči in gozdarski dom v Ribnici, poslovna stavba v Sodražici in trgovina v Loškem potoku. Zal se nekatere gradnje vlečejo, ker investitorji niso pravočasno priskrbeli sredstev. Letos bodo predvidoma začeli graditi še 10 stanovanj za trg in vrstne hiše proti Hrovači.



Les je eno izmed osnovnih bogatstev ribniške občine

## Tretjina proizvodnje za izvoz

Proizvodnja in osebni dohodki hitro naraščajo — Že letos nova proizvodna dvorana — Morda je k uspehu obrata pripomogla tudi specializacija

Leta 1962 je bil ustanovljen obrat ljubljanskega podjetja »Zičnica« v Ribnici. V tem obratu so najprej delali le prenosne sušilnice, brizgalne kabine za lakiranje in barvanje, sušilne kanale, klimatizacijske naprave za sušenje

in sušilnice za furnir. Vse te naprave so namenjene le lesni industriji. Razen tega pa so pred kratkim začeli izdelovati še sušilnice za tekstilne izdelke. Ribniški obrat je edini, ki dela vseh vrst sušilnic za lesno industrijo, med-

tem ko delajo drugi obrati »Zičnica« vseh vrst stroje za lesno industrijo.

V ribniškem obratu zičnice proizvodnja iz leta v leto narašča. Lani so v obratu, ki zaposluje 30 ljudi, ustvarili 112 milijonov starih din celotnega dohodka, od tega je 17 milijonov za sklade. Osebnih dohodkov so lani po reformi porastli od 15 do 23 odstotkov, predvidoma pa bodo v kratkem še večji, ker produktivnost v obratu narašča.

Obrat je lani izvozil tretjino svojih izdelkov (za blizu 36 milijonov starih din). Tudi letos bodo precej proizvodov prodali v inozemstvo. Za 30 milijonov starih din imajo že sklenjenih izvoznih pogodb. Za njihove izdelke se resno zanimajo še tri nove države.

Obrat namerava letos postaviti novo proizvodno dvorano, ki bo merila 350 do 400 kvadratnih metrov. Načrt že izdelujejo. Dvorano bodo postavili v glavnem središču, ki jih je ustanovil ta obrat. Pričakujejo tudi, da se bo počasi celotna kajučavničarska dejavnost podjetja preselila v ribniški obrat. Tako bi v Ribnici delali še ohišja za vse stroje, ki jih proizvaja podjetje »Zičnica«.

### SV. GREGOR:

#### »Revček Andrejček«

Nedavno je prosvetno društvo na Sv. Gregorju uprizorilo igro »Revček Andrejček«. Prireditev je obiskalo lepo število gledalcev, ki so domače gledališčne spodbudili s ploskanjem. Sv. Gregor z okoliškimi vasi kam je vabljiv turistični kraj. Zal ima samo eno gostilno in seveda ne more biti kos vsem željam turistov. Gostinsko službo in prenočišča bi morali čimprej začeti urejevati, menijo pa, naj bi pri tem pomagala krajevna skupnost.

### Neplodna zemlja bo rodila

Na obratu kmečjske družine v Sodražici so se odločili, da spremenijo neplodno površino v plodno zemljo. Buldozer je že na delu. Podobno nameravajo tudi na Ugarju. Tudi tu bodo pridobili več ha obdelovalnih površin.

### Ob žici okupirane Ribnice

9. maja, na dan zmage, bo tradicionalni pohod ob žici okupirane Ribnice. Na nedavni seji za proslavo v počastitev 25.letnice OF so sklenili, da bo pohod izvedla občinska zveza za telesno kulturo. Pohod prireja Ribnica v spomin na 4-letno trpljenje pod fašističnim okupatorjem.

### »OD RIBNICE DO RAKITNICE...«

#### GOSTILNE IN VODOVOD

V vasi Rakitnica imajo okoli 80 hiš, 300 duš in — eno gostilno. Vendar pa bodo v kratkem odprli v vasi še dve gostilni. S tem bodo začeli močno konkurirati Strugam, ki imajo tudi že tri gostilne. Zdaj, ko je toliko interesentov za gostilne, pa so Rakitničani sklenili, da bodo začeli graditi tudi vodovod. Čeprav sta zamislili o ureditvi gostiln in gradnji vodovoda prišli na dan nekako hkrati, pa vendar upamo, da gostinstvo in vodovod ne bosta preveč tesno sodelovala.

#### Najboljše naloge nagrajene

Komisija ki jo je imenoval svet za kulturo in prosveto pri občinski skupščini v Ribnici, je 22. aprila ocenila najboljše naloge o delovanju OF, ki so jih napisali učenci ribniške, sodražijske in loškopotoške osnovne šole. Izmed 12 predloženih nalog je komisija izbrala 6 najboljših — iz vsake šole po dve — ter jih nagradila. Najvišjo oceno je dala nalogi, ki jo je z naslovom »Travniki je gorela«, napisala učenka B. razreda osnovne šole v Loškem potoku Milka Krže. Njeno nalogo so poslali tudi na republiško tekmovanje. Nagrade so podelili učencem v počastitev 25.letnice OF.

## Odstrel nekoliko pod planom

Razprtije zatreti, povzročitelje pa kaznovati. Od Lovske zveze je bilo malo koristi

Pred kratkim je imela Lovska družina v Ribnici svojo letno konferenco, občni zbor pa bodo sklicali, ko bo sprejet novi zakon o lovu. Poročilo predsednika Staneta Goršiča je ugotovilo, da je družina v preteklem obdobju dosegla lepe uspehe pred-

vsem lovsko-gospodarske in gojivne. Poudaril je tudi, da se je v družini zakoreninilo kriterstvo, ki zamegljuje uspehe družine. V družini je nekaj kritikastrov in te »bratce«, ki so zašli na kriva pota, bo treba prevzgojiti ali pa jih izključiti iz družine.

V preteklem obdobju so lovci prekrili koč v Veliki gori, dve kočji so oskrbeli z novimi posodami za vodo, v kočji na Mali gori so uredili nov zbiralnik za vodo, v Veliki gori so uredili novo medvedje krmilnice s prežo, postavili dve krmilnici za je-

lenjad, pripravili krmo za divjad, uredili nekaj kaluž itd. Nekatere sklepe zadnjega občnega zbora (večina iz opravičljivih razlogov) pa niso izpolnili.

Plan odstrela so izpolnili tako: padlo je 18 srnjakov (plan 22), 10 srn (plan 20), 1 srnjaček (plan 10), 3 jeleni (plan 60). Razen tega so odstrelili še 4 divje svinje, 27 lisic, 3 divje mačke, eno kuno zlatico, 3 dihurje, 20 golobov, 18 grlic, 10 rac, 5 kraguljev, 4 kanje, 65 vran, srak in šoj, 17 psov in 49 podivjanih mačk. V planu odstrela so imeli tudi dva medveda, padel pa je le eden, ki ga je položil na dlako član lovske družine Alojz Češar. Kritizirali so odnos Lovske zveze do njihove družine, ki jim ni ob pravem času priskrbelo inozemskih lovskih gostov.

Ob zaključku konference so sprejeli tudi načrt bodočega dela, v katerem so zajeli vzdrževanje lovskih naprav, pripravo krme za divjad, boljše kontrolo nad divjim lovom, izobraževanje članov, obvezno delo in zbiranje točk za pokončevanje roparic itd.

#### Ortnek: tatinski akrobat spet na delu

Ni se še polegel preplah ob skrivnostno izginulemu lesu poleg ortneškega drevoreda, ko se je pretekli teden neznan tatinski akrobat lotil vrat in oken v mladinskem domu — bivšem hotelu. Zadeva je sicer precej smetna, vendar bi bilo prav, ko bi tudi take »nedolžne« poskuse prijaviли milici. Morda je bil neznanec tokrat samo na ogledu pred večjim podvigom. Dom ni zaseden več kot pol leta, zato bi bila pazljivost toliko bolj potrebna.

#### Sv. Gregor: radi bi električno sireno

Gasilci pri Sv. Gregorju bi radi kupili električno sireno, ki bi jim prišla zelo prav, saj so vasi razmetane na velikem področju. Ker sami nimajo dovolj denarja, računajo na pomoč občinske gasilske zveze.

## Za asfalt je denar, za metlo pa ne

Leseni most propada. Peskolovi in jaški zamašeni. Tudi maše so že popoldne

Vaščani Dolenje vasi pri Ribnici so še leta 1963 z lastnimi sredstvi asfaltirali cesto skozi svojo vas. Zal pa jim je, kot vse kaže, manjkalo denarja za metlo. Cesta je namreč vedno polna raznih odpadkov, največ pa je na njej živalskega govna. Vzdrževanje ceste skozi vas je včasih, ko je bila še makadamska, veljalo okoli pol mi-

lijona starih din na leto. Zdaj pa vse kaže, da se za vzdrževanje ceste nihče več ne zmenil.

Ponos Dolenje vasi je še most, čez katerega je prepevedan ves promet na kolesih (od avtov do biciklov). Most je namreč lesen in že razpada. Zaradi razpadajočega mostu in priključka ceste s kovačevske strani, ki je ves ja-

mast, Dolenjevaščanom tudi asfaltirana cesta dosti ne koristi.

Za zaključek bi dodali še, da so stari Dolenjevaščani vedno govorili: »Hudi časi bodo, ko bodo maše popoldne!« ... in v Dolenji vasi že imajo večkrat (nekateri celo pravijo, da še največkrat) mašo popoldne.

lje je izdrazil zagrebški lesni trgovec in industrialec Prpic in ga leta 1913 prodal mokrškemu baronu Frideriku Gagernu. Pisatelj ga je na pol zapisal svoji drugi ženi grofici Adaški Lepel iz letoviškega Zinnowitza ob pomorjanskem Vzhodnem morju. Frideriku je stari grad postal drugi dom. Pod streho je vzel tudi brata Hansa, ki je odslej gostoval v ateljeju kiparja in medaljerja Vladimirja Stovička, sina grajskega oskrbnika. Friderik je v grajskem stolpu pisal svoje zanesenjaške lovske zgodbe, roman Golo življenje, Das neckte Leben, in dramo Ocean.

Osem let je trajalo plodno zatišje bratov Gagernov, dokler ni Friderik dobil neki dan pismo neznanke občudovalke, ki bi ga rada obiskala in spoznala. Majhnemu in golšastemu baronu je postalo vroče pri srcu in pod klobukom. Krškega župnika je prosil, naj zaigra vlogo barona, leskovškega farovškega gospoda, naj se izda za baronovega prijatelja, sam pa se je ronovega povzpel na kočijažev sedež in pognal na železniško postajo na Vidmu. »Pariške igralke«, kot jo je Friderik sam označil, niso dočakali. Pač pa je tukaj štirinajst dni pozneje Gagerna sama presenetila na gradu. Nesrečna grofica Adaška ji je postala dekla, dokler ni vsiljivka nekoč — bilo je leta 1926 — zopet izginila, menda na Dunaj. Friderik je še isto leto svojo polovico gradu podaril odrinjeni ženi in hčerki Ruth in za vselej zapustil domovino. V nemškem mestu Gothi se je poročil tretjič, tokrat s hčerko bankirja Pavla Rehfelda Charlotta.

Končal je s samomorom na posestvu, ki si ga je kupil v Geigenbergu pri St. Leonhardu am Forst. Charlotta je pisateljka preživela samo leto dni.

Grofica Adaška Lepel in hči sta brez dohodkov Šrajbarski turn polagoma zapravili. Denar jima je posojal zdravnik s Kastele dr. Trenz, dokler se ni nekaj dan na graščino zapisal. Ububožani plemkinji sta s culico odšli po svetu. Ruth se je pozneje na Dunaju poročila s sinom pobeglega turjaškega grofa Auersperga in se izselila čez morja. Mati pa se je po končani vojni vrnila na daljni sever. V rodnem Zinnowitzu na bregovih Vzhodnega morja je našla od nekoč bogatih sorodnikov samo še obubožane vdove s številnimi otroki. Može je po jim popadali na nacističnih bojiščih. Nekoč bogata in oboževana grofica Adaška se je odtelej v revščini preživljala s pletenjem nogavic.

#### LANGERJI NA POGANCIH IN PREŽEKU

Ko je kronist Valvasor zapisal, da je ležal stari, že v njegovem času razrušeni Prežek visoko na gori, izpod katere da izvira Kupčina, in da je spadal v žumberško gosposčino, je zasejal med bodoče zgodovinarje mnogo zmešnjav, ki jih še danes ni vselej konca. Na Kupčino je stal namreč le stari Zumberk, ki so ga zgradili ministri Koroških vojvod, medtem ko so bili Prežekarji vazali gospodov Višnjegorskih in pozneje freisinskih škofov z Bavarskega. Svoj grad, tesen okrogel stolp s

hišo in pristavo, so Prežekarji že skoro štiri stoletja pred preselitvijo Uskokov sezidali na kranjski strani Gorjancev, na divjih severnih strminah gore, in niso bili nikoli podložni uskoškemu glavarju, kot napak meni Valvasor. Pač pa so bili Prežekarji nekoč v poznem srednjem veku sami upravniki freisinskih posestev na desni strani Krke, potem pa so ti kraji kljub groznejam izobčenja duhovščine iz Cerkve nehali plačevati desetino zagrebški škofiji in se pridružili nemškemu dežlam.

V Valvasorjevih časih so stari Prežek in stari Zumberk, ki sta bila že ena v razvalinah, ljudje imenovali obaka »stari grad«, pa je prišlo lahko do tega, da so Valvasorju opisali napačnega.

Novi Prežek so sezidali Auerspergi v podnožju gore, globoko pod starim gradom. Zanj so morali znositi kamenje tlačani na svojih plečih iz razvalin starega gradu. Kdaj naj bi ga postavili, se nam ni nikjer ohranilo. Valvasor pravi, da v času, ko so kraje starega Prežeka — prav seveda: Zumberka — naselili Uskoki. Torej nekako v istem času, ko so tudi sosednji Wernecki prestavili svojo vrhovsko trdnjavo niže proti dolini, kar se je zgodilo okoli leta 1533. Pa saj sta si oba gradova tudi močno podobna: dve preprosti prizmi brez notranjega dvorišča, Prežek tudi brez obrambnega obzidja.

Na Prežeku je gospodarila vrsta plemiških rodov, ki so druga za drugo izginjale iz zgodovine. Leta 1833 ga je kupil ljubljanski trgovec Andrej Smole.



# Maj na vinogradniških področjih

Podoba vinskih gor na Bizeljskem se spreminja — Tam, kjer je bila trta prej zasajena v tesnih vrstah v strmino, nastajajo široke vodoravne terase — Po njih vozijo goseničarji in nadomeščajo na desetine delovnih rok — Za drugo posnemajo tudi zasebni vinogradniki in obnavljajo nasade vinske trte

Prvi maj je tu, praznik dela in pomladi, ki ga že desetletja slavijo delavci vsega sveta. Naši delovni kolektivi se ga spominjajo s proslavami in tradicionalnimi izlety v naravo. To je praznik, ki ga slavi sleherni delovni človek v ustanovi, v tovarni ali na polju.

Tudi ljudje med vinogradi ga ne bodo pozabili. Kmetijska zadruga na Bizeljskem bo na praznik dela sklicala svoj kolektiv in izročila priznanja vsem tistim delavcem, ki so zaposleni pri zadrugi deset let in več. Nagradila bo skoraj polovico kolektiva, saj je med desetletniki kar 30 delavcev.

Zadrugi mora vsakdo priznati, da je med vinogradniške prinesla napredek. To potrjuje tudi njen dosedanji razvoj. Zadostuje že kratak sprehod po modernu urejenih vinskih pobočjih, kjer so stroji zamenjali na desetine delavskih rok pri obdelovanju vinogradov.

Delovodja tov. Milan Pintarič pripoveduje, da je imela zadruga pred devetimi leti, ko se je pri njej zaposlil, komaj 6 ha vinogradov. Takrat so začeli delati prve terase, primerne za strojno obdelavo. Leta 1960 se je združila s kmetijskim posestvom Rdeča zvezda in naslednje leto še s kmetijsko zadrugo v Pišecah. Z združitvijo so povečali tudi površine in zdaj je z vinske trte zasajenih že 60 hektarov.

Vinograde so sicer obnavljali že prej, vendar je bilo to prilagojeno za ročno ali kvečjemu za vprežno obdelavo. Z visoko vzgojo na trimerijskih terasah so začeli leta 1962. Na površini, kjer so prej zasadili po 8000 sadik, so jih zdaj potrebovali komaj 2000. Pridetek kljub temu ni manjši, če pravilno

## Pospremili so kurirčovo pošto

Brežiški pionirji so 22. aprila poslali pozdrave in voščila predsedniku Titu za rojstni dan. Zbrali so se v prosvetnem domu, kjer jim je zastopnik Združenja borcev NOV povedal nekaj besed o dogodkih med vojno, ko so tudi najmlajši kurirčki varno prenašali pomembna sporočila. Učenci osnovne šole bratov Hribarjev so zaključili prireditev s kulturnim programom.



Nedavne redne letne združitvene skupščine Združenja borcev NOV, Združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev in Združenja vojaških vojnih invalidov v Brežicah so se delegati in gostje polnoštevilno udeležili. Foto: Ivan Kacič

## Skupščina v Brežicah sprejema delovni program

Dnevni red za današnjo občinsko sejo v Brežicah ni tako obsežen kot običajno. Odborniki bodo na njej sprejeli delovni program skupščine za 1966. leto in razpravljali o delovnem programu občinske uprave. Obravnavali bodo poročilo komisije, ki spremlja prehod na skrajšani delav-

gnijo in uporabljajo vse agrotehnične ukrepe. Pri tem načinu vzgoje opravijo s trojnimi pripomočki vsa najtežja dela. Ročno je le še obrezovanje trte, trganje grozdja in postavljanje opor. Vse drugo naredijo s traktorji goseničarji. Stroški na liter vina se s tako obdelavo znižujejo, pa tudi časovne zadržke ni več, pravi Milan Pintarič.

## »ZA VINO NAM ZMANJKUJE POSODE«

Tovariš Andrej Perc, drugi sobesednik v pogovoru o vinogradih, je izkušen kletar, zato sem se pozanimala, koliko vina pridelajo vsako leto na zadržajnih površinah. »Okoli 20 vagonov,« je odgovoril. »S trto imamo zasajenih 60 hektarov vinogradov, od tega jih zdaj rodi 25. Pridelka bo vsako leto več in leta 1970 pričakujemo že 60 vagonov vina. Toliko posode nimamo, zato bi radi postavili novo klet. Stroj za predelavo postopoma že nabavljamo in morali jih bomo seveda čimprej namestiti pod streho.«

»Imate za bizeljčana dovolj kupcev?«

»Do sedaj smo naše vino že vedno dobro prodali. Za

rdeče vino se zanima predvsem podjetje »Slovenija-vino« iz Ljubljane, bele vrste pa prodamo v Zagreb.«

»Katere vrste so najboljše?«

»Frankinja, žametovka, šipon, muškatin silvanec in laški rizling.«

»Kdaj je delo kletarja predvsem odgovorno?«

»Kadar je slaba letina. Če je leto dobro, ni težko biti kletar.«

»Imate letos še kaj vina?«

»Nič, sodi so prazni, kajti vse smo prodali.«

»V kleti zdaj nimate več dela, ker je zmanjkalo vina. Zvedela sem, da sodelujete pri obnovi vinogradniških površin. Bi lahko povedali, če tudi zasebni kmetje skrbijo za obnavljanje svojih vinogradov.«

»Zadnje čase nas pridno posnemajo. Škoda, da zadruga ni toliko močna, da bi načrtno obnovila tudi kreditirala. Zasebni vinogradniki zdaj že zasajajo trto v terasah za strojno obdelavo. V tem primeru lahko računajo na pomoč zadruge pri obdelavi. Upam, da bomo do takrat imeli škropilni top, s katerim bi lahko poškopili do 50 hektarov vinogradov v enem dnevu. Vse te pridobitve bodo učvrstile pogodbeno sodelovanje med zadrugo in kmeti, kar je naš skupen cilj,« je pojasnil tov. Perc.

## 30. APRILA KONCERT NA BIZELJSKEM

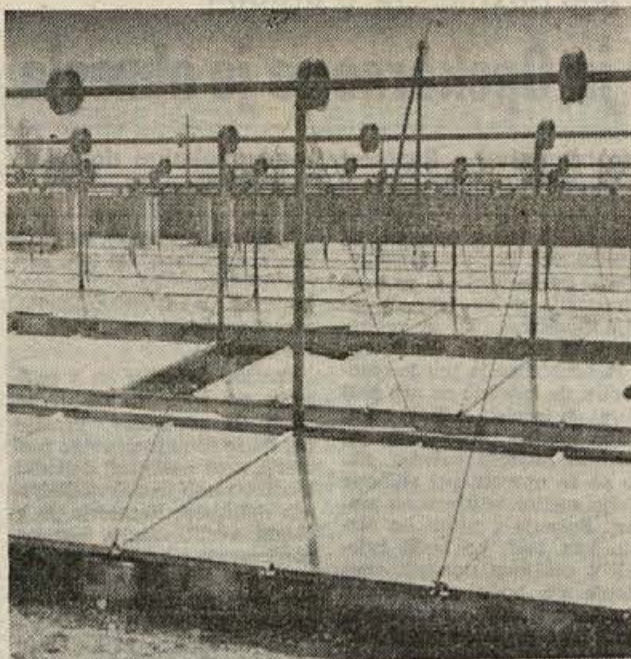
Posavski kulturni jubilej bodo v soboto, 30. aprila, počastili tudi na Bizeljskem. Nastopili bodo pevski zbori brežiške občine. Zapeli bodo moški zbori iz Dobove, iz Skopje, iz Artič, iz Krške vasi in iz Brežic. Na koncertu bo sodelovalo več kot sto pevcev. Tako množičnega pevskega nastopa na Bizeljskem ne pomnijo že nekaj let. Prireditelji upajo, da bo koncert v zadržnem domu dobro obiskan. Za to so poskrbeli

solarji. Učitelji so vsakemu učencu razdelili po dve vstopnici, da bi ju prodal doma ali pa pri sosedih.

## Zbornik za 20-letnico gimnazije

Brežiško gimnazijo prištevajo med osrednje kulturne ustanove v Posavju. Letos slavi 20-letnico obstoja. V tem času je šolala že nekaj generacij. V jubilejnem letu je dala pobudo za izdajo kulturnega zbornika. Zbornik bo izšel hkrati v počastitev 20-letnice kulturnega sodelovanja v Posavju in v počastitev 25-letnice ljudske revolucije. Izdajo bodo podprle vse posavske občine.

**ODLOČITE SE TUDI VI: naročite si Dolenjski list na svoj naslov!**



Nizke tople grede — novost vrtnarije na Čatežu. Ogrevajo jih s termalno vodo. V njih vzgajajo sadike za lastne potrebe in za prodajo. Na leto bo zrastle v teh gredah do 900.000 raznih sadik (Foto: J. Teppey)

## Vihar zaradi novih meril v šolstvu ponehuje

Upravni odbor sklada za šolstvo v brežiški občini se je odločil za delitev sredstev šolam po spremenjenih merilih — Upošteval je pripombe šolskih kolektivov — Za preudarno gospodarjenje v preteklem letu je izrekel pohvalo samoupravljavcem v prosveti

Minuli četrtek se je v Brežicah sestala upravni odbor občinskega sklada za šolstvo. Ob dokaj skromni udeležbi tistih članov, ki ne delajo v prosveti, je odbor razpravljal o zaključnem računu šolskega sklada za preteklo leto, o gospodarjenju na šolah in o novih merilih za odmero denarja šolam v 1966 letu.

Z zaključnimi računi šol je seznanila upravni odbor službenka šolskega računovodskega servisa. Člani so se podrobno zanimali za dohodke in izdatke šol in z zadovoljstvom ugotovili, da so šolski kolektivni preudarno gospodarili. Samoupravni organi v prosveti torej zaslužijo zaupanje, saj so dokazali, da znajo pravilno oceniti tudi materialne potrebe na šolah.

Če ne bi bilo tako, bi gotovo več porabili za osebne dohodke in drugače razdelili presežek. Razmerje v korist

materialnih izdatkov je namreč poraslo in znaša po posameznih šolah od 12 do 16 odstotkov. Upravni odbor sklada je na seji izrekel pohvalo vsem šolskim kolektivom in tako ovrgel preveč posplošeni očitki, da prosvetni delavci vidijo vedno le sebe in svoje osebne prejemke.

Po tem pomirjevalnem zaključku so se člani odbora zelo razvneli v razpravi o merilih za dodeljevanje sredstev šolskim zavodom. Osnutek meril so prejele vse šole in poslane pismene pripombe kolektivov. Upravni odbor je pretresal člen za členom in po presoji večino pripomb upošteval.

Največ viharja je povzročila točkovna opredelitev delovnih mest, za katero je značilen povečan razpon med učiteljem, predmetnim učiteljem in profesorjem. Večina je ta razpon sprejela brez

## NOCOJ BO PEL INVALIDSKI PEVSKI ZBOR

V slavnostni dvorani brežiškega gradu bo nocoj zadonela pesem partizanskega invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane. Nastop slavnostnih pevcev v tem okolju daje prireditvi izredno slovesno značaj. Občinstvo si že dolgo želi slišati zbor v Brežicah in ta želja bo nocoj izpoljena. Nastop je posvečen delavskemu prazniku — 1. maju.

Vstopine ni, pa se kljub temu ni treba bati, da bo dvorana prenapolnjena saj lahko sprejme precej več poslušalcev kot prosvetni dom.

## Izvoljen je svet lastnikov gozdov

V petnajstih vaseh brežiške in deloma šmarske občine so bili minulo soboto in nedeljo sestanki z gozdnimi posestniki. Lastnikom gozdov so ob tej priložnosti razlagali vsebino novega zakona o gospodarjenju z gozdovi. Dogovarjali so se tudi o količinah lesa za domačo porabo. Na območju gozdnega obrata Brežice znaša letni prirastek lesa 6300 kubičnih metrov, od tega 87 kubičkov iglavcev. Občinska skupščina je na seji izglasovala 11.000 kubičkov lesa za domačo porabo in 1000 kubičkov tehničnega lesa za prodajo. Torej precej več kot znaša naravni prirastek.

Kmetje so na teh sestankih izvolili tudi pet predstavnikov v svet lastnikov gozdov.

Svet se bo še ta teden konstituiral in imenoval komisije za pomoč pri delu. Sestanki so bili slabo obiskani in niso dosegli namena. Udeležba je bila skromna in ponekod so celo prisotni sestanke skupinsko zapuščali.

## NOVO V BREŽICAH

■ V TOREK POPOLDNE SO SE ZBRALI DIJAKI BREŽIŠKE GIMNAZIJE na prvomajski proslavi v prosvetnem domu. Za program so poskrbeli sami. Za nekaj dni pred počitnicami praznika dela so pridno vadili za ta nastop. V torek so se tudi poslovili od šolskih klopi. Počitnice bodo mnogi izkoristili za učenje, saj je konec šolskega leta že pred vrati.

■ V ČATESKIH TOPLICAH je bil 26. aprila občini zbor društva knjigovodij. Zabeležili so dober obisk in živahen odziv udeležencev v razpravi. Člani društva so sprejeli delovni program za pri-

hodnje obdobje in izvolili nov odbor.

■ TURISTIČNA POSLOVALNICA SAP vabi mimoidoče, naj se oglasijo v njej in brezplačno pregledajo novice v dnevnem časopisu in tujih revijah. Čitalnica je na voljo obiskovalcem ves dan. Bralci lahko prebravijo v njihovem bralnem kotičku prijetno urico ob kavi.

■ DELAVSKI SVET PODJETJA KGP v Brežicah je sklenil podariti denarno pomoč Indiji. Člani so glasovali za 2000 Ndin. Omenjeno vso to že nakazali na račun, na katerem birajo prispevke za lačne indijske otroke.

Komisija za razpis delovnega mesta direktorja OTROŠKEGA VRTCA V BREŽICAH razpisuje delovno mesto

## DIREKTORJA otroškega vrtca Brežice

Pogoji: dokončana srednja vzgojiteljska šola in najmanj 5 let delovnih izkušenj v otroških vrtcih. Ponudbi je treba priložiti kratak življenjepis in dokazila o izobrazbi in dosedanjih zaposlitvah. Ponudbe pošljite razpisni komisiji pri otroškem vrtcu Brežice do vključno 10. maja 1966.

# Svet kooperantov bo jutri več odločal

V AGROKOMBINATU v Krškem so 26. aprila volili samoupravne organe — Za utrjevanje in širjenje pogodbene proizvodnje bo skrbel svet kooperantov, za gospodarjenje na družbenih površinah pa delavski svet

V AGROKOMBINATU v Krškem so bile 26. aprila volitve v delavski svet. Hkrati so kmetje glasovali za predstavnike v svetu kooperantov. Volitve so razgibale ce-

loten okoliš, saj si kooperanti obetajo od novo izvoljenega samoupravnega organa podvojeno skrb za pogodbeno sodelovanje z AGROKOMBINATOM. Pred seboj gledajo obojestransko koristi, kajti brez tega si uspešne kooperacije ni mogoče zamisliti.

Svet kooperantov in delavski svet bosta poslovala po dvodomnem sistemu. Za kmetijsko organizacijo je to zanimiva novost, od katere pričakujejo v Agrokombinatu predvsem povečano zanimanje za naprednejše organizirano proizvodnjo na vseh kmetijskih površinah v občini. Delavski svet naj bi skrbel zlasti za gospodarjenje na družbenih zemljiščih, svet kooperantov pa za večjo pogodbeno proizvodnjo. Vsebinsko skupnega oziroma ločenega dela ter pristojnosti obeh samoupravnih teles bo določil statut podjetja. Skupaj bosta sveta razpravljala o letnem načrtu, o analizah poslovanja in perspektivnih načrtih, ločeno pa bosta pretresala ožje zadeve.

Svetu kooperantov se z utrjevanjem pogodbenega sodelovanja obetajo povečane pravice, ki bodo rasle vzporedno z materialno osnovo. Če bo ta svet dobro delal, se ne bo več zgodilo, da bi AGROKOMBINAT moral preklicati pogodbe z odjemalci, kot je bil prisiljen napraviti

## Topla voda v bazenu

Za prvomajske praznike bodo napolnili bazene kopališča pri Tovarni papirja v Krškem s toplo vodo. Vstopnina bo enaka kot je bila lani, čeprav je bila že lani precej nizka v primerjavi z vstopnino v drugih kopališčih. Kopališče je lepo obnovljeno, prepleskani so vsi kovinski in leseni deli, vse razpoke v betonu pa zalite. Preurejen je tudi športni prostor, na katerem sta kopalcem na voljo rokometno in odbojgarsko igrišče, ki sta bili asfaltirani lani. Na kopališču je treba urediti samo še slačilnice in garderobe za športnike. To dvoje najbolj pogrešajo plavalci in plavalke Celuloze.

V. N.

## ŽELIMO POMAGATI!

Pionirji osnovne šole v Krškem smo zaključili zbiralno akcijo za pomoč Indiji na naši šoli. Zbrali smo več kot 308.000 din in s tem pokazali, da so čustvujemo s prizadetimi Indijci in jim po naših močeh pomagamo. Vemo, da s skromnimi sredstvi ne bomo rešili življenj Indijcem, toda z akcijo smo dokazali, da smo pripravljene po svojih močeh v nesreči pomagati sočloveku.

Pionirji osnovne šole Krško

PAVK.

## Za enotno politiko popustov

ObSS Krško je sklical za 25. april posvet predstavnikov sindikalnih podružnic, na katerem se bodo pogovarili o tem, kako porabiti v delovnih organizacijah denar za nadomestilo K-15 in za reševanje zaposlenih za dopust. Posvet so sklicali zato, da bi bila politika financiranja vsega, kar je v zvezi z dopusti v delovnih organizacijah kar se le da enotna.

## DROBNE S SENOVEGA

■ **FRESKRBA Z MESOM** je začela na Senovem zopet septi. V nedeljo, 17. aprila je v obeh mesnicah zmanjkalo govejega mesa, teletine in svinine pa sploh ni bilo. Ze v soboto ob 9. uri je nekak v mesnici I. javil upravnika, da je mesa zmanjkalo, pa so ga pripeljali šele ob 19. uri zvečer. V mesnici II. je zmanjkalo mesa v nedeljo, tako da so mnogi potrošniki ostali brez njega. Takšni primeri se ne bi smeli ponavljati in so graje vredni!

■ **LETNO DELOVNO KONFERENCO** je imel v nedeljo, 17. aprila rudniški sindikat. Konferenca je potekala kot delovni pogovor, v katerem so se pomenovali največ o proizvodnem in finančnem planu Rudnika. Precej so govorili tudi o nadomestilu za K-15 in o prehodu na skrajšani delovnik. Konferenca je sprejela okvirna

stališča za bodoče delo sindikata.

■ **CVILJENJE ZAVOR** pri avtomobilu, ki razvaža kruh, prebudi vsak dan že pred 5. uro Senovčane kot svojevrstna budilka. Pošastnega cviljenja teh zavor si ni mogoče predstavljati, toliko teče pa ga je prenašati v zgodnjih jutranjih urah. Morda bi bilo le prav, da bi podjetje, ki je lastnik avtomobila, dalo zavore popraviti in bi nas prikrajšalo za nadležno muziko!

■ **OBLJUBA DELA DOLG** menijo tudi Senovčani, ki zmanjajo, kdaj bo urejeno okolje trgovine bivšega »konzuma« na Senovem. Direktor Trgovskega podjetja PRESKRBA je na seji krajevnega organizacije SZDL letos pozimi dal častno obljubo, da bo okolica urejena takoj v začetku spomladi. Pomlad je že tu, dana obljuba pa še vedno dela dolg!

lansko jesen. Krompirja tedaj mnogi niso hoteli prodati kmetijskemu podjetju, ker so računali na višje cene v poznejših mesecih. Do tega ni prišlo in zdaj ga ponujajo, a je prepozno.

Naloga sveta kooperantov naj bi torej bila, da bi čim več pridelkov kmetje načrtno oddajali Agrokombinatu in z njegovim posredovanjem skušali doseči solidne dnevne cene. Za sedaj se kmetje pretežno dogovarjajo za cene naprej, vendar v AGROKOMBINATU želijo, da bi kooperanti z večjim zaupanjem prodajali podjetju na odprt račun. V tem primeru sta oba pogodbenata sodelavca solastnika in si razliko v ceni med seboj lahko pravično razdelita.

J. T.



Gasilska zveza Slovenije je odlikovala vse predsednike posavskih občin. Slika prikazuje predsednika občinske skupščine Krško inž. Franca Dragana, ko sprejema iz rok tovariša Lea Komana gasilsko odlikovanje za posebne zasluge (Foto: J. Teppey).

## Jutri občinska konferenca SZDL v Krškem

Jutri bo v Krškem izredna konferenca občinskega odbora SZDL. Obravnavali bodo probleme samouprave v občini. Delegati, ki so bili na VI. kongresu SZDL Slovenije, bodo poročali o delu komisij, v katerih so sodelovali, in seznanili prisotne z vsebino in potekom kongresa. Na konferenci bodo izvolili še delegata za VI. kongres SZDL Jugoslavije.

## Za 1. maj v Materado!

Vse, ki bi radi preživeli prvomajske praznike v domu počitniške skupnosti v Materadi pri Poreču, vabimo, naj pravočasno, najpozneje pa do 29. aprila pisмено rezervirajo prenočišča. Veseli smo lepe pobude, s katero se je počitniška skupnost Krško odločila omogočiti motoriziranim izletnikom tridnevno praznovanje ob našem Jadranu.

V. N.

## Zelenica pri Domu svobode

Krško prosvetno društvo Svoboda je začelo obnavljati in urejati zelenico pri svojem domu na Vidmu. Zelenica je obstajala že pred leti, pa so jo neodgovorni vozniki spremenili v parkirišče avtomobilov. Zasadili so že živo mejo, uredili pa bodo še cvetlične grede in zasadili leptično grmičevje. Urediti nameravajo tudi parkirišče za osebna vozila ter razširiti cesto pod železniškimi podvozom. Dela bo opravil Zavod za komunalno dejavnost Krško.

A. I.

## Uredimo savsko nabrežje!

Savsko nabrežje na Vidmu, od podvoza pod železnico pa do mostu čez Savo, bi bilo treba urediti. Tam je nagrađenega veliko odpadnega materiala. Namestiti bi bilo treba vsaj dve cestni svetilki, da bi obiskovalci kina ponoči boljše videli.

A. I.

## Od besed k dejanjem

V Tovarni celuloze in papirja »Djuro Salaja« v Krškem so že od 1961. brez pravega sistema nagrajevanja. Pred tem so uporabljali dober sistem, ki pa vsem ni bil po volji. Po izkušnjah pa vemo, da je nagrajevanje po uspehih dela najboljši porok prizadevnosti proizvajalcev.

Tega so se zavedale tudi družbeno-politične organizacije v podjetju. Od 1962. so ob letnih konferencah sprejemale smernice in stališča, v katerih so poudarjale potrebo po čimprejšnji ponovni uvedbi spodbudnega nagrajevanja. Ta zahteva pa se oživlja v praksi šele letos. Odgovorne službe so sicer večkrat predlagale spremembe v nagrajevanju, toda zaman, saj je bil obstoječi sistem marsikomu dobrodošel...

Po analizah in predlogih, ki so jih napravili letos nekateri obrati, pa so organi samoupravljanja uvideli, da obstojajo vsi pogoji za ponovno uvedbo spodbudnega

nagrajevanja po delu. Poudarek novega sistema je na premijah, je pa tako spodbuden, da se že kažejo prvi uspehi. Najprej so ga preizkusili s 1. januarjem 1966 proizvajalci papirja, naslednji mesec pa delavci v obratu celuloze in v obratu energije.

Organi samoupravljanja se zavedajo, da bo prav kmalu kvalitetna proizvodnja edina vstopnica na tuje tržišče. Na domačem trgu je na zalogi približno 50.000 ton papirja, zato bo treba prodajo usmerjati še bolj na zunanje tržišče. Tudi kupci zavračajo blago. Doslej ni bil zavoljo tega v kolektivu nihče odgovoren ali finančno prizadet. Novi sistem nagrajevanja pa obeta za dobro delo dober zaslužek, če bo blago nekvalitetno pa bodo krivci prizadeti pri zaslužku.

Nagrajevanje po novi zamisli ima torej tudi ekonomsko osnovo. Še bolj pa smo lahko veseli tega, da pripravljajo enak način nagrajevanja tudi za oddelke in službe, ki so s proizvodnjo samo v posredni zvezi.

SADJARSKA ŠOLA V KRŠKEM JE POTREBNA

# Kaj pa šolanje kmetijskih delavcev?

Inženirji in tehnik ne bodo zalegli brez kvalificiranih kmetijskih delavcev — Tudi kmečka mladina, ki ostaja doma na kmetijah potrebuje znanje in kmetijsko izobrazbo — Kmetijske organizacije bi lahko s štipendiranjem povečale zanimanje mladine za kmetijske poklicne šole

Na nedavni seji sveta za kmetijstvo in gozdarstvo krške občine so med drugim razpravljali tudi o sadjarski šoli v Krškem. Na dan so prišle čudovite stvari, ob katerih se je vredno zamisliti. Sadjarstvo je bilo včasih v Spod. Posavju razširjena kmetijska panoga, ki je prinašala kmetom precejšen zaslužek. Po vojni je s sadjarstvom v zasebnem kmetijstvu iz leta v leto slabše, čeprav ne bi mogli reči, da v družbenem kmetijstvu ne nastajajo novi, sodobni sadjarski obrati. Na seji sveta so nedvoumno ugotovili, da je za razvoj sadjarstva potreben predvsem strokovno usposobljen sadjar, ki dela v sadovnjaku. Takih sadjarjev zelo potrebujejo družbeni sadjarski obrati. Kmečki fant, ki dela doma na kmetiji, pa bi lahko s primerno sadjarsko izobrazbo obnavljal in izboljševal tudi propadajoče zasebne sadovnjake.

Agronomov in tehnikov dovolj, kvalificiranih delavcev pa ni

V Sloveniji imamo 9 poklicnih kmetijskih šol, na ka-

ce. V Sloveniji pa obnovimo razen tega vsako leto po 500 ha sadovnjakov, za kar bi potrebovali vsako leto še po 100 novih kvalificiranih sadjarjev. Imamo pa samo 2 poklicni šoli: Vиноgradniško-sadjarsko šolo v Svedini in Sadjarsko šolo v Krškem. Obe skupaj bi lahko sprejeli vsako leto samo 50 učencev, toda vpiše se jih največ 30 do 40. Šola v Krškem ima kopicno težavo: ni primernih učilnic, težko je s predavatelji, vrhu vsega pa je med mladino še premalo zanimanja za vpis. Zanimanje mladine za to šolo bi lahko povečale kmetijske organizacije, če bi učenec štipendirale. Na seji sveta pa so menili, da ne bi škodilo učni načrt prerediti tako, da se bo učenec izobraževal za kvalificiranega sadjarja, pa tudi za kvalificiranega delavca v živinoreji, poljedelstvu in še nekaterih ožjih kmetijskih poklicih.

300 kvalificiranih sadjarjev potrebujemo takoj, po 100 pa vsako leto

Samo za mariborsko in celjsko področje bi potrebovali takoj 300 kvalificiranih sadjarjev, ki bi morali zamenjati nekvalificirane delav-

ce. V Sloveniji pa obnovimo razen tega vsako leto po 500 ha sadovnjakov, za kar bi potrebovali vsako leto še po 100 novih kvalificiranih sadjarjev. Imamo pa samo 2 poklicni šoli: Vиноgradniško-sadjarsko šolo v Svedini in Sadjarsko šolo v Krškem. Obe skupaj bi lahko sprejeli vsako leto samo 50 učencev, toda vpiše se jih največ 30 do 40. Šola v Krškem ima kopicno težavo: ni primernih učilnic, težko je s predavatelji, vrhu vsega pa je med mladino še premalo zanimanja za vpis. Zanimanje mladine za to šolo bi lahko povečale kmetijske organizacije, če bi učenec štipendirale. Na seji sveta pa so menili, da ne bi škodilo učni načrt prerediti tako, da se bo učenec izobraževal za kvalificiranega sadjarja, pa tudi za kvalificiranega delavca v živinoreji, poljedelstvu in še nekaterih ožjih kmetijskih poklicih.

Samo za mariborsko in celjsko področje bi potrebovali takoj 300 kvalificiranih sadjarjev, ki bi morali zamenjati nekvalificirane delav-

Ali naj učijo otroke, ki ostanejo doma na kmetijah, kmetijstva samo starši?

Napak bi bilo, ko bi sadjarsko šolo v Krškem zaradi trenutnih težav zaprli. V spodnjeposavskih občinah ostane vsako leto doma na kmetijah približno 150 otrok s končano osnovno šolo. Samo v krški občini je 2800 kmetij s 10.000 ha obdelovalne zemlje. Otrokom, ki ostanejo doma pa so njihovi starši edini učitelji kmetijstva! Kmetijski strokovnjaki iz kmetijskih organizacij ne morejo opraviti vsega v zasebnem kmetijstvu. V zasebni lasti je še vedno okoli 90 odstotkov obdelovalne zemlje, ki bi z boljšo, umnejšo in sodobnejšo obdelavo dala precej večje pridelke!

Kmečka mladina si želi znanja in novosti v kmetijstvu. Samo zato, ker je prepuščena sami sebi, beži v mesta, v industrijo in tudi v tujino! O drobni mehanizaciji namenjeni zasebnemu kmetu veliko govorimo, toda samo s stroji zasebni kmet ne bo opravil veliko! Tudi on potrebuje znanje in izobrazbo, tega dvojnega pa mu dozdej nismo dali!

M. JAKOPEC



# Od načel in problemov se ne da živeti!

V petek, 22. aprila, je bila v gasilskem domu v Sevnici razširjena seja občinskega komiteja ZK, ki ji je prisostvoval in sodeloval v razpravi tudi član CK ZK Slovenije tov. Rudi Bregar. Na seji so govorili o nalogah komunistov po III. plenumu CK ZKJ v boju za gospodarsko reformo.

Od skoraj 1 in pol milijona dolarjev izvoza v lanskem letu, je delež LISCE dve tretjini. Podjetja brez LISCE in KOPITARNE v izvozu niso napredovala. Po mnenju več govornikov je k temu veliko pripomoglo neposlovno bančništvo. Posebno dolgo se je v svojem poročilu sekretar občinskega komiteja Jože Bogovič zadržal pri gibanju

osebnih dohodkov. V januarju so znašali povprečno okrog 59.000 dinarjev, kar je po vrednosti za 10 odst. nižje kot v letu 1964. Ko je govoril o ukrepih, ki so potrebni, da se ta zastoj premoti, je opozoril, da kljub boljši delitvi ustvarjenega dohodka med družbo in podjetji, slednjim še vedno ne ostane toliko, da bi lahko sama dovolj mo-

dernizirala proizvodnjo.

Ko so razpravljali o zmanjšanju administracije, je bilo ugotovljeno, da se zmanjšuje le tedaj, kadar ni denarja, da bi jo plačevali. Direktor METALNE Krmelj, tov. Senčar, je poudaril, da se ne da bistveno zmanjšati administracije, ker si predpisi in zakoni hitreje sledijo, kot se jih naučimo dobro uporabljati.

Med kopico zanimivih podatkov ankete občinskega komiteja je ugotovljeno, da bližje 70 odst. zaposlenih le delno pozna problematiko podjetja in samoupravljanja, kar ima odsev v delu samoupravnih organov. Tretjina anketiranih meni, da je cilj gospodarske reforme le štednja in nič drugega. Dejstvo je, da je v obratih z nizko produktivnostjo tudi samoupravljanje slabše razvito.

V razpravi je predsednik sindikalnega sveta Drago Lupšina dejal, da se strokovne službe v podjetjih premalo ukvarjajo s strokovnimi problemi in preveč z administracijo. Letošnje sindikalne konference je ocenil za mnogo slabše kot prehodne, ker v veliko primerih vodilni uslužbenci niso hoteli sodelovati v razpravi. Franc Molan je med nekaterimi osnovnimi težavami gospodarstva v občini opozoril na dodatne stroške podjetij, ko bo treba valorizirati osnovna sredstva. Menil je, da gre v občini prilaganje na nove pogoje prepečasi, da je zastavljen družbeni standard, da govorimo preveč o dejstvih in premalo o tem, kaj je treba

ukreniti, da se bo stanje izboljšalo. Samo kritizirati brez poznavanja globljih vzrokov ničesar ne doprinese. Govorniki so razpravljali še o osebni odgovornosti, o preobsežni zakonodaji s področja delovnih razmerij in o premalo usklajenem delu med družbeno političnimi organizacijami. Jože Bogovič je končal sejo z mislijo, da imamo vsi načel že dovolj, da pa se moramo vključiti in sodelovati z uresničitvijo tega, kar vsi želimo, saj gre za položaj delovnih ljudi.

M. LEGAN

## Partizansko srečanje na Žabjaku

Krajevna organizacija ZB v Sevnici bo priredila na dan dela 1. maja partizansko srečanje borcev in aktivistov na Žabjaku, kjer bodo ob 10. uri položili venec pred spominsko ploščo pri Kozinčevi hiši. Udeležence bodo tja brezplačno vozili avtobusi.

Ce bo slabo vreme bodo srečanje preložili na naslednjo nedeljo.



Naporno je delo delavcev v JUGOTANINU, ki morajo preložiti in prevoziti nad 110 ton taninovega lesa na dan (Foto: M. Legan)

# Brez tanina ni usnja!

Načrti Jugotanina v Sevnici so večji, kot jih morejo kljub pridnemu delu sami uresničiti — Radi bi doma predelovali ogromne količine zrezanega lesa, ki je pri taninu stranski proizvod — Sedaj ga vozijo na velike razdalje v druge papirnice — Odprava teh stroškov bi pocenila papir in tanin

Sevniški Jugotanin, 40 let stara tovarna za pridobivanje tanina, se komaj vidi iz velikih skladovnic hrastovega in kostanjevega lesa, ki ga morajo stalno dovažati, saj ga porabijo 110 ton na dan ali 100 vlakov po 40 vagonov na leto. Ze dobri dve leti je to obrat Konusa iz Slovenskih Konjic, ki je lani oktobra zaprl podoben obrat v Majšperku, tako da so Sevnici edini proizvajalci v Sloveniji. Danes ni več težko priti do surovine, kot je bilo pred nekaj leti.

Tanin je važna surovina v usnjarski in naftni industriji ter v vinarstvu, ker je sestavni del vina. Posebno važen in nenadomestljiv je kot strojilo, ki ob pomoči različnih anorganskih soli pomaga narediti iz kože usnjo. Kemično je spojina sladkorja z več kislinami in kot tak dobro topljiv. To njegovo lastnost izkoristijo za pridobivanje. Les sekajo na drobne iveri, ki jih namakajo v vodi, da se tanin počasi izluži. Ta postopek večkrat ponovijo, da gre iz lesa ves tanin, ki ga se zgostijo in nazadnje v posebnih razpršilnikih vprašajo v rjavkast prah. Da je Konus uknil tovarno v Majšperku in ne v Sevnici (ker za oba obrata ni bilo dovolj lesa), so imeli odločilno vlogo mo-

dernejši kotli za izluževanje. V Majšperku so imeli navadno lesene kadi, v Sevnici pa kovinske autoklave.

Ker ni les, ki je izgubil tanin prav nič slabši za predelavo, že dolgo razmišljajo, kako bi ga najbolj smotno izkoristili. Da bi z njim kurili kotle, kot to delajo sedaj, je predrago in preveč škoda dragocenega lesa. Zato bodo se letos začeli kuriti z mazutom. To bo prva faza rekonstrukcije, ki bo veljala okrog 200 milijonov. Se zanimivejša je druga faza, ko bi ves izlužen les predelali doma v papir. Sedaj vozijo ta les v Ilirsko Bistrico. Ze več let govorijo o tem, saj bi bila nalozba zelo donosna, ker bi odpadli veliki prevozni stroški, vendar ne morejo dobiti dveh milijard, da bi to uresnili. Pred nekaj leti so se Avstrijci zelo zanimali, da bi investirali denar v obrat, ki bi postal pravi kombinat, ki bi v 5 letih s svojimi proizvodi tovarno izplačal, vendar so bile vmes še druge ovire.

Obrat ima veliko zaslug za razvoj Sevnice, saj je z ustvarjenim dohodkom pripomogel, da je zrasla tudi druga industrija v kraju. Pred nekaj leti, ko je bil še samostojen, je zaradi premajhne izkoriščenosti zmogljivosti zašel v težave in se mu je kar zamerilo, da ni bilo pomoči od nikoder. Danes je v sklopu Konusa zopet na nogah. 108 delavcev je ob podražitvi lesa za 30 odstotkov in prevozov za 27 odstotkov ustvarilo lani za 70 milijonov dinarjev skladov, čeprav se je tanin podražil le za 5 odstotkov. Letos bodo naredili za milijardo din svojih proizvodov, kar je zelo veliko na enega zaposlenega.

Vodja obrata, Franc Avsec, nam je rad razkazal obrat. Res ni modernih tovarniških hal in je delo zaposlenih fizično naporno. So pa rezultati, ustvarjen je dohodek, ki obeta, da bodo to lahko naredili. Ali ni to v gospodarski reformi najbolj pomembno?

MARJAN LEGAN



## »Pokaži, kaj znaš o samoupravljanju!«

Občinski sindikalni svet v Sevnici vabi občane 29. aprila na prireditve »Pokaži, kaj znaš o samoupravljanju!«. Tekmovanje bo v domu PARTIZANA in je namenjeno počastitvi praznika dela.

Nastopilo bo šest ekip iz šestih delovnih kolektivov. V

vsaki ekipi bodo odgovarjali po trije člani. Tekmovalne ekipe sestavljajo podjetja LISCA, Mizarska produktivna zadruga, Tovarna kopt, Trgovsko podjetje, kmetijska zadruga Zasavje in konfekcijska Jutrzanjka. Tri najboljše ekipe bodo prejele nagrade.

V počastitev 1. maja prireja sindikalna organizacija tudi športna tekmovanja. Nastopajo šahisti, strelci in kegljaci iz vseh treh posavskih občin. V Brežicah je bila 22. aprila šahovska simultan-

ka, v Krškem strelsko tekmovanje 24. aprila in v Sevnici 26. aprila nastop najboljših kegljačev.

Za prvomajske praznike je občinski sindikalni svet v Sevnici priporočil podružnicam v delovnih organizacijah, naj povabijo članstvo na skupne izlete v naravo, zlasti v bližnje izletniške kraje.

## Včeraj seja skupščine

Včeraj, 27. aprila, je bila ob 8. uri v dvorani gasilskega doma v Sevnici, seja občinske skupščine, na kateri so odborniki obravnavali poročila o delu občinske uprave, občinskega sodišča in javnega tožilstva v Brežicah ter sprejeli program dela skupščine. Na dnevnem redu je bila tudi ukinitve gospodinjstva centra v Sevnici, ki zaradi denarnih težav že 2 leti ni deloval. Več s seje v prihodnji številki.

## DROBIŽ IZ BOŠTANJA

■ KRAJEVNA ORGANIZACIJA RK je zbrala za Indijo nad 67.000 dinarjev, šolski podmladek RK pa 50.000 Sdin.

■ PIONIRSKI ODRED DUŠAN KVEDER je sodeloval pri kurirčkovski pošti od meje šentjanškega šolskega okoliša — Novega gradu do šole v Sevnici, to je na 10 km dolgi poti.

■ PIONIRJI SO V SOLSKEM SADOVNJAKU nasproti pošte uredili zelo zanimiv prometni park z znaki, kjer se uče prometne vzgoje.

■ 24. APRILA je imel svet krajevne skupnosti sejo, na kateri je sprejel pravilnik Vodovoda, razpravil o izvršenih cestnih delih in razdelil dotacijo občinske skupščine v znesku 500.000 Sdin po okoliših z obvezo, da občani s svojim delom prispevajo še dvakrat toliko. Sklenili so tudi, da se pri pogrebnih uvede običaj, da grobar zasuje grob šele potem, ko se pogrebci že razidejo.

## Danes konferenca SZDL v Sevnici

Občinski odbor Socialistične zveze v Sevnici sklicuje za danes konferenco, na kateri se bodo delegati seznanili s komunalno in kmetijsko problematiko, kot jo je obravnaval šestni kongres SZDL Slovenije. Poročali bodo udeleženci kongresa.

Siedila bo razprava o perečih družbenih in gospodarskih vprašanjih v občini. Prisotni bodo pretresali predvsem delo krajevnih skupnosti, delo organizacij SZDL ter gospodarjenje v podjetjih.

Na konferenci bodo izvolili tudi delegata za VI. kongres SZDL Jugoslavije, ki bo prve dni junija v Beogradu. Občinski odbor SZDL v Sevnici poziva vse udeležence konference, da sodelujejo v razpravi in tako pripomorejo k izboru tehtnega gradiva za obravnavo na jugoslovanskem kongresu.

Izdelujemo električne lonce za kuhanje perila, spajkala in grelne naprave za avtomobile! Pripomočimo se vsem poslovnim prijateljem in potrošnikom ter jim čestitamo za 1. maj!

OBRATNO PODJETJE

# ELA

NOVO MESTO

## INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

omogoča lastnikom tuje valute nakup avtomobilov IMV-1000

### ZA DEVIZNA SREDSTVA

IMV-1000 »KURIR«  
— 1.650 USA dolarjev  
ali 6.600 nemških mark  
ali 42.900 avstr. šilingov

Na te cene se ne plačuje nikakršen davek.

POSEBNE UGODNOSTI:

- Dobava vozil po enostavnem in hitrem postopku
- Vozila vplačate na tekoči račun 521-1-355 pri NB Novo mesto
- Vozilo lahko vplača tudi sorodnik iz inozemstva
- Kupcem ni potreben lasten devizni račun
- tudi rezervne dele lahko kupite za devizna sredstva

ZAHTEVAJTE TAKOJ INFORMACIJE, POJASNILA IN PONUDBE!

Prodajni oddelek  
INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL  
Novo mesto

## Izenačiti pogoje družbene in zasebne obrti!

V torek, 19. aprila je bila v Trebnjem seja občinskega komiteja ZK, na kateri so obširno razpravljali o davčni politiki do obrtnikov in stanju obrtništva v občini

Ker so bili do leta 1963 zasebni obrtniki sorazmerno močno obdavčeni, so začeli nekateri opuščati obrt ki pa je nismo obenem nadomeščali z družbeno. To je hromilo gospodarstvo, ker občani niso prišli do obrtnih storitev. Po tem letu se je obdavčenje omililo, uvedene so bile olajšave in število obrtnikov se je od 106 v letu 1961 povečalo na 136 v lanskem letu. Letos je bilo izdanih že 12 novih obrtnih dovoljenj. Rastlo je predvsem število obrti proizvoznih smeri, manj pa število uslužnostne obrti. V občini je bilo izdanih tudi 43 dovoljenj za opravljanje dopolnilne obrti. Do tu je vse lepo in prav, saj je v korist občanov, da je dovolj obrtnikov, ki med seboj konkurirajo, povenjujejo usluge in boljšajo kvaliteto.

Ce pa primerjamo korist družbe med posameznima sektorjema lastništva, pridemo do dokaj čudnih ugotovitev. Dve družbeni restavraciji, DANA z Mirne in gostišče Grmada v Trebnjem, plačujeta na zaposlenega precej več družbenih dajatev kot zasebne gostilne. Seveda ti dve ne moreta utajiti prometnega davka, ker morata imeti vse dokumentirano. Krojač v krojaškem podjetju ali mizar v mizarškem prispevata še enkrat večje družbene dajatve kot njun kolega — zasebni obrtnik.

Drugo vprašanje so nesorazmerni zaslužki obrtnikov. Nihče ni nevoščljiv človeku, ki z delom in pridnostjo dobro zasluži, saj cilj naše družbe ni siromašenje, temveč boljše, človeka vrednejše življenje. Ugovarjamo pa takrat, če si kdo z nepoštenjem, špekulacijo in prekupčevanjem prisvaja več, kot mu po delu pripada. Do teh pojavov družba ne more in ne sme biti ravnodušna. Ne smemo iti v drugo skrajnost, da se znižujejo dajatve obrtnikom celo na račun družbene denarja (n. pr. prometnega davka v gostinstvu). Strah pred odpovedmi obrtnikov ni potreben, saj dobiva obrtništvo ustrezno mesto v našem gospodarstvu in je zanj vedno več zanimanja, čeprav v občini še primanjkuje nekaterih obrtnikov, predvsem uslužnostne obrti. Manjka elektrotehnikov, ponekod krojačev, čevljarjev za popravilo čevljev, kolarjev, kovačev, dobrih zidarjev in tesarjev.

Da bi prispeval k pravilnemu razvoju obrtništva, je občinski komitej ZK na seji sklenil, da je treba obrtništvo še naprej razvijati. Izenačiti pa moramo pogoje in obremenitve družbene ter privatne obrti. Komitej se strinja, da se kot pomoč začetnikom dajejo davčne olajšave, v posebnih pogojih celo do 100 odstotkov, ne sme pa se črtati prometnega davka, ker je to družbeni denar. V poslovnem življenju mora vsakdo, ki si denar sposoja, denar tudi vračati. Ločiti in ustrezno obdavčiti je treba proizvodno in uslužnostno obrt. Inšpekcijske službe naj imajo za zasebno in družbeno obrt enako ostru merila. Proti prekupčevanju, špekulaciji, šušmarjenju in črnim vinotočem je treba ostreje ukrepati in hkrati omogočiti, da bodo ljudje, ki želijo pošteno in javno opravljati obrt, to lahko opravljali sebi in občanom v korist.

## PROSTOR LANI ZAZIDAN — zazidalni načrt letos potrjen

Ni tiskovna napaka v naslovu, kot bi kdo mislil. Resnica je! Za naselje pod pokopališčem v Trebnjem je pred kratkim prispelo soglasje republiške urbanistične inšpekcije, da z gradnjo lahko začno na mestu, kjer je že leto dni ob sobotah in nedeljah vse živo.

Ce vprašate zakaj je tako, pravijo, da republiški sekretariat za urbanizem ni dal pravočasno dovoljenja za kanalizacijo, speljano v Temenico. Ce vprašate slednje, pa pravijo, da je treba najprej zgraditi čistilno napravo, za katero pa ni denarja.

Graditelji so dobili dovoljenja, ker so si želeli postaviti čimprej svoj dom in ker je bilo načelno že dano soglasje za zazidavo, le papirji so capljali daljšo in napornejšo pot. Saj ne prvič!

## Na Trebelnem: »Zna šivati, zna plesti...«

— je dekleta zame!« poje pesem še iz časov, ko niso poznali šivalnih strojev, posebno pa ne onih z napisom MIRNA. Tovarna šivalnih strojev je priredila šiviljski tečaj, ki ga lahko obiskujejo tudi učenke osnovne šole in kjer se celo učijo delati kostime in srajce. Inštruktorica uči te spretnosti 29 deklet, ki si bodo pridobile tudi polkvalifikacijo, če bodo opravile izpit.

Tudi v Mokronogu nameravajo začeti s tečajem in zbirajo prijave. Toda pred tednom dni jih je bilo samo 6.

## Vrtec ne bi varoval le otrok...

V mokronoški ISKRI gre občutneje na bolje — Izboljšujejo tehnologijo, vgradili bodo klimatske naprave, od česar si mnogo obetajo — Vendar ni dovolj misliti samo na to, pravijo zaposlene matere, ki bi še bolj zavzeto delale, če bi imele komu prepustiti otroke, ko odhajajo na delo

Osem let ni dolga doba, vendar je ISKRA v Mokronogu v letih svojega obstoja že marsikaj doživela. Po začetnih uspehih je v začetku lanskega leta začela životartiti. Za njihov proizvod — elektrolitske kondenzatorje — ni bilo naročil. Ker je obrat usposobljen le za pro-

izvodnjo teh kondenzatorjev, se je zdelo stanje brezizhodno. Odpustili so 45 ljudi, v kraju, kjer je težko dobiti zaposlitev.

Ko se je proti koncu lanskega leta začel z večanjem izvoza boljšati položaj celotne ISKRE, se je to kmalu pokazalo tudi v mokronoškem obratu. Zopet imajo dovolj naročil in kaže, da bodo redno dobivali material, ki ga je treba uvažati. Vpeljujejo boljše tehnologije, s katero bodo delno pocenili, predvsem pa bolje izkoristili delovne naprave. Skupno 91 delavcev, ki naredijo za pol milijarde proizvodov na leto, dela v dveh izmenah, le pri »grliha« delajo v treh in tudi ob nedeljah in praznikih. Kaj več delavcev ne nameravajo na novo zaposliti, ker še daleč niso dosegli normativov modernejših tovarn in morajo predvsem povečevati proizvodnjo. Sodelujejo z inozemskim podjetjem in planirajo za prihodnja leta tudi izvoz svojih proizvodov.

dar se je odpadki občutno zmanjšali, kar se kaže tudi na zaslužkih zaposlenih.

Značilno za ta obrat (in še za marsikak drug) pa je, da smo ob skrbi za proizvodnjo pozabili na ono, kar bi morali zaposleni imeti. Tudi trdi prsti se počasi privadijo drobnejših opravil, ne morejo pa zaposlene matere prenehati med delom misliti na svoje otroke, če jih niso imele komu zaupati, ko so odhajale na delo. V Mokronogu ni otroškega vrta, zaposlenih pa je veliko žena. Tudi toplega obroka nimajo. V upravi pravijo, da nimajo računa s tem. Skratka še enkrat smo dobili potrdilo, da so proizvodne zmogljivosti šele začetek širšega napredka.

M. LEGAN

## Lani — polovico več!

Predvsem zaradi porasta prekrškov v prometu se je lani v občini Trebnje za polovico povečalo število prestopnikov, ki so skupno plačali 5,5 milijona starih dinarjev kazni — Prekrški v gospodarskih in drugih organizacijah niso porasli

Lani je bilo kaznovanih pri sodniku za prekrške 962 oseb, ki so se pregrešile največ proti prometnim predpisom, javnemu redu in miru in proti zakonu o gozdovih. Republiškem proračunu, kamor se odvajajo denarne kazni, so prispevali skupno s 14 kaznovanimi podjetji dobrih 5,5 milijona dinarjev, kar je lep »prispevek«, čeprav ne zbran s pravega naslova. Število kaznovanih oseb se je podvojilo. Del povišanja ima vzrok v dejanskem povečanju prekrškov, predvsem v javnem prometu, del pa izvira iz povečane budnosti služb, ki prekrške odkrivajo in preprečujejo.

V javnem prometu je prišlo navzkriž s predpisi 526 ljudi, 255 pa se jih je moralo zagovarjati zaradi nedostojnega vedenja in pretepov. Če so bili storjeni prometni prekrški brez posledic, so bile kazni od 3 do 30 tisočakov, če so bili pa vozniki vinjeni pa od 10 do 30 tisoč din. Kazni so plačali večinoma v 23 dneh, ko se je iztekel rok plačila in pritožbe. Po tem času jih je bilo malo, ki so hoteli presedeti kazni v zaporu. Nadomestilo za tisoč dinarjev je en dan zapora. Med kaznovanimi je bilo tudi 6 starejših mladoletnikov, ki pa so bili vsi povratniki. Število prekrškov s področja gospodarstva ni naraslo.

## Mlade privlači fotografiranje

Že dolgo se ni zgodilo, da bi se mladi, ne da bi jih kdo opominjal, začeli zanimati za dejavnost v Ljudski tehniki, pravijo na Mirni. To so predvsem ljubitelji fotografiranja. Izvolili so svoj odbor, na voljo imajo temnico in teh-

nične pripomočke v šoli. Ljudska tehnika pa jim bo organizirala strokovna predavanja in pomagala kupiti potrebni material.

## Spremenjena merila za samoprispevek

Komisija za določitev samoprispevka pri krajevni skupnosti Mirna, ki je v sredo, 13. aprila razpravljala o tem, kako najbolje določiti samoprispevke posameznikom, se je odločila, da bo spremenila prvotne kriterije, ki bi pripeljali do prevelikih nesorazmerij. Po novem bodo upoštevali tudi možnosti ljudi. Nova kriterija sta: kje stoji hiša in koliko ljudi iz nje je zaposlenih.

Ker morajo denar vnaprej izročiti podjetju, ki bo asfaltiralo, bodo 3 ekipe v teh dneh pobirale prispevke. Teh ne bodo plačevali v zasebkih, razen Zapuž, kjer pa so izjema oni, ki stanujejo v gradu, če bo šlo vse po načrtih, bo cesta asfaltirana že v maju in najkasneje do krajevnega praznika.

## Vesti delavske univerze

● NEDAVNO JE DOBILA DU v Trebnjem svojo učilnico v prostorih nekdanjih stanovanj za gradbene delavce. S tem bo olajšana organizacija seminarjev in druge dejavnosti.

● ZA JESEN PRIPRAVLJA delavska univerza dveletno poslovodsko šolo, ki bo z delom začela le, če bo zanj dovolj zanimanja. Učni načrt imajo že izdelan. Dosedaj je 20 prijav, predvsem iz Trebnjega in Mirne, medtem ko so Mokronožani toplo pozdravili zamisel, v šolo pa ne mislijo poslati nikogar.

## Ustanovljen mladinski aktiv

V petek, 15. aprila, so v obratu Modnih oblačil v Trebnjem, kjer je zaposlenih veliko mladih, ustanovili mladinski aktiv, ki ima nad 40 članov.

## DROBNI IZ MOKRONOGA

■ 5. MAJA BO ZAGEL z delom šiviljski tečaj, ki bo trajal 1 mesec v dveh skupinah, če bo zanj dovolj zanimanja. Vsaka udeleženka bo morala prispevati 5000 din. Podrobnosti bo določil pripravljani odbor. Dosedaj se je prijavilo 20 deklet.

■ 30. APRILA BO PRIRE-DILO DPM zabavni večer v prosvetnem domu. Dobiček prireditve bodo prispevali za izgradnjo otroškega vrta.

## Odločbe in kazni bodo bolj zalegle!

Na notranji upravi občinske skupščine v Trebnjem pravijo, da ne bodo več opominjali, naj lastniki odpravijo pomanjkljivosti in nerednosti, ki lahko povzročijo požar. V postopku je več odločb, ki jih bodo prisilile, da to odpravijo. Verjetno bo precej začudenja in resnobe, ko bodo začele odločbe vse pogosteje prihajati. Ali ste tudi vi eden od njihovih naslovnikov?

## Vse KS imajo statute

Ko je potrdila občinska skupščina še statute krajevnih skupnosti Sela — Semberk, Knežja vas, Sentrupert, Velika Loka, Stefan, Mokronog, Češnjice in Četež, ima tako vseh 17 KS uzakonjene svoje pristojnosti. Zlobneži sicer pravijo: prvo leto ustanovitev, drugo leto statuti tretje »bomo pa začeli«, vendar so nekatere KS že ovrgele te trditve, nekatere (med njimi tudi trebanjska) pa jih še trdno potrjujejo.

## TREBANJSKE IVERI

■ MARSIKDO NE VE, da ima prodajalna tehničnih predmetov NOVOTEHNA v Trebnjem pri več predmetih (med njimi tudi pri radioaparatih) nižje cene kot druge sorodne trgovine. Ko so na novo odprli trgovino, so namenoma znižali maržo, da bi pridobili več kupcev. Takrat pa je prišlo zamrznjenje cen in marž in nižje cene so ostale.

■ ZE VEČ VEČEROV niso gorele viseče svetilke javne razsvetljave v Trebnjem. Prebivalci se sprašujejo, če je okvara ali če ni plačana tokovina, saj občina nima v proračunu denarja za to, prebivalci o prispevku nič kaj radi ne slišijo.

# DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA

V NOVEM MESTU, s podružnico v KRŠKEM in  
expoziturama v TREBNJEM in v METLIKI

želi vsem svojim poslovnim sodelavcem, vsem varčevalcem in vsem delovnim ljudem za 1. maj, mednarodni praznik dela, kar največ delovnih uspehov in osebnih sreč!

Varčujte in vlagajte svoje prihranke v enotah DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE, saj boste s tem pomagali gospodarstvu in koristili samim sebi!

TREBANJSKE NOVICE



Torba s kurirkovo pošto se je na svoji dolgi poti ustavila v soboto ob 18. uri v Sentjerneju, od koder je v ponedeljek, 25. aprila, nadaljevala pot proti Brusnicam in Gaberju. Za to svečanost so imeli šentjernejski pionirji ob velikem kresu, ki so ga prižigali ob prihodu kurirkova pisarniškega pisma in recitaciji. Na sliki: prvoborec Lojze Skrbec pripoveduje pionirjem o akciji na Poganku pri Litiji, kjer je bil ranjen (Foto: Polde Miklič).

## KAKO JE BILO V KOČEVJU PRED KAKIMI STO LETI Občinski proračun iz leta 1857

Po seji na golaž in pivo — seveda na stroške občinske blagajne ...

Zanimivo je listati po starih zapisnikih sej v Kočevju. V njih so se sledovi steklenega prahu, s katerim je občinski pisar sušil črnilo, ko je z gosjim peresom poinil strani. Seje so bile večkrat prav živahne, zlasti tedaj, kadar so obravnavali gospodarstvo in je kateri izmed odbornikov osebno ugovarjal ali se potoevalo v zvezi z lastno prizadevanjem je bil odbornik Josef Schleimer. Ta je imel od občine v zakupcu orodje mesa zaklane živine za 24 forintov na leto, prevoz komandanta mestnega

žandarmerijskega vođa na inspekcije, prehrano kavnencev v občinskih zaporiših, košnja na občinskih travnikih in vrsto drugih dobrot, ki mu jih je prinesel sedež odbornika v občini.

Iz sejnega zapisnika 7. marca 1857 moremo povzeti, da je bila seja precej živahna, saj so na njej sprejeli, mestni proračun. Tedanje proračunsko leto je trajalo od 1. aprila do 1. aprila. Sklenilo se je, da bo 3499,15 for. dohodkov in 1886,57 for. izdatkov. Presežek 1612,64 for. naj bi ostal v občinski blagajni za posebne namene. Nekaj proračunskih postavk je prav značilnih za oceno takratne oblike mestnega gospodarstva in življenja sploh.

Medtem ko mestnih davščin skoraj ni bilo, so se stekali občinski dohodki iz najemnin in mostnin v višini 591 for., od najemnin mestnega mlina in žag — 667 for., od mesarskih stojnic — 84 for., iz najemnin za ribolov — 21 for., od lova — 15 for., na

jemnine mestnih njiv so znašale 25 for., košnja na mestnih travnikih pa 25 for. Največji dohodek je bil prispevek od sečnje lesa — 2020 for. Izdatki so se stekali v deželni sklad — 185 forintov, za mestno občinsko upravo je šlo 750 for., plača mestnega čuvara je bila 110 for., plača mestnega gozdarja pa 210 forintov. Stroški mestne razsvetljave so bili 100 forintov in podobno.

Ko so sprejeli proračun, je najstarejši odbornik, ki je zastopal mestnega gozdarja, v zaključnem govoru poudaril veliko delo odbora ter povabil vseh 12 odbornikov na golaž in maselje piva, seveda na stroške občinske blagajne, kar je še posebej poudaril. Odšli so spet v gostilno odbornika Schleimerja.

Tako je potekala skrb mestnih očetov za lastni »dobrovit« in življenje občanov v prejšnjem stoletju. Seveda njihova skrb ni šla tudi mimo občinskih revežev, za katere so skoraj na vsaki seji določili kakšen goldinar podpore. A. ARKO

# Na največjem drstišču Slovenije

**Ze desetletja prihajajo podusti iz Save na drstišče v Mirno pri Boštanju — Ribiči jih skrbno varujejo na jezo domačinov, ki so imeli nekdanj z njimi lepe gostije — Danes niso več dovoljeni taki neumiljeni posegi v naravo**

V naravi vladajo čudoviti zakoni in nagoni. Ptice žene nagon pred zimo v južne kraje po točno določenih poteh, jegulje hite odlagati ikre v Karibsko morje in se raven mladice nikoli več ne vrnejo v naše reke, podusti, ribe s smešnimi, oglatimi usi, s katerimi stržejo rečno dno, pa se iz Save in njenih pritokov že desetletja pomikajo v velikih jatah na prav določen kraj, kjer se drstijo. Ta kraj je kilometer pred izlivom Mirne v Savo v Boštanju pri Sevnici.

April je mesec, ko se podusti drstijo. Zdrružujejo se v velike jate, ki dobesedno prekrivajo dno. Z repi udarjajo po vodi in se preračajo. V svojem zanosu pozabijo na svet okrog sebe. Pustijo se ujeti z roko in ne bežijo. Za njimi ostaja tudi po več centimetrov debela plast iker.

»Lepi so bili nekoč časi, pravijo domačini, «ko smo pred vojno in po vojni do 1958. leta v aprilu nalovili rib, da smo jih prodajali in sušili za zimo.« Vsaka hiša v Boštanju, ki je mejila na Mirno, je imela v njej svoj prostor. Ribiči so v tem času z dovoljenjem lovili drstišče ribe podnevi, domačini brez dovoljenja ponoči. Čuvaji so sicer hodili okrog, vendar niso mogli zabraniti lova.

Pred dobrimi šestimi leti so to največje drstišče v Sloveniji zaščitili in prepovedali lov z mrežo ali z roko. Ribiči so se začeli zavedati, da z ropanjem rib ne morejo več nadaljevati. Temu so se uprli tako imenovani križakarji, to so bili ribiči, ki so imeli dovoljenje, da lovijo ribe s posebnimi napravami — križarki v obliki mreže, ki jo spuščajo na rečno dno in čaka jo, da pridejo nanjo ribe, narkar je treba križark samo dvigniti. Križarke so smeli uporabljati le starejši ribiči, katerih glavni cilj je bil nabirati čimveč rib, ko je bila ura za to. Mlajši ribiči sploh niso smeli loviti s križarki, temveč le s palicami. Imenovali so jih »palčarji«.

Zmagala je treznost naprednejših ribičev, ki so se zavedali, da je treba z naravnim bogastvom pametno gospodariti. Dosegli so, da so drstišče z zakonom zaščitili in uvedli redno stražo. Boštanjčani, prebivalci iz Hrastnika, Senovega in Krmelja

niso več mogli do rib. S pomočjo sekretariata za kmetijstvo in ribiške zveze zberejo na leto skoraj milijon dinarjev za čuvanje rib. Stiri močne luči, čuvaj s psom noč in dan, ponoči okrepjen z milico, vse to je potrebno, da se lahko ribe mirno drstijo.

Ribiči dobe vsako leto dovoljenje za odlov rib. Lovijo jih z agregatom in prenašajo v Mirno nad jez pri Boštanju. Podusti v gornjem toku Mirne so se tako razmnožile,



Čuvaj Anton Hribar s psom varuje ribe pred nepoklicanimi »ribiči«, ki se težko sprizanjajo s tem, da jih ne smejo več loviti, kot so jih nekoč. Pravi, da so tako nadležni, da jih čuva prvič in zadnjič (Foto: M. Legan).



Na tem mestu Mirne v Boštanju je že desetletja eno največjih drstišč rib v Sloveniji (Foto: M. Legan).

odkar se več odplak iz rudnika v bližini, da imajo od jez na gor za štiri manjša drstišča. Lani pa so naredili tudi prvo »kukul«, oplojili seme in splojili mladice v ribogojnici v Trbovljah, vendar se niso dosledno držali. Ker so domačini mnogi ribiči trdili, da je to ribe poloviti, češ da so iz podonavske podusti, ki poteka po drstu zopet nazaj, ribe markirali in ugotovili, da so to savske podusti. Je bil divji lov se dovoljuje, da imeli domačini in ribiči od rib veliko korist, saj so jih celo vozili prodajat v Trbovlje. Sedanja zaščita jim je gre v račun. Jezni so na ovaje. Če je deževno vreme, počusajo se vedno priti do rib. Celotno ženstvo so med krivolovci. Izmišljajo si razne govore. Na občino pridejo prositi, da bi dobili zdravilno ribje meso, češ da so bolni v hiši. Nekdanji ribič — križakarji — so ob prepovedi njihovega načina lova množično izstopili iz ribiške družine, ki se je zmanjšala na eno tretjino. Sedaj se počasi vračajo, ko vidijo, da je Mirna vse bolj polna rib, ki se dajo loviti tudi s mrežo. Tebe se sprizanjajo z »palicami« domačini in hudomušni Sevničani pravijo, da se ne sme v tem času pripraviti volitev, ker so nekateri se povedali, da jih zaradi tega ne bo na volišče. Ko se drstijo ribe, so nemirni vsi prebivalci. Ko drst mine, se prijavijo zopet umiri in gre gojijo pot do prihodnjega aprila.



**SVEČANA OBVEZA V KASARNI MILANA MAJGNA.** Se ena generacija mladih vojakov je pred nekaj dnevi svečano prisegla zvestobo domovini. Kot njihovim vzornikom — borcem NOV — tudi njim ne bo žal žrtvovati življenja za svobodno Jugoslavijo! Pred bojno zastavo svote so obljubili, da bodo predano izvrševali težke, a častne vojaške dolžnosti. Po svečanosti so imeli vojaško družalno prireditelje. Večina mladih vojakov je po programu odšla na ogled Novoga mesta in njegovih kulturno-zgodovinskih zanimivosti. Na sliki: na pogled skromno, v resnici pa veliko doživetje za vsakega mladega državljan — komandir čestita vojakom po podpisu svečane obveze

Nadaljnjih uspehov v proizvodnji želimo vsem gospodarskim organizacijam, hkrati pa voščimo za praznik dela vsem prebivalcem Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja!

## TEKSTILNA TOVARNA

# Novoteks

**NOVO MESTO**

Kadar kupujete blago za moške obleke, ženske kostime in plašče, pogledite na zaščitni znak: NOVOTEKS označuje kvaliteto!

**12-LETNA ANGELA GIGANTE** iz Rima je posadila v pralni stroj svojo mačko ljubljanko, vda bi jo opral. Ko je bilo »pranje« končano, je odprla stroj, razjarjena mačka pa je planila nanjo in jo ogrebla.

Sola za voznike motornih vozil LJUBLJANA-JEZICA razpisuje **VPIS UČENCEV** v šolskem letu 1966/67. Rok za vpis 30. maj. Sola usposablja učence za poklicno vožnjo motornih vozil kategorije B, C-E in D. Pouk se prične meseca avgusta. Podrobnejše informacije o pogojih za vpis prejmete v soli. Uprava sole

**Združene papirnice Ljubljana — TOVARNA CELULOZE MEDVODA** razglša naslednja prosta delovna mesta

**3 RAZKLADALCE SUROVIN**

Fogojji: kandidati morajo biti stari 18 let in morajo predložiti dokazilo o predhodnem zdravniškem pregledu. Na tem delovnem mestu je predvideno poskusno delo 15 dni. Prijave sprejema kadrovska služba tovarne do vključno 30. 4. 1966:

**SMEH STOLETIJ**  
**VESELA PLAT HOLANDSKEGA ZNAČAJA**  
Starinar je iskal po deželi zanimivosti in mlad pisček je iz skleda, ki je bila iz starega in dragocenega porcelana. Ker mu je v glavo šinila posebna misel, je stopil h kmetu in začel.  
»Lepega psčka imate. Ali ga prodaste?«  
»O, da, zakaj ne?«  
»Ali ga lahko vzamem kar s seboj?«  
»Seveda, če plačate.«  
Po krajšem pogajanju se dogovorila za razmeroma visoko ceno. Starinar plača, vzame psa v naročje in ga začne gledati. Nato reče:  
»Hm, še nekaj mi je prišlo na misel. Domov se odpeljem z železnico, pa me skrbi, kako bom psa krmil. Najbolje bi bilo, če mi daste kar to skledo.«  
»Teja pa ne morem.« se zarezli kmet prebri-sano, »s pomočjo te skleda sem prodal do danes že okrog štirideset mladih psov.«

Fess, Boylemans in drugi so zelo vznemirjeni: njihov tovariš Stickleman, star sedemdeset let, je napovedal, da se bo oženil s Stintye, lepo osemnajstletno deklico.  
»Ne, veš kaj, Stickleman, ti se šališ,« reče Fess osuplo.  
»Teja ne smeš storiti.« se prepreden oglasi Boylemans. »Samo malo premisli: če deset let jih boš imel sedemdesetdeset, Stintye pa osemindvajset.«  
»Nič ne de.« odvrne Stickleman, »saj osemindvajset ni tako veliko, mimo tega se pa še vedno lahko poročim s kako mlajšo.«

V bitki pri Kanah je dosegel Hannibal sijajno zmago. Med sedemdeset tisoč Rimljanov, ki so takrat padli, je bil tudi konzul Emilius Paulus, takratni poveljnik rimske vojske. O njem je znana naslednja anekdota:  
Ko se je ločil od svoje lepe in bogate žene, so se temu njegovi prijatelji zelo čudili. Znanec ga je vprašal, zakaj je to storil. Tedaj je Emilius Paulus vzel iz omare čevljev in dejal:  
»Tudi ta čevljev je lep in bogato okrašen, toda samo jaz vem, kje me tišči.«

44

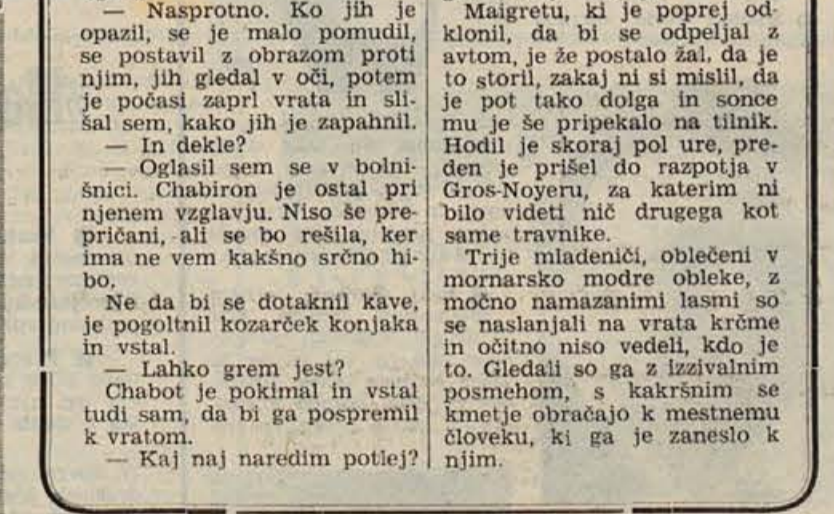
— Telefoniral sem ženi, da se kmalu vrnem.  
— Kako je bilo?  
— Hišnik mi je odprl vrata in prosil sem ga, naj pokliče Huberta Vernouxa. Spustil me je na hodnik in odšel, da bi mu sporočil. Trajala je dolgo. Prišel je neki sedem ali osemletni fantič in me z vrha stopnišča ogledoval in zaslišal sem glas njegove matere, ki ga je poklicala. Se nekdo me je opazoval skozi priprta vrata, neka starika, ampak ne vem, ali je to gospa Vernoux ali njegova sestra.  
— Kaj je Vernoux rekel?  
— Prišel je z drugega konca hodnika in ko je bil tri ali štiri metre daleč od mene, je vprašal in pri tem še kar stopal naprej:  
»Ste ga našli?  
»Rekel sem mu, da mu imam sporočiti hudo novico. Nič mi ni ponudil, da naj stopim v salon, pustil me je stoji na rogozniku pred vrati, pri tem pa me gledal z visko svoje visoke, pokončne postave, ampak dobro sem videl, da mu ustnice in prsti drhtijo.  
»Vaš sin je mrtev, — sem nazadnje povedal.  
On pa je odvrnil:  
»Ste ga ubili vi?  
»Davi je v sobi svoje pri-ležnice naredil samomor.  
— Je bil videti osupele? — je vprašal preiskovalni sodnik.  
— Imel sem vtis, da je bil ves pretresen. Odprl je usta, kot da bo nekaj vprašal, potem pa je samo zamrmral:  
»Torej je imel priležnico!  
— Nič me ni povprašal, kaj tera je bila, in tudi ne, kaj se je zgodilo z njo. Stopil je k vratom, jih odprl in njegove zadnje besede, ko me je odslovil, so bile:  
»Morebiti nas bodo ti ljudje zdaj pustili pri miru. Z brado je pokazal na radovedneže, ki so se zbirali na pločniku, na gručo, ki so stala na drugi strani ulice, na časnike, ki so se izkoristili trenutke, ko se je zamudil na pragu, da so ga fotografirali.  
— Se jim ni poskusil izogniti?  
— Nasprotno. Ko jih je opazil, se je malo pomudil, se postavil v obrazom proti njim, jih gledal v oči, potem je počasi gledal vrata in slišal sem, kako jih je zapanil.  
— In dekle?  
— Oglasil sem se v bolnišnici. Chabiron je ostal pri njenem vzglavju. Niso še prepričani, ali se bo rešila, ker ima ne vem kakšno srčno hibo.  
Ne da bi se dotaknil kave, je pogoltnil kozareček konjaka in vstal.  
Lahko grem kaj jest?  
Chabot je pokimal in vstal tudi sam, da bi ga pospremil k vratom.  
— Kaj naj naredim potlej?

8. poglavje  
**INVALID IZ GROS-NOYERA**

Ko je odhajal od Chabotovi-h, je Maigret malo pred mostom zavil na desno in je že deset minut stopal po dolgi ulici, kjer ni bilo niti mesto niti dežela.  
V začetku so se hiše, bele, rdeče, sive, med njimi veliko poslopje in vinske kleti vinotrčca, še stiskale druga k drugi, vendar ni bilo tako, kot na primer v Ulici republike, in nekatero med njimi, ki so bile poljubne z apnom, brez nadstropja, so bile skoraj kočice.  
Potem so se vrstile vrzeli, uličice, čez katere se je vide-lo na vrtove z zelenjavo, ki so se narahlo nagibali proti reki, večasih si opazil bele kozice, privezane h kolcu.  
Na pločniku ni srečal nikogar, skozi odprta vrata pa je v somraku videl družine, ki so po vsem videzu negibno poslušale radio ali jedle kolač, drugi človeka v srtači, ki jebral časopis, drugod spet majhno staro, ki je zadrževala poleg velike stenske ure z bakrenim nihalom.  
Vrtovi so se polagoma raztezali zmerom dlje, praznine med zidovi so bile zmerom širše, reka Vendéeja se je približala cesti in po njej so plavale veje, ki so jih odtrgali zadnji viharji.  
— Nasprotno. Ko jih je opazil, se je malo pomudil, se postavil v obrazom proti njim, jih gledal v oči, potem je počasi gledal vrata in slišal sem, kako jih je zapanil.  
— In dekle?  
— Oglasil sem se v bolnišnici. Chabiron je ostal pri njenem vzglavju. Niso še prepričani, ali se bo rešila, ker ima ne vem kakšno srčno hibo.

Mai-gretu, ki je poprej odklonil, da bi se odpeljal z avtom, je že postalo žal, da je to storil, zakaj ni si mislil, da je pot tako dolga in sonce mu je še pripekalo na tilnik. Hodil je skoraj pol ure, preden je prišel do razpotja v Gros-Noyeru, za katerim ni bilo videti nič drugega kot same travnike.

Trije mladenčiči, oblečeni v mornarsko modre obleke, z močno namazanimi lasmi so se naslanjali na vrata krme in očičeno mislo vedeli, kdo je vsemohom, s kakršnim se kmetje obračajo k mestnemu človeku, ki ga je zaneslo k njim.



— Mama je rekla, da moram reči »halva lepa«, če mi boš kaj prinesla ...  
— Odpreti ali ne, to je zdaj vprašanje! Da, ne, da, ne ...

## Činč na sledi



## BRODAR — JEZERNIK

45. — Sredi gozda so se ustavili in privezali kravo k drevesu. »Tu nekeje mora biti sekira!« je dejal eden izmed tatov. »Vraga, vsaj toliko se počakajmo, da se zdani. V tej temi krave še vidim ne, kako naj jo za potem ubijem.« je protestiral drugi. Tudi tretji je bil mnenja, da je pametneje počakati zore. »Bomo vsaj lahko hitro delali,« je dejal. »V eni uri jo imamo odprto in razsekamo na vozni.« Tatovi so posedli po tleh. »Poslušaj, Zane,« je spet začel prvi. »Koliko denarja je ob tističilo v tvojem žepu pri zadnji kupčiji?«

46. — »Kako, v mojem žepu?« je vzrojil prizadeti. »Ze sam veš!« je odgovoril oni. »Tisti prašič je imel najmanj sto petdeset kil. Menda ne boš rekel, da si dobil zanj samo osem jurjev?« »Če ze hočeš vedeti: devet jurjev sem dobil.« je zagodel Zane. »Toda dva sem porabil.« »Kaj se pravi — porabil?« sta vprašala oba hkrati in skočila pokonci. »Tepeca!« je naveličano pojasnil Zane. »Dva stalna odje-malca sem povabil na večerjo in na kozarec vina. Pri trgovskih poslih je potrebna reprezentanca!« Saj, zmerom se izgovarjaš na reprezentanco, kadar naju hočeš ogoljufati,« je čemerno menil eden.

47. — Zan je planil pokonci. »Se enkrat reci, da te goljufam, pa te bom usekal!« je siknil. »Pa pojdiita in prodajajta sama!« Oba sta umolknila. Vedela sta, da ju Zane goljufa, vendar sta bila prestrašena, da bi se upala lotiti razpečavaanja mesa. To sta rajje prepustila njemu, sama pa počakala na varnem, dokler se ni vrnil z demarjem. Pogovor se je počasi unesel in začeli so računati, koliko bodo iztržili z Lisko. »Salame bi morali narediti iz nje,« je modroval Zane. »Več bi zaslužili in salama se tudi ne kvari tako hitro kot meso.«

48. — Liska ni mogla vedeti, kaj se pogovarjajo in se je medtem umirila ter začela prežvekovati. Ze se je daniilo. »No, zdaj pa lahko začnemo.« je dejal Zane in vstal. Eden si je odvezal umazano ruto in z njo ovil kravi oči. »Da se mi mrlja ne splašajo kot zadnjeje tista, ki je utrgala vrv, ko je začelada sekira in,« je pojasnil. Zane je stopil k vozu, ki je bil skrit v grmovju in prinesel cekar z dolgimi noži. »Tak, Lojzek, mahni jo že,« je nepotprejivo zagodel. Lojzek je prikimal in prijel sekiro.



# Na malem referendumu skoraj vsi „za“!

V pričujoči zbirki mnenj je odkrito povedano, da moramo na sodelovanje občanov vsekakor računati, da pa bodo občani zelo pazili, za kaj bo porabljen njihov prispevek!

■ **BESEDA NI KONJ**, čeprav nekateri Novomeščani še tako mislijo, da je. Ko sem jih prejšnji teden spraševal, ali bodo na zborih volivcev glasovali za samoprispevek, če ga bo krajevna skupnost predpisala, so me prepričali, da (nekateri) res tako (in še huje) mislijo.

■ **»OD TEH DAJATEV ME ZE GLAVA BOLI«** je godrnjala gospodinja na živilskem trgu. »Najprej bi radi za Skopje, potem za poplavljenca, za lačne v Indiji, pa od Rdečega križa pridejo, zdaj pa še vi. Kar pojdite na občino, tam imajo denar za tisto, kar bi radi.«

■ **UBOGO GOSPODINJO SEM SAMO VPRAŠAL**, ali bi bila pripravljena kaj prispevati, če bi vsi iz njene soseske zbirali denar za luč pred greznico...

■ **ZENA IZ NEKE TRGOVINE** je rekla, da »bi dala v roke, ko bi le vedela, za kaj dam«. »Imena pa vam ne povem. Če moja izjava ne bi bila šefom všeč, bi me začeli šraufati...«

■ **ANONIMNA JE ŽELELA OSTATI** tudi Grmčanka, ki je kratko odvrnila, da ji je vseeno, o čem se bodo pogovarjali volivci, na zборе tako in tako ne hodi, pa tudi plačala ne bo...

Odgovore anonimnih sem namenoma porabil v uvodu, prvič zato, ker so v manjšini, in drugič, ker je iz njih razvidno, kako so nekateri (v tem primeru nekateri) pripravljeno pričakati obče koristno akcijo »vsi za enega, eden za vse«.

Da beseda res ni konj, so dokazali drugi anketirani Novomeščani in Novomešanke: delavci, uslužbenci, nameščenci, upokojevci, gospodinje, ljudje na višjih in nižjih položajih, z različnimi osebnimi prejemki, stanujoči v različnih mestnih predelih. Odkrito so povedali, kaj menijo o udeležbi občanov pri reševanju splošno koristnih zadev in se niso potuhnil v anonimnost. Tudi njihovi predlogi so taki, da jih bo treba upoštevati. Slej ko prej pa so z izjavo, da bodo glasovali »za«, pripravili semeno plodna tla.

## Bršlincani pozdravljajo in čakajo

● **Dimitar Perič**, sekretar komunalne uprave:



»Nič bi ne imel proti samoprispevku za urejanje mestnih ulic, kanalov, javne razsvetljave in cest, saj je menda že res napočil čas, ko marsičesa brez pomoči občanov ne bomo mogli več reševati. Težko je reči, kakšna stopnja bi najbolj ustrezala za obremenitev zemljiških posestnikov, upokojevcev in drugih. Morda bo zadostoval 1 odst. od osebnih dohodkov, morda tudi ne. Že zdaj pa vemo, da bi samo od posameznikov dobili premalo. Z nekaj stotisočaki, ki bi jih lahko dobili, se komunalna gotovo ne bi veliko opomogla. Bršlincani že 10 let in več govorimo, da je treba asfaltirati ceste, ki držijo od železniške postaje, pa ne zberemo denarja za to. Podobno je z željami za otroški vrtec. Zelo hudo bi morali obremeniti občana, da bi bilo denarja dovolj. Nekaj se sliši, da se za te stvari zavzemajo gospodarske organizacije, ki so

v Bršlino zelo močne. Bršlincani bi jih bili iz srca hvaležni in bi z večjim veseljem privlekli iz žepa samoprispevek, ko bi bilo to res!

## »Pri teh plačkah brez stanovanja...«

● **Tončka Zalokar**, prodajalka iz Trdinove ulice, je pravilno ugotovila, da se pri denarju vsaka stvar začne in neha. »Pri tej ubogi plački ne morem reči, da dobro ži-



vim, prej skromno, čeprav sem sama. Na vsak dinar gledam. Vse je tako drago. Če pa se bo pričelo kaj resnega in koristnega urejati v našem predelu, bom seveda po svojih močeh pomagala.«

● **Jurij Pestner**, brivec: »Stanovanja nimam, avta in drugih sodobnih priboljškov tudi ne, me pa ne bo vzelo, če bom plačal prispevek za delo skupne koristi. Menim, da je dobro, če gre-



mo na samoprispevek, čeprav morda večina ne bo za to.«

● **Marija Pibernik**, kuharica v Industriji obutve: »Podjetje bo omogočilo, da dogradimo hišo na Grmu. Vsak dan greva z možem po službi delat. Zdjaj še ne vem, česa okoli hiše še ni. Seveda bova z možem rada prispevala, če bo krajevna skupnost res kaj začela.«



## Na vse upokojevce ne računajmo!

● **Vinko Savnik**, upokojevec:

»Grm in še zlasti Paderskičeva ulica, v kateri imam hi-



šo, ima revno kanalizacijo. Komaj pičila četrtina je urejenega. Ureditvena dela so potrebna, samo — kdo jih bo plačal? Na Grmu, in v mestu sploh, je precej starih ljudi, veliko bolnih in priklenjenih na bolniško posteljo. Nanje ne smemo računati, ker se sami potrebu-

jejo sredstva za življenje. Pokojnine so različne: od 20.000 S din (in še manj) do 100.000 S din (in še več). Osebnostno pozdravljam predlagani način urejanja komunalnih zadev, zlasti še ker imam hišo. Kanalizacije ni. Imamo greznice. Zato bomo nedvomno vsaj lastniki hiš glasovali za samoprispevek.«

## Vsako gospodinjstvo: še 800 N din

● **Miha Hrovatič**, direktor Zavoda za stanovanjsko izgradnjo:

»Zaradi pomanjkljive komunalne ureditve v mestu lahko že v kratkem času izbruhne zdravstveno higien-



ski problem. Grm je pokrit z greznicami, namesto da bi imel kanalizacijo. Nove hiše nastajajo in ob njih nove greznice. Teren je začela preplavljati nesnaga. Zato sem za vsako akcijo, ki bi tako problematiko ublažila.

Namen krajevne skupnosti pozdravljam. Mislim, da bi bil prispevek 1 odst. od OD primerna obremenitev. Zviševati ga ne bi bilo potrebno.

Razumljivo je, da bo treba delati na podlagi programa in predračuna. Predlagam, da bi program zajel urejanje grmske kanalizacije in da bi vsako gospodinjstvo poleg 1 odst. prispevka plačalo še vsaj 800 N din.

Če bi združili sredstva občanov, delovnih organizacij

Ali bodo Novomeščani na bližnjih zborih volivcev glasovali za samoprispevek, ki ga namerava predpisati krajevna skupnost, da bi plačala razna komunalna in druga dela občine koristi? Je predvidena stopnja — 1 % od OD ali davčne osnove — previsoka ali prenizka? Kakšno je sploh vzdušje pri ljudeh, kadar zaslutijo, da bo treba poseči v žep? Ali občani razmišljajo, kaj bi se dalo urediti z združenimi denarji?

in širše družbene skupnosti, bi se lahko lotili večjih del. Tako bi Bršlincani lahko dobili osnovno šolo, otroški vrtec in kulturno dvorano, samo Novo mesto kulturni dom, drugi mestni predeli pa objekte, ki so najbolj potrebni.«

## Direktor banke naj gre v akcijo!

● **Rudi Berger**, direktor Industrije obutve:

»V mestu imamo vrtičkarje in več manjših posestnikov. Z odlokom o prispevku na uporabo mestnega zemljišča, ki je bil zavržen, se ni dalo »skozi«, najbrž prav zaradi tega, ker je bil predvideni prispevek od kvadratnega metra zemljišča. Prispevek, kot ga predlaga krajevna skupnost, bi najbrž lažje plačali.

Brez sodelovanja podjetij bo kaj večjega težko napraviti. Predlagam večjo akcijo za zbiranje sredstev. Vidnejši predstavnik, kot je direktor banke, naj bi šel od podjetja do podjetja in se na kraju samem dogovarjal o prispevku podjetij.«

● **Franc Golob**, uslužbenec:

»Nekoč sem že predlagal, da bi sredstva za komunalne in druge zadeve zbirali drugje in čimmanj pri občanih. Zdjaj to znova poudarjam. Precej več denarja za te reči bi dobili, ko bi obdavčili promet z alkoholnimi pijačami in prodajo za življenje manj potrebnih artiklov. Samoprispevek bo namreč po mojem mnenju občane precej prizadel.«

## Če bi jaz predpisoval...

● **Sergij Thorževskij**, predsednik občinske skupščine Novo mesto:

»Ugotoviva najprej, da bo

sodelovanje občanov pri urejanju krajevnih zadev nujno, da pa bo do tega prišlo, se bo treba navaditi skupnega jezika. Zdi se mi, da je vsak predlog brez konkretnega programa in dobro pripravljene politične akcije že vnaprej obsojen na neuspeh!

Če bi jaz predpisoval prispevek, bi ga predpisoval za ureditev šolske telovadnice, zidavo kulturne dvorane in otroški vrtec. Višina prispevka bi bila odvisna od programa in časa, v katerem bi ta program uresničili.

IVAN ZORAN

## Križna mnenja o letošnjem razvoju

Oba zbori občinske skupščine v Novem mestu sta v torek, 26. aprila dopoldne, obravnavala gospodarske rezultate preteklega leta in možnosti letošnjega razvoja gospodarskih in družinskih dejavnosti. Za to razpravo je bilo značilno, da so odborniki zavzemali različna stališča. Zatem je tekla razprava o poteku reelekcije direktorjev in statutnih delovnih organizacij ter o združevanju sredstev za plačevanje strokovnega šolstva v letu 1966. Med važnejšimi sprejetimi odloki so: odlok o upravljanju s stanovanjskimi hišami v družbeni lasti, odlok o obrestnih merah za plačevanje obresti od poslovnih skladov gospodarskih organizacij in odlok o prometnem davku.

## KAJ BI ODGOVORILI, ČE BI VAS OTROK VPRAŠAL:

# »Mamica, kdo pa je moj varuh, kadar te ni?«

Kaže, da bosta otroške vrtece dobila še Straža in Žužemberk

■ **Vsako jutro, ko odbije pol sedmih**, vidim iti mater z dvema otrokoma iz naše v sosednjo ulico. Počasi gredo in mati otrokoma venomer nekaj pripoveduje. Ustavijo se pred sivo večnadstropno hišo. Starejša žena, ki pride odpret, se skloni k malčkom, ju poboža in prijazno vpraša: »Kaj mi bosta pa danes povedala?«

■ **Precej časa si nisem prišel na jasno**, čemu oddaja ta žena iz naše ulice svoja otroka oni ženici. Zdjaj vem, da ju pelje v varstvo, ker pri njej doma vse dopoldne ni odraslega človeka. Oba z možem sta v službi.

V Novem mestu je okoli 1.400 otrok v družinah, kjer sta oče in mati zaposlena. Med odstopnostjo staršev skrbe za najmlajše največ stare matere, služkinje ali najete varuhinje, manj tuji ljudje, še manj pa otroški vrtci.

V novomeški občini, ki ima približno 14.000 otrok, starih do 14 let, so samo tri vzgojno varstvene ustanove: dve v Novem mestu (vrtec in oddelek za dojenčke v bolnišnici) in ena v Sentjerneju.

## Oskrbnine so previsoke

**Lojze Kastelic**, ki je bil nekaj časa v.d. upravnika združenih novomeških vrtcev, je rekel:

■ **V Novem mestu imamo pet** področnih vrtcev. Razmeščeni so v neposredni bližini predelov, kjer prebiva največ zaposlenih. Svoje vrtece so dobila posamezna naselja v mestu. Na Mestnih njivah je občina pred kratkim kupila prostor za varstvo predšolskih otrok.

Čeprav sedanje zmogljivosti ne za doščajo glede na potrebe in bi morali urediti vsaj še tri tolikšne vzgojno varstvene ustanove, kot je sedanja, trenutno ni opaziti, da bi se starši tepli, čigav otrok bo še lahko šel v vrtec. Me-

sečna oskrbnina — 75 Ndin za enega otroka — je vaba, ki bolj odbija kot vleče. Lojze Kastelic je to razložil:

■ **Starši z boljšim zaslužkom** se raje odločajo za domače varstvo in v ta namen najamejo služkinjo. Koliko pa je takih, ki se ob današnji draginji sami komaj preživijo! Prav ti bi radi dali otroke v vrtec, ko bi zmogli oskrbnino. Če zaslužita oče in mati s štiriimi majhnimi otroki 900 Ndin, bi morala odšteti kar tretjino mesečnih dohodkov za vrtec, če bi se odločila za ta način varstva! To je povsem nenormalno. Ker pa ugotovljamo, da imajo trenutno manj premožne družine v vrtcu največ otrok, se je treba vprašati, koliko časa jih bodo ob tako visokih oskrbninah še imele! Po mojem mišljenju bi morala priskočiti na pomoč družba in prevzeti nase del oskrbnih stroškov za otroke manj premožnih družin.

## Podjetje plačuje negovalko

■ **Sentjernejskemu vrtcu** pomaga tukajšnji obrat **ISKRA**, je pripovedoval vodja obrata in republiški poslanec **Ludvik Simončič**. »Plačujemo tudi negovalko. Kar delamo, delamo samo zato, ker je vprašanje otroškega varstva v

našem kraju, kjer je zaposlenih okoli 600 žensk, silno pereče. Zavedamo se, da je to, kar smo napravili, samo trenutni izhod. Že dolgo razmišljamo, v našem podjetju in v družbeno političnih organizacijah, da bi zidali stavbo nalašč za potrebe otroškega varstva. Načrte imamo že nekaj let. Na pobudo Socialistične zveze se je pričela akcija za zidavo. Občani so gotovo pripravljeni pomagati, saj niso še nikoli odrekli pomoči, kadar je šlo za zares. Veliko nas je prispevalo za obnovo Skopja. Če bi posojilo, ki nam ga vračajo v obrokih, usmerili za vrtec, bi bila zidava še prej omogočena. Seveda bi morali najprej zagotoviti denar za začetek del.«

## Straži pomaga NOVOLES

Kar ima lesno industrijo in močno tovarno **NOVOLES**, je postala Straža drugo največje industrijsko središče v občini. Pozna se ji tudi na zunaj, saj kar vidno spreminja podoba. Nova naselja naglo rastejo. Ustvarjajo se nove družine in število otrok se povečuje. Otroško varstvo, namreč organizirano, je bilo tu dolgo neznanca št. 1. Družbeno politične organizacije so se ob takšnem stanju slednjič globoko zamislile: »Saj je otrok brez varstva vedno več!« Odločitev za reševanje problematike »nepreskrbljenih otrok se je rodila šele nedavno, ko je krajevna skupnost dvignila glas in rekla: »Vrtec moramo urediti!« V njenem letošnjem programu je otroški vrtec tretja najpomembnejša zadeva. Nanj čaka 50 otrok brez varstva.

■ **Krajevna skupnost je zaprosila** gozdno gospodarstvo, naj omogoči, da bi dobila v upravljanje Virstovo hišo.

# Knjigovodje med nemogočimi predpisi

Člani novomeškega društva knjigovodij so na osmem rednem občnem zboru v soboto, 23. aprila v glavnem obravnavali naloge, ki so prišle z gospodarsko reformo. Dr. Franc Jerovec je v zvezi s tem spregovoril o kreditiranju gospodarskih organizacij

Iz kratkega povzetka Jerovečevega govora moremo razbrati vrsto značilnosti v gospodarskem poslovanju po reformi. Gospodarsko reformo izvajamo z vsjo hito, togi in često nemogoči, v glavnem zastareli in neuskladeni predpisi pa izvajanje zavirajo. Postopki za kredite, ki jih gospodarske organizacije nujno potrebujejo, so zapleteni in dolgotrajni. Mnogi kažejo

na banke, kako da se vse bolj in bolj odmikajo od tega, da bi bile hitre drugi spet čakajo odredilne bilke, ki naj bi jo poslali z zveze. Naj bo tako ali tako, tisti, ki morajo po sedanjih predpisih delati, si večkrat ubijajo glavo, ker si ne znajo pomagati. Seveda so ovire še zaradi nečesa: ljudje, ki imajo opravka s poslovanjem, tudi niso vedno najbolj vešč delu. Ročno računanje tudi ni na mestu, ko gre za hitrost. Marsikje v delovnih organizacijah, v podjetjih in bankah, sicer že vedo, da se je treba prilagoditi modernemu poslovanju. V ta namen tudi nabavljajo mehanografske pripomočke. Drugod se za take pripomočke še ne zmenijo.

V društvenem poročilu in razpravi je bila omenjena skrb za strokovno izpopolnjevanje kadrov, ki delajo v knjigovodstvu, omenjena je bila pomoč društva prihajajočim kadrom in ekonomski srednji šoli, kakor tudi meddruštveno sodelovanje za izmenjavo izkušenj. Vsekakor pa bi v razpravi želeli več slišati o konkretnih zadevah, ker se zdi, da je bil čas za razpravo odmerjen predvsem za pozdravne govore gostov. To bi kazalo podčrtati tembolj, ker ima društvo že 730 članov, zlasti odkar je združeno s krškimi, to pa ni tako majhno število, da bi se v tej množici ne našli ljudje, ki bi lahko to in ono povedali.

## Šola prevzela sadovnjak

Osemletka v Dolenjskih Toplicah je prevzela v oskrbo veliki sadni nasad, ki že lepo uspeva. Ta nasad, ki je tudi v okras kraja, je nameravala dosežati lastnik KZ opustiti ali prodati, vendar za to ni dobil dovoljenja. V sadovnjaku se bo pod vodstvom učiteljev šolska mladina učila gojiti sadno drevje.



Dom Vinka Paderšiča pri Gosposdični na Gorjancih bo odprt od 30. aprila dalje. Letos so zaupali oskrbništvu doma znanim gostinskima delavcema in planincema Martini in Slavku Malnarju, ki sta več let uspešno vodila Dom na Komni in bila nazadnje zaposlena v hotelu »Triglava« v Kopru. Dom Vinka Paderšiča pri Gosposdični bo letos posebno zanimiv, ker bo

tukaj izhodišče planinsko-turistične »Trdinove poti«, ki jo bo Planinsko društvo Novo mesto odprlo na praznik borca 4. julija. Pot bo tekla 152 km daleč po najlepših in najzanimivejših krajih naših Gorjancev, Podgorja in Roga. Na sliki dom Vinka Paderšiča pri Gosposdični na Gorjancih (Foto: R. Jereb)

# Potegnili so se za svoje pravice

Pri novomeškem garnizonu je zaposlenih na raznih delih več občanov iz Novega mesta in okolice ter od drugod. Omenjeni delavci imajo svojo sindikalno podružnico, ki šteje 38 članov. Vsako toliko časa se sestajajo in se pogovarjajo o svojem delu, življenju ter družbeni dejavnosti. Nedavni sestanek te sindikalne podružnice pa bo ostal njenim članom še dolgo v spominu. Lotili so se pomenka o mestu in vlogi svoje podružnice v našem samoupravnem sistemu.

Delovna organizacija, v kateri delajo, je svojstvena, morda pa so prav zato v raz-

pravi navrgli množico stvarnih in spodbudnih predlogov, kako izboljšati poslovanje in zagotoviti merila, s katerimi bi realno ocenili delo in uspehe posameznih članov kolektiva. Precej kritik je bilo izrečenih tudi glede skrbi za zaposlene, zlasti glede stanovanj. Člani podružnice so menili, da sodelovanje med njimi in komando garnizona doslej ni bilo najboljšo in so

predlagali, naj bi bili stiki v bodoče pogostnejši. Pomenili so se tudi o tem, da bodo v okviru zakonitih možnosti poizkusili izdelati osnutek pravilnika o nagrajevanju, čeprav bo to težko in obsežno delo. Na sestanku so se zahvalili za njegovo delo dosežanemu predsedniku Milanu Gorencu, za novega predsednika pa so izvolili Ferda Gutmana.

A. KODRJC



Na nedavnem sestanku svoje sindikalne podružnice so se delavci vojaških ustanov v Novem mestu vpraševali predvsem to: »Kakšen je naš status?«. V razpravi je bilo izrečenih več kritičnih misli o skrbi za stanovanja in sploh o skrbi za človeka. Na sliki: udeleženci sestanka med razpravo (Foto: M. Radenković)

## Kulturni dom samo za domačo kulturo

Odbor prosvetnega društva »Maks Henigman« v Dolenjskih Toplicah je na zadnji seji razpravljal o pripravah na društveni občni zbor, ki bo sredi maja. Ugotovljajo, da sta delavna pri društvu le knjižnica, ki marijivo posluje, in kino. Obetajo pa se boljši časi, saj se je včlanilo v zadnjem času 20 mladincev in mladink, od katerih veliko pričakujejo. Pričakujejo, da bodo mladi zlasti razgibali dramsko dejavnost. V ta namen je že na voljo režiser in upajo, da bodo kmalu gledali prve uprizoritve domačih igralcev. Prostor v kulturnem domu ne bodo več dajali v najem potujočim cirksom in podobnim skupinam, ker so ti prinesli več škode kot koristi. Dom bi bilo treba popraviti, žal pa društvo samo nima dovolj denarja.

D. G.

## Čebelarstvo predavanja v Dol. Toplicah

Znani čebelarstveni strokovnjak in urednik lista Slovenski čebelar prof. Edo Senegačnik je v nedeljo 24. aprila predaval številnim poslušalcem-čebelarjem v Dolenjskih Toplicah. V dvehurnem predavanju je govoril poslušalcem o vzreji mladice, o umetnem delu čebelnih rojev in o opravljanju matice. Pričunal je več diapozitivov iz življenja čebel, slike o čebelarstvih kongresih v Romuniji in na Čehoslovaškem ter o obisku tujih čebelarjev v Sloveniji, ki so pohvalili slovensko čebelarstvo.

D. G.

## KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Franc Grill, Franc Vidmar, Viktor Aysenik, Alojz Pirnar in Alojz Tekstori, člani kolektiva Novoles Strazna; Edo Matko, član kolektiva IMV Novo mesto; Marjan Kolenc, Lado Muič, Karel Rebenik in Henrik Zupančič, člani kolektiva Vajeniška Sola Novo mesto; Vojko Kadunc, Slavko Zupančič, Franc Vidmar, Martin Strašek, Jože Smrekar in Alojz Stegensek, učenci Vajeniške šole Novo mesto; Bojan Florjančič, član kolektiva Krka Novo mesto; Jože Ivančič, član kolektiva Varnost Novo mesto; Justina Tramite, članica kolektiva Osnovna šola Otočec; Ana Stare, gospodinja iz Gornje Brezovice; Jože Bobič, posestnik iz Sela; Marija Rajer, gospodinja z Vinjega vrha; Ludvik Jerec, tesar iz Drage; Peter Beve, član kolektiva Hotel Grad Otočec; Jože Novak, delavec z Vinjega vrha; Alojz Hodnik, član kolektiva Pionir Novo mesto; Marija Ivančič, gospodinja iz Družinske vasi; Alojz Hodnik, član kolektiva Dimnikarsko podjetje Novo mesto; Ivanka Sušnik, članica kolektiva KZ Krka Novo mesto.

V njej so med drugim tri stranke. Zagotoviti bi jim bilo treba stanovanje drugje, mi pa bi tam uredili vrtec. Preureditev bi veljala 30.000 Ndin, dal pa bi jih NOVOLES,« je obrazlagal načrte krajevne skupnosti njen predsednik Erno Sali. »Vsekakor bo,« je dostavil, »vprašanje otroškega varstva v Straži še letos rešeno.«

## Dolgo iskana beseda: sporazum

V Žuzemberku dolgo niso našli skupnega jezika v pogovorih o otroškem varstvu. Ugotovljali so, da bi jim bil vrtec potreben, kje naj bi ga bili uredili in kdo naj bi bil začel, pa se niso zedinili. Predstavniki krajevne skupnosti in Socialistične zveze so vsak zase često zasedali in iskali rešitev. Naposled so menda le prišli skupaj in bo, kot kaže, že v maju odprt otroški vrtec. Prostor zanj naj bi bili našli v stavbi krajevnega urada. Pravijo tudi, da se je zdaj javilo nad 20 zaposlenih mater, ki bi dale svoje otroke v vzgojno varstveno ustanovo. V Žuzemberku ima samo ISKRA toliko zaposlenih žena, da bi bila ustanovitev vrta povsem upravičena. Seveda bi lahko v ta vrtec pošiljali tudi otroke iz drugih družin.

## Mirna peč v turnusu inačič

Člani krajevne skupnosti in upravitelj mirnopedške osnovne šole Franc Nahtigal je rekel, da je v Mirni peči za majhen vrtec dovolj otrok že iz učiteljskih družin. Cenijo, da je trenutno brez varstva okoli 30 otrok. Prvotni načrt za novo šolo je predvidel prostore tudi za otroško varstvo. Kasneje so načrt spremenjali in njegova zadnja varijanta vrta ne predvideva. Po Nahtigalovih besedah bi vrtec lahko uredili v stari šoli, brž ko bi imeli novo. Vendar na to še ne gre računati, ker letos novega šolskega poslopja ne bodo gradili. Razmišljajo, da bi vprašanje otroškega varstva začasno rešili, ko bi le kje dobili kakšen prostor. V njem

bi uredili vrtec s sodelovanjem občanov, ki bi prav gotovo prišli na pomoč. V novomeški občini so še kraji, ki se nenehno razvijajo in kjer bo otroško varstvo slej ko prej glavno vprašanje. Omenili bi zlasti Dolenjske Toplice, ki sicer nimajo velike industrije, so pa turističnega pomena in bi morale imeti že prav zategadelj zadeve kot otroško varstvo ne le dobro, temveč vzorno urejene.

## Na splošno: prekratek korak

Na področju otroškega varstva v novomeški občini torej nismo veliko napredovali. Ostali smo pravzaprav tam, kjer smo bili pred desetimi leti ali še prej. Reševanje tega vprašanja ni šlo v koraku s časom, potrebami in splošnim družbenim in gospodarskim razvojem. Zadnje čase ugotavljamo, da nam je to velika ovira, zlasti odkar reforma zahteva na delovnem mestu »celega človeka«. Veliko je mater in očetov, ki nosijo družinske skrbi na delo. Nekateri te skrbi nimajo, ker jim otroke pazijo služkinje, nalašč najete varuhinje, stare mame, sorodniki, znanci, vrtni...

## Mladost pred sodiščem

Najhuje je otrokom v družinah, kjer sta varstvo in vzgoja velika neznanca. Takih družin ni malo, in otrok, ki doživi vse prej kot varstvo in vzgojo, tudi ne. Tako je tam, kjer oče in mati misliata na razvezo zakona, kjer je prevladal alkoholizem, kjer... nešteti drugi razlogi ne pustijo blizu varstva in vzgoje.

■ Analize omenjajo neskončno vrsto primerov, da so morali otroci že v svojem zgodnjem detinstvu stopiti na pot samorastništva. V družini niso slišali vzgojne besede, Vzgojali so jih okolijski, slabi zgledi, potepanje... Sčasoma je celo lepa beseda šla skozi ušesa noter in ven. Odraščali so pod vplivom »zakona narave« in... Priložnost napravi marsikaj... Novomeško

sodišče je samo lani obravnavalo 106 vzgojno zanemarjenih in družbeno prilagojenih mladoletnikov, ki so stopili na kriva pota. Težko je, če hudournik skoči iz struge in začne rezati novo. Navadno se šele potem »spomnimo«, da bi nam ne bilo treba biti v skrbeh, če bi mu bili prej poglobili strugo. Podobno je, ko imamo opraviti z mladostjo. Če zavoljo pomanjkljive vzgoje »iztirja«, je navadno več ne spravimo nazaj, četudi vzgojo postavimo na zlate »tire«. Mileje rečeno: zamujenega se ne da vedno nadoknaditi.

## Dajmo že tiste dinarje za vrtec!

Mladinska vzgoja, hkrati z varstvom, ni tako malo pomembna zadeva, kot bi sklepali iz tega, kako jo rešujemo. Na splošno prevladuje mišljenje, to pa bo najbrž tudi res, da je človek tak, kakršnega vzgojimo. Vzgoja naj bi se začela od prvih mesecev po rojstvu, ko začne otrok dojemati okolje. V vrtecih za predšolske otroke naj bi najmlajših ne samo varovali, temveč jih tudi primerno vzgajali. Praviloma bi naj bil otrok iz vrta, preden gre prvič v šolo, vaje kolektivnemu življenju, znal naj bi igrice, povestice, se pravilno obnašati na cesti in podobno. V vrtec, ki jih imamo zdaj, se otroci marsikaj lepega in koristnega naučijo. Toda spet se moramo spomniti, da je v vrtec bore malo otrok, da pretežna večina najmlajših nikoli ne bo prestopila vrat vzgojno varstvene ustanove. Življenje jih bo vzgajalo...

■ Pa smo spet pri začetku. Vidimo mamice, ki gredo z malčki k sorodnikom, znancom, tujim ljudem... Vidimo otroke, ki niso nikomur mar... Vidimo in želimo si, da bi bilo... Dajmo že tiste dinarje za vrtec! Za marsikaj imamo denar, četudi je še taka stiska, ko gre za to področje, pa se sprenevedamo. Napravimo besedičenju konec... DAJMO OTROKOM VARUHA IN VZGOJITELJA!

IVAN ZORAN



## Novomeška kronika

■ PRED NEKAJ DNEVI so na Glavnem trgu uredili nov način parkiranja za avtomobile. To je bilo že res potrebno, saj parkirnišče vedno bolj primanjkuje, posebno popoldne od 16. ure dalje. Ker so bile prej črte že močno zabrisane, so vozniki avtomobilov ustavljali, kjer se jim je zdelo in prostor je bil kmalu poln. Na novo urejenih parkirnih prostorih lahko stoje vozila v dveh vrstah.

■ PRODAJNI PULT za lučke so na trgu že postavili. Kot kaže, se bo sezona za lizanje te dni pričela. Puziti pa bi morali, da se ne bo znova uveljavila dosežanja praksa: metanje vrečk po tleh.

■ RIBICEM NI TREBA več skrbiti, kje bodo kupovali potrebščine za lov. Medtem ko nekaj let v Novem mestu nikjer niso prodajali ribiškega pribora in potrebščin, sta zadnje čase z njimi založene kar dve trgovini. Pri Novotehni imajo bogato zalogo raznovrstnih ribiških palic in vab, ka-

kor tudi vseh drugih stvari, ki jih potrebujejo ribiči, precej teh stvari pa prodajajo tudi v Mlinskih knjigih.

■ ZA 600-LETNICO NOVEGA MESTA so postavili v nasadih kovinska stojala za lepake. Slavje je minilo, zarjavela kovinska stojala so ostala, na njih pa visajo še delčki Jakoveve reprodukcije Novega mesta. Poznim rodovom v spomin!

■ SADIKE SO LETOS mnogo dražje kakor so bile lani, so ugotavljale gospodinjice in vrtničarji na ponedeljkovem trgu. Sadike paradiznika velja 40 din, šopek sadik zelja 100 din itd. Prodajali so tudi raznovrstno zelenjavo, ki pa je še vedno draga. Solata 500 din kilogram, berivka na morice 100 dinarjev, špinacea na morice 80 dinarjev, redkvice v šopkih 50 din. Kilogram krompirja je veljal 90 din, liter mleka 140 din, kilogram jabolk 150 din, vejica španskega bežga 30 din, jajca 45-50 din.

## KUPIM

rabljeno

## CISTERNO

za 2500 do 3000 l tekečega goriva (mazuta).

Ponudbe z navedbo cene in kraja pošljite upravi Dolenjskega lista pod »Cisterne«.

## SPREJMEMO

## 2 MIZARSKA POMOČNIKA

dobra delavca, vojaščine prosta. Osebnih dohodki dobri.

MIZARSKA DELAVNICA BRD 1, p. NOVO MESTO

# ŠPILER IN PENCA NAJBOLJŠA

Prvi spomladanski atleški miting v Novem mestu je spremljal izredno lepo in toplo vreme. Kljub temu so bile stize mehke, tako da organizatorju ni uspelo uvrstiti v tekmovalje tudi teka čez zapreke, medtem ko se za skok s palico ni nihče prijavil. Tekmovalci so dosegli nekaj zelo dobrih rezultatov. Državni reprezentant Marjan Špiler je vrgel kopje 70,97 metra daleč, mladinec Janez Penca pa je skočil v daljino 6,38 metra. Sestri Močnikovi sta zanesljivo zmagnali v teku na 300 metrov, medtem ko je bil pri članih na 400 metrov najboljši ljubljanelec Mole. V teku na 100 metrov je z občutno prednostjo zmagal Tine Zaletelj, z nič kaj dobrim rezultatom 11,4, čemur je botrovala tudi mehka steza.

Rezultati: mladinci 60 metrov (17 tekmovalci): K. Močnik 8,5, D. Močnik 8,8, Jakše 6,00; mladinci na 60 metrov (17): Šljakovec 7,5, Manojlovič 7,6, Verček 7,7, člani, 100 metrov (5): Zaletelj 11,4, Šljakovec 12,0, Penca 12,3, mladinci, 300 metrov (15): K. Močnik 44,8, D. Močnik 47,2, Janežič 48,0, člani 400 metrov:

Mole 54,4, mladinci, 400 metrov (6): Markovič 58,8, Jazbec 61,4, Pelko 62,2, mladinci 1000 metrov: Barkovič 2:32,8, štafeta 4x60 metrov, mladinci (2): SSD K. Rupena I 34,8, SSD K. Rupena II 37,8, štafeta 4x60 metrov, mladinci (4): AK Novo mesto 29,7, SSD K. Rupena I 30,2, SSD K. Rupena II 31,0, skok v višino, mladinci (21): Savorn 130, Macedoni 130, Hrastar 125 itd., skok v višino, mladinci (19): Penca 170, Berger 170, Slak 165 itd., krogla starejše mladince: Savorn 8,71 m krogla, mlajše mladinci (6): Novak 11,55, Tomše 9,84, Fača 9,82, krogla, starejši mladinci (5): Guštin 11,88, Velkavrh 11,87, Virant 11,38, krogla, mlajši mladinci (6): Poreber 11,25, Jenko 10,00, Vukadenovič 9,95, krogla, pionirke (9): Mesojedec 9,34, Judež 9,12, Colarič 8,53, kopje, mladinci: Pavlič 50,13, Suhý 43,58, kopje, člani (2): Špiler 70,97, Šiška 39,95, skok v daljino, mladinci (24): Novak 4,34, Špenar 4,11, D. Močnik 4,06, skok v daljino mladinci (31): Penca 6,28, Šljakovec 5,72, Slak 5,44.

Na mitingu so nastopili atleti Kladivarja, Olimpije, Dolenjske-

skih Toplice, Mirne peč, AK Novo mesto in člani novomeških šolskih športnih društev. Razveseljiv je množičen nastop mladih atletov in atletinj, od katerih bodo nekateri z resnim delom lahko marsikaj dosegli.

## Zasluženi poraz

S 3:0 (1:0) so nogometaši Štor premagali v III. kolu CNP na domačem terenu neznajdljive krške nogometaše. Vse tri gole je zabil odlični srednji napadalec Bokšan. Z igro, kakršno so pokazali Krščani v nedeljo, bodo izgubili še več srečanj. Vse kaže, da bodo morali v bodoče meriti bolj po šogi kot pa po nogah nasprotnih igralcev. Sodnik je bil slab, ker ni izključil vsaj dveh članov domačega moštva iz igre. Pavk

## NOVOTEKS : Črnuče 1:3

V I. kolu slovenske odbojkarške lige sta se v nedeljo, 24. aprila, na Loki pomerili ekipi novomeškega NOVOTEKSA (bivši Partizan N. mesto) in Črnuče. Zmagali so zaslužno gostje z rezultatom 3:1 (15:11, 15:1, 7:15, 15:13). Za Črnuče so nastopili: Meserko, Kovač, Krumer I, Krumer II, Plešej, Skofic, Dolenj. Za NOVOTEKS pa: Koprivnik, Lapajne, Berger, Kusič, Aš, Resnik, Golež in Primec.

Nedeljska prvenstvena tekma je še en dokaz več, da gre novomeška odbojka rakovo pot. To ni nič čudnega, saj je znano, da novomeški odbojkarji, vsaj večina, ne

trenerajo redno, pri tem pa ne gre pozabiti, da so v letošnji sezoni dokončno zapustili igrišča Sone, Medic, Penko, Potrč in Simić, ki so, čeprav brez treninga, s svojo rutino znali znagovati. Novomeščani niso pokazali prav ničesar ne v polju ne na mreži. Tekma je bila slaba in nezanimiva, tako da so maloštevilni gledalci nezadovoljni zapuščali igrišče. S tako igro si Novomeščani ne morejo obetati kaj več kot izpad iz republiškega razreda. Zadnji čas je, da pride v odbojkarški kolektiv več mladih igralcev, ki bodo imeli voljo do treninga. Pred 30 gledalci je tekmo dobro vodil Debevc iz Postojne. sl

## Starejši peti, mlajši šesti

Na zimskem republiškem pionirskem plavalnem prvenstvu so 17. aprila v Kranju krški pionirji kluba Celulozar osvojili v tekmovalju starejših pionirjev 5. mesto, v tekmovalju mlajših pionirjev pa 6. mesto. Za se tekmovalja zaradi bolezni niso udeležili trije boljši pionirji: Ljubo Potočnik, Marjan Mlakar in Sonja Drugovčičova. Zlasti 6. mesto, ki so ga zasedli mlajši pionirji pomeni lep uspeh. Razvrstitve je takšna:

Mlajši pionirji: 50 m prsno: 7. Ivan Popović, 8. Ivan Šepetavc; 50 m hrbtno: 9. Igor Gelb; 50 m crawl: 7. Igor Gelb, 18. Ivan Šepetavc.

Starejši pionirji: 100 m prsno: 11.-12. Miha Pogačar, 13. Adi Bučar, 15. Lado Busar; 100 m hrbtno: 6. Mirko Ziberna, 6.-7. Zlatko Gelb; 100 m delfin: 4. Franc Čargo, 5. Mirko Ziberna, 7. Adi Bučar; 100 m crawl: 3. Zlatko Gelb, 8. Franc Čargo, 16. Pogačar Miha, 26.-27. Lado Busar.

## Sevnica : Vransko 2:2

V nedeljo 24. aprila so sevnški nogometaši gostovali v Vranskem, kjer so se srečali z domačim moštvom. Oslabljena ekipa Sevnčanov je bila sicer boljše moštvo, vendar je bil rezultat neodločen 2:2 (1:1). Gostom je manjkalo zaključnih udarcev. Igra ni zadovoljila gledalcev. Gola za domačo ekipo sta dosegla Anžec in Rekar, za goste pa sta bila uspešna Plazar in Mesinger. Sodnik je sodil dobro. B. B.

## Kočevski pionirji drugi v Sloveniji

V nedeljo, 24. aprila, se je v Ljubljani končalo republiško prvenstvo orodnih telovadcev. Razveseljiva je bila velika udeležba v vseh oddelkih, saj je tekmovalo 172 pionirjev v 26 vrstah iz vse Slovenije.

V višjem razredu pionirjev je tekmovalo 16 vrst. Kočevski telovadci so zbrali 274,6 točke in s tem zasedli drugo mesto za Idrijo pred Koprom ter drugimi mesti. Vrstna nižjega oddelka, kjer so tekmovali predvsem novinci, pa je dosegla med 10 zelo dobro četrto mesto.

To je eden največjih uspehov kočevskih športnikov, vreden še toliko več, ker so ga izboljšali mladi orodni telovadci, čeprav je telovadba za pionirje ena najtežjih in najzahtevnejših športnih panog. K temu uspehu njim in vodniku Lojzetu Okornu ter pomočniku Jožetu Starcu iskreno čestitamoi! A. Arko



Vrsta pionirjev višjega razreda TVD Partizana Kočevje, ki si je priborila drugo mesto v Sloveniji (Foto: A. Arko)

Mlajše pionirke: 50 m prsno: 4. Sonja Trampuš, 5. Jožica Erjavec, 6. Nada Preskar; 50 m crawl: 6. Dorja Humar, 7. Nada Preskar.

Starejši pionirke: 100 m prsno: 12. Tatjana Kragelj, 13. Ksenija Jurkovič, 15. Zdenka Hočevar, 17. Marija Popović, 18. Lidija Erjavec, 19. Fanika Peršič; 100 m hrbtno: 9. Nevenka Jenkole, 11. Irena Poljanec, 16. Tatjana Kragelj, 17. Nevenka Jenkole in 19. Ksenija Jurkovič.

## Krušič in Hren gresta na državno prvenstvo

V nedeljo, 24. aprila, je bilo v Mariboru zaključeno republiško kegljaško prvenstvo dvojic, katerega se je udeležilo tudi 5 parov iz Novega mesta. V hudi konkurenci najboljših slovenskih kegljčev sta zmagnala Steržaj in Mlakar (Branik), ki sta edina presešla v povprečju 900 kegljev. Novomeški tekmovalci so bili v povprečju solidni, saj je najboljši par Krušič in Hren bil 16. in se je uvrstil na državno prvenstvo, ki bo 7. maja v Zagrebu. Krušič je dosegel 840, Hren pa 838 kegljev. Dvojica Romih-Zidanek je dosegla 1643 podrtih kegljev (Zidanek 850, Mirzak in Legiša sta podrla 1639, Rožič in Petje (Dvojica Krke, ki je prvih sodelovala na večstemnem kegljišču) pa 1520 podrtih kegljev. (en)

## Kočevje : Ljubljana Jarše 3:0

Prvo letošnje tekmo v II. republiški odbojkarški ligi so odbojkarji Kočevja z lahko odločilo v svojo korist. Moštvo Ljubljana Jarše so premagali s 3:0 (15:2, 15:9, in 15:5).

Za odbojkarje TVD Partizana Kočevje bo odslej sicer kolektiv kemične tovarne MELAPAN. Njena materialna pomoč bo pripomogla k nadaljnjem razvoju telesne kulture v Kočevju. A. A.

## Športni dan šolske mladine

Skoraj 200 pionirjev je nastopilo v ponedeljek, 25. aprila, na skrbno urejenem športnem prostoru ob kopalnici Tovarne celuloze in papirja, kjer so imeli učenci krške in videmske osemletke športni dan. Učenci in učenke so se pomerili v rokometu. Med mladimi, ki so nastopili na rokometnem turnirju, so nekateri pokazali precejšnje znanje in bodo z malo treninga lahko nastopali tudi v krajevnih moštvih. v. n.



V nedeljo, 24. aprila, so začeli odbojkarji tekmovali v obeh slovenskih odbojkarških ligah. Posnetek je s tekme Trebnje : Triglav (Kranj) v Kranju, ki se je končala s tesno zmago domačinov 3:2 (Foto: M. Legan)

## TRIGLAV (Kranj) : Trebnje 3:2

V prvi prvenstveni tekmi II. republiške lige je odbojkarstvo

## ŠAH

### Zdravko Janež - brzopotezni prvak

Na brzopoteznem šahovskem prvenstvu Kočevja za mesec april so bili doseženi naslednji rezultati: 1. Zdravko Janež 9 točk; 2. Osterman 8 in pol; 3. Ivič 8 točk; 4. Gornik 8, 5. Stičič 8; 6. Šafar 5 in pol; 7. Vodičar 4 in pol; 8. Podkornitnik 4; 9. Obravničar itd. Da je Janež osvojil prvo mesto ni presenečenje, saj je znan kot zelo močan brzopotezni igralec. Osterman se je moral tokrat zadovoljiti z drugim mestom. Posebno je presenetil Jože Vodičar, ki je premagal Iviča in Gornika. Mlajši šahisti so se borili predvsem s časom in z neizkušenostjo. Mohar in Mešek nista sodelovala. V šahovskem klubu bo odslej vsak terek ob 18. uri brzoturnir, ki se ga lahko udeležijo vsi ljubitelji šaha. I. S.

## Šahovska simultanka v Brežicah

Športna tekmovalja poživljajo predpraznično vzdušje v Brežicah, v Krškem in v Sevnici. Najboljši šahisti spodnjeposavskih občin so se v sredo pomerili v simultanki z mednarodnim mojstrom Stojancom Pucem. Prireditve je organiziral občinski sindikalni svet.

## Maribor I : Kočevje 3 in pol : 1 in pol

V republiškem polfinalu za pokal maršala Tita Kočevjarjem zreb ni bil naklonjen. Izmed osmih nasprotnikov so izrezabali prvo ekipo Maribora, vendar so klub temu zaigrali brez predsodkov. Vseeno smo lahko z njihovo igro zadovoljni, saj so se uvrstili v polfinale. Na državnem finalu v Vrnjačah banji, bosta Slovenijo zastopala Novinar I, ki je v finalu premagal Trbovlje s 3:1 in Maribor I, ki je igral z Maribor II v finalu neodločeno 2:2. J. S.

## Zdravnik vam svetuje

### Vplivi mesta na človeka

#### 1. MALO ZA UVOD

Letošnja proslava svetovnega dneva zdravja je bila pod geslom »Človek v mestu«. Kako vpliva mesto na človeka in kaj naj storimo, da bi razvijali dobre in ublažili ali odstranjevati slabe vplive, ni samo skrb urbanistov, gradbenikov in ekonomistov, pač pa tudi zdravnikov. Zato se mi zdi prav, da tem mestu poskušamo vsaj nekoliko osvetliti vplive mesta na človeka iz zdravstvene plati in nakazati nekatere preprostih rešitev, kako preprečiti vsaj del negativnih vplivov.

Z rastočo industrializacijo in modernizacijo posameznih držav in pokrajin nedvomno rastejo mesta in se zmanjšujejo vasi. Komplicirana tehnika in splošen razvoj zahtevata drugačne gospodarske rešitve, ekonomika se v osnovni spreminja, dviga na višjo stopnjo in neumljeno posega v rušenje starih patriarhalnih razmer. Nove tovarne zahtevajo več delavcev, ti prihajajo v mesta, se tam naseljujejo in ustvarjajo družine ter domove. Temu pravimo »beg v mesta«. Pojav je znan povsod. Pri nas je postal pereč po osvoboditvi. Vsa naša mesta naraščajo, nekatera hitreje, druga počasneje, število prebivalcev se ne prestanto več.

Če izhajamo iz definicije zdravja svetovne zdravstvene organizacije, ki pravi: »Zdravje je popolno telesno, duševno in socialno blagostanje in ne samo odsotnost bolezni ali okvare«, potem je jasno, da je človek enota, ki je sestavljena iz telesnega, duševnega in socialnega življenja, ki v bistvu med seboj ni ločljivo. Iz tega sledi, da človek zbolí, če notranji ali zunanji vzroki vržejo iz ravnotežja ali pa poškodujejo človekovo telo, duševnost ali družbenost. Se drugače povedano: stari latinski pregovor »zdrav duh v zdravem telesu« za oznako zdravja sodobnega človeka ne zadošča več, potrebna je tudi pozitivna družbena dejavnost, saj je človek družbeno bitje. Potrebna je torej višja kulturna stopnja, večja izobrazba, pristnejše vraščanje v družbo.

#### 2. SPLOŠNI VPLIVI IN UGOTOVITVE

Mestna naselja so gosta, na sorazmerno majhni površini živi veliko ljudi. Ker je zemlja dragocena, sili mesto navzgor, zidamo bloke in stolpnice. K sreči niso vsi ti ljudje obenem na ulicah, sicer bi bilo mesto eno samo mrvljišče. Ob prometnih koncih včasih doživimo kaj takega, ko se vsujejo ljudje iz tovarn, uradov in šol ter hite domov ali v menzo.

Prehrana v mestih je boljša, bolj pestra, količinski manjša, zato pa bolj bogata na vitaminih, beljakovinah in rudninskih solih, kar dviguje odpornost organizma. To je tudi potrebno, ker gostota prebivalstva naravnost izživa nevarnost širjenja epidemij — nalezljivih bolezni.

Družine v mestih so majhne, največ imajo po tri otroke, ker ljudje s planiranjem družin poskušajo dvigniti svoj osebni standard. Prav tu pa nastajajo precejšnje nevarnosti pretiravanja, ker si ljudje s honorarnim delom, z nadurami in prekomerno zaposlitvijo preko svojih moči ustvarjajo pogoje za boljše življenje v pretiranem tempu, kar ima za posledico celo vrsto živčnih prenapetosti, obolenj in znakov preutrujenosti.

Če k temu prištejemo še hrupno mestno življenje, pa tudi hrup pri delu, pomanjkanje časa in zahtevano hitrost ter kvaliteto pri delu, poleg tega pa še slab zrak zaradi tovarniških dimnikov, izpušnih plinov motorjev, pa tudi ogljikovega dvokisa, ki ga izdihujejo ljudje in živali, prah in druge primese v zraku, nam je kmalu jasno, da ima mesto na človeka precej negativnih vplivov, ki lahko resno poškodujejo zdravje. Slaba ali premočna luč, gledanje televizije v temi, stalno zapiranje v slabo prezračenem stanovanju te vplive še stopnjujejo. Ni čudno, če tak preutrujen in živčno preobčutljiv človek nima potem niti kulturnih potreb in potreb po sprostitvi in razvedrilu. Postane pač siten, prenapet, zamerljiv, zaprt v najožji krog, bolehen in slaboten.

## Dolenjski pionirji za šahovnico

Predzadnje nedeljo je bilo končano pionirsko ekipno in posamezno prvenstvo osemletk Dolenjske. Pokrovitelj prireditve je bila občinska zveza DPM Novo mesto, sodelovala pa so še komisije za šah. Tekmovalo je 18 štiričlanskih ekip.

Rezultati: mlajši pionirji — ekipno: 1. osnovna šola Sentvid pri Stični 8 in pol točke, 2. osnovna šola Jože Seško Kočevje 8, 3. Dolenjske Toplice 7, 4. Ribnica 1/2 točke; posamezno: 1. Stane Podkornitnik (Kočevje), 2. Ložar (Sentvid pri Stični), 3. Simonič (Dolenjske Toplice), 4. Farčak (Ribnica), 5. Pavlin (Dolenjske Toplice), 6. Trobentar (Kočevje) itd. — Mlajše pionirke — ekipno: 1. osnovna šola Sentvid pri Stični 5 točk, 2. »Jože Seško« Kočevje 5, 3. Ribnica; posamezno: 1. Desanka Borovac (Ribnica), 2. Brigita Levstek (Kočevje), 3. Fani Vencelj (Sentvid pri Stični), 4. Spela Zalar (Ribnica) itd.

Starejši pionirji — ekipno: 1. osnovna šola Mirko Bračič (Kočevje) 16 točk, 2. »Kataja Rupena« (Novo mesto) 12 in pol, 3. Stari trg ob Kolpi 11, 4. Sentvid pri Stični 10 in pol, 5. Črnomelj 5 in pol, 6. Ribnica 4 in pol; posamezno: 1. Pavel Sterk (Stari trg ob Kolpi), 2. Dušan Kvaternik (Sentvid pri Stični), 3. Mikes Vovk (Kočevje), 4. Franci Kristan (Novo mesto), 5. Mirko Mrhar (Ribnica), 6. Marjan Zoro (Črnomelj) itd.

Starejši pionirke — ekipno: 1. osnovna šola (Zalna) 13 točk, 2. Jože Seško (Kočevje) 9, 3. Stari trg ob Kolpi 7 in pol, 4. Ribnica 7, 5. Šmihel pri Novem mestu 3 in pol; posamezno: 1. Magda No-

san (Ribnica), 2. Marija Kurent (Zalna), 3. Jožica Volf (Stari trg ob Kolpi), 4. Anica Kapš (Šmihel pri Novem mestu), 5. Rozika Halos (Kočevje), 6. Habjan (Zalna) itd.

Zaključno slovensko šahovsko tekmovalje za posameznike bo v Ljubljani od 29. aprila do 3. maja v šahovskem domu na Cankarjevi ulici. FERDO AVSEC

## Plavalci v Ravnah na Koroškem

V nedeljo, 24. aprila, so nastopili nekateri plavalci Celulozarja na meddruštvenem tekmovalju v Ravnah na Koroškem v 25-metrskem bazenu. Njihovi rezultati so bili bistveno boljši od onih preteklo nedeljo, ker se pozna, da so trenirali v toplem, odprtem domačem kopalnici. Med pionirji je v plavanju na 100 m hrbtno osvojil Zlatko Gelb 5. mesto s časom 1:34,1, v plavanju na 100 m delfin Franc Čargo 3. mesto s časom 1:45,0, medtem ko so na 100 m crawl zasedli 2. mesto Zlatko

Gelb 1:14,0, 4. Franc Čargo 1:16,8, v štafeti 4 x 100 m mešanjo je Celulozar v postavi Hiti, Ziberna, Cergo in Gelb osvojila 2. mesto v času 6:12,9. Med članicami je na 100 m prsno osvojila 2. mesto Nena Drugovčič 1:35,7, ki je bila druga tudi na 100 m crawl s časom 1:20,3. Med člani je bil 3. Dušan Zlatič na 100 m prsno s časom 1:25,2, na 100 m delfin je bil Sandi Lilež 2. s časom 1:14,5. V štafeti 4 x 100 m mešanjo, je Celulozar (Humar, Zlatič, Lilež, Bizjak) osvojil 3. mesto s časom 5:10,7.

Po tem tekmovalju se bodo plavalci Celulozarja začeli temeljito pripravljati za miting, ki bo v počastitev dneva mladosti 29. maja v Krškem in za katerega pripravljajo presenečenje. v. n.

## ČE ŽELITE

odgovor ali naslov iz milih oglasov, priložite vašemu vprašanju dopisnico ali znamko za 30 din.

UPRAVA LISTA

# Vojaki pozdravljajo in čestitajo

**Čestitka iz Sarajeva**  
Alojz Mrzelj, vojak v Ho-  
džici pri Sarajevu, čestitam  
za prvi maj vsem delovnim  
kolektivom in pozdravljam  
svoje domače.

## Fantje za prvi maj

Matija Smolič in Marijan  
Ceglar, ki sta pri vojaki-  
h v Banjaluki, pošiljata lepe  
prvomajske pozdrave vsem  
domačim, znancem in prija-  
teljem.

## Vsem domačim in znancem

čestita za praznik dela vojak  
Alojz Lužar, doma iz Vinice  
pri Šmarjeti, zdaj na odslu-  
ženju vojaškega roka v Obre-  
novcu. Hkrati želi domačim

fantom in dekletom prijetne  
praznike..

## Pozdravi iz Mostarja

Naši fantje, ki služijo vo-  
jaški rok v Mostarju, pošilja-  
jo za 1. maj pristrčne pozdra-  
ve in čestitke vsem delovnim  
ljudem iz domačih krajev, po-  
sebnost pa svojcem, prijateljem  
in znancem iz mirenske do-  
line. Jože Gracar, Alojz Petje,  
Alojz Mercina, Alojz Slak in  
Stane Uhan.

## Pozdrav Belokranjcem

Domačim in vsem Belo-  
kranjcem čestitajo za praznik  
dela fantje, ki so pri vojaki-  
h v Hercegovnem: Mirko Vla-  
šič, Ivan Matjašič in Stanko  
Režek.

## Prvomajski pozdrav

Za 1. maj — praznik dela  
voščim delovnemu kolektivu  
Podgorje iz Sentjerneja ter  
želim še mnogo uspehov. Jo-  
že Hudoklin, vojak v Novem  
Sadu.

## Čestitke iz JLA

Lepe pozdrave in pristrčna  
voščila za praznik dela pošil-  
ja vsem Dolenjcem in Belo-  
kranjcem Janež Jamšek, ki  
služi vojaški rok v Somboru.  
Domačim in znancem lep po-  
zdrav.

## Voščila iz Bitole

Jože Glušič iz Krmečja,  
Franc Barin iz Pijavice, Jože  
Gazvoda iz Novega mesta,  
Franc Paukovič iz Rake in  
Martin Kink iz Zabukovja, ki  
služijo vojaški rok v Bitoli,  
voščijo za prvi maj vsem de-  
lovnim kolektivom v domovi-  
ni, posebno pa svojcem.

## Prijetne praznike

Dolenjski fantje, ki so pri  
vojaki-  
h v Leskovcu, pozdrav-  
ljajo vse domače, mladino in  
delovne kolektive ter jim že-  
lijo prijetno prvomajsko pra-  
znovanje. Janež Medle iz Bru-  
snje, Andrej Likovič iz Gro-  
suplja in Peter Huč z Med-  
vedjega sela.

## Voščila in pozdravi

Vsem delovnim ljudem če-  
stitajo za prvi maj Jože Hu-  
doklin, Franc Koprivec, An-  
ton Rajk, Anton Povše, Mar-  
jan Košak, Janež Oberstar,  
Milan Goršin, Jože Saksida  
in Ivan Anton, naši fantje, ki  
so pri vojaki-  
h v Novem Sadu.

## Fantje čestitajo

Fantje, ki služijo vojaški  
rok v Plevlju, čestitajo vsem  
bralcem Dolenjskega lista,  
kolektivom, mladini in doma-  
čim. Zvonko Perhot, Jože Il-  
jaš in Franc Pašič.

## SAP LJUBLJANA TURISTIČNA POSLOVALNICA BREŽICE

## VABIMO VAS NA SPOMLADANSKI OBISK TRSTA

Odhod iz Brežic v torek, 9. maja  
ob 5. uri

Z udobnim avtobusom skozi Ljubljano do Postojne,  
kjer bo enourni postanek, okrepičilo in ogled Postoj-  
ne, nato skozi Razdrto in Ajdovščino v Novo Gorico.  
Prehod meje in nato do Doberdoba, kjer se bomo  
ustavili in si ogledali Doberdob, nato pa v veliko pri-  
stanišče in znano trgovsko središče TRST. Če boste  
želeli, si lahko ogledate grad Miramar. Vse popol-  
dne vam bo na voljo za ogled mesta.  
Povratak pozno zvečer, prihod v Brežice 10. maja  
zgodaj zjutraj. Prijave sprejemamo do vključno  
5. maja

REKLAMNA CENA: SAMO 77 N din  
ali 7700 S din



Svoje odjemalce, potrošni-  
ke in vse delovne ljudi v  
socialistični federativni re-  
publiki Jugoslaviji pristr-  
čno pozdravljamo z najlep-  
šimi željami za 1. maj!

# Tovarna šivalnih strojev Mirna

## KOMBINAT LESNE INDUSTRIJE

# INLES

## RIBNICA

POZDRAVLJA ZA PRVI MAJ VSE DELOVNE  
ORGANIZACIJE NA PODROČJU DOMAČE  
IN SOSEDNIH OBČIN, VSE PREBIVALSTVO  
IN ČLANE DRUŽBENO POLITIČNIH ORGA-  
NIZACIJ, ŽELEČ VSEM SKUPAJ ŠE MNOGO  
USPEHOV PRI DELU!



## LESNI KOMBINAT

# NOVOLES

## NOVO MESTO

čestita k doseženim uspehom vsem  
industrijskim kolektivom na Dolenj-  
skem, v Beli krajini in Spodnjem Po-  
savju, hkrati pa želi prijetne prvomaj-  
ske praznike vsem delovnim ljudem!  
TOVARNA VEZANIH PLOŠČ — TO-  
VARNA DROBNEGA POHIŠTVA —  
TOVARNA PARETOV — ZAGA V  
STRAZI IN SOTESKI TER CENTRAL-  
NA REMONTNA DELAVNICA.



VSEM DELOVNIM LJUDEM NA OBMOČJU  
NAŠE ZADRUGE, POSEBNO PA KMETIJ-  
SKIM PROIZVAJALCEM, PRISTRČNO ČESTI-  
TAMO ZA LETOŠNJI PRAZNIK DELA Z ŽE-  
LJO, DA BI V PRIHODNJE POSTALI NJIHOVI  
DELOVNI USPEHI ŠE VIDNEJŠI.

## KMETIJSKA ZADRUGA BIZELJSKO

## LOV ZA NACISTIČNIM ZAKLADOM

»Trenutno poveljujem jaz,« je od-  
ločno odvrnil podčasnik Fleig.

»Je vaš čoln pripravljen za plovo-  
bo?« je vprašal mornariški častnik in  
stopil bliže.

»Naši rezervoarji z gorivom so pol-  
ni, gospod poročnik. Toda manjkata  
dva mornarja in tudi našega poveljni-  
ka poročnika Kramerja ni na ladji,«  
je odgovoril Peter Fleig.

»Nič ne de,« je odvrnil poročnik.  
»Odslej ste pod poveljstvom polkov-  
nika Dalla in imate posebno nalogo.  
Ali lahko s to ladjo prispete do Kor-  
zike?«

»Do Korzike? Če bi imel zemljevid,  
bi že...« je odgovoril Peter Fleig.

Poročnik je odpel svojo usnjeno  
torbico, vzel iz nje zemljevid in dejal:

»Tukaj imate zemljevid. Na njem  
je označena smer plovbe. Odpeljali  
boste do cilja polkovnika Dalla in  
gospode ter tovor, ki je na tovornja-  
kih. Pluti morate do Bastije na sever-  
zahodni obali Korzike. Do tja mo-  
rate prispeti pred 11. uro dopoldne.  
Tam boste srečali konvoj, ki bo plul  
proti Genovi; pridružili se mu boste.  
Ko boste v Genovi izkrcali tovor, se  
boste javili admiralu, poveljniku pri-  
stanišča, ki vam bo dal nova navodila.  
Ste razumeli?«

»Razumel sem!« je odgovoril Peter  
Fleig in udaril s petami.

Prvi tovornjak je zapeljal tik pred  
čoln. Iz njega so morali pretovoriti  
dva precej velika, z železom okovana  
zaboja, ki sta bila vrh vsega speta z  
verigami. Fleig je takoj ugotovil, da  
sta zaboja na moč težka.

## KOT V BAJKI

»Oprostite, gospod polkovnik,« je  
Fleig nagovoril polkovnika, »mi lahko  
poveste približno težo takšnega za-  
boja?«

»Vsi skupaj tehtajo 10.324 kilogra-  
mov,« je odgovoril Dall.

Več kot deset ton! Fleig je pomi-  
slil, da so zaboji celo težji, kot se mu  
je sprva zdelo. Dejal je polkovniku:

»Če je tako, moramo pohiteti. Ta-  
ko natovorjeni bomo pluli zelo težko,  
komaj s hitrostjo 20 vozlov.«

Vendar niso mogli takoj odpluti;  
moralj so počakati, da se je znočilo.  
Polkovnik Dall je dejal, da jih ogro-  
žajo ameriška letala, tovor šestih za-  
bojev pa je preveč dragocen, da bi  
tvegali plovbo sredi dne...

Toda polkovnik Dall je tudi opazil,  
kako ostro ga meri gestapovec, in

kako vleče na ušesa. Razumel je, da  
ne sme govoriti o vsebini šestih za-  
bojev, zato je naglo umolknil.

Ni bilo lahko pretovoriti šestih za-  
bojev s treh tovornjakov na ladjo. Za-  
boji so bili težki, mornarji so se po-  
tili in po tistem preklinjali. Dva zaboja  
sta bila na premcu, preostali na krmi.

Tisti gestapovec je ukazal podpo-  
ročniku Fleigu, ki je bil prevzel po-  
veljstvo nad torpednim čolnom, naj  
skliče posadko na krov. Ko so se vsi  
zbrali, je gestapovec potegnil iz torbe  
papir, ga dal polkovniku Dallu in de-  
jal:

»Sedaj pa, Herr Oberst, izvolite  
podpisati, kar ste prevzeli...«

»Seveda,« je s kislim nasmehom  
pritrtil polkovnik. »Toda primoran  
sem vas prositi, da še prej odprete za-  
boje, da bom vedel, kaj sem prevzel.«

»Da bi odprli zaboje... Nimam  
takšnih navodil,« je odgovoril gestapo-  
vec. »Tega mi niso ukazali, to ni dovo-  
ljeno...«

»Dovolite, da vztrajam,« je dejal  
Dall. »V devisenschutzkommandi ni-  
mamo navade, da bi podpisovali na  
slepo, preden bi ugotovili vsebino.  
Domnevam, kaj je v zaboljih. Toda do-  
volite, da vam povem, da so bili zaboji  
v varstvu gestapa, odkar so jih iz Af-  
rike prepeljali v Italijo. Zaradi dej-  
stev in okoliščin...«

Gestapovec je zardel in zajecjal:

»Kaže, da nam ne zaupate?«

»Kdo ne bi zaupal našemu gesta-  
pu?« je odgovoril Dall. »Toda tu je  
praksa, tu so pravila, in ta moramo  
spoštovati. Mar ni tako?«

Gestapovec ni mogel skriti jeze,  
vendar je segel v torbico in potegnil iz  
nje sveženj ključev. Mornarji so morali  
zopet premikati zaboje, da so lahko  
snelj verige, potem pa je gestapovec  
odklenil ključavnice in mornarji so  
dvignili pokrove. To sta opravila Fleig  
in Schwerig.

Fleig je pozneje pripovedoval, da  
mu je zastal dih, ko je zagledal vse-  
bino prvega zaboja: bil je poln zlata.  
V njem so bile zlate palice, zlati krož-  
niki in pladnji, zlati svečniki... Podo-  
ben je bil zaboju srednjeveških gu-  
sarjev, bajki. Fleig še nikoli ni videl  
na kupu toliko zlata.

Toda polkovnik Dall ni bil vzne-  
mirjen. Kaže, da je bil takih stvari že  
vajen. Pogledal je na papir, pogledal  
vsebinsko zaboja in dejal:

»Zaboj zlata, zlatih palic in pred-  
metov iz zlata... V redu. Teža 1342  
kilogramov. V redu. Naprej prosim.«

Odpirali so dalje. Kadarkoli je  
dvignil pokrov, je Fleig skoraj poza-  
bil dihati. Schwerig se je potil in  
zdelo se mu je, da sanja.

Štirje zaboji so bili drug za drugim  
polni zlata in zgoj zlata.

Peti zaboj je bil poln platine in  
srebra.



**Dolgo življenje KAJ JE TO?**

Senzacija! Pred kratkim je eden od najstarejših ljudi Sovjetske zveze Sirali Muslimov dopotoval v Baku. Prvič v življenju je zapustil Tališke planine in svojo vas Barzavo, v kateri je preživel vse svoje dolgo življenje. Sirali Muslimov se je rodil trinajst let pred Levom Tolstojem. Zdaj ima polnih 160 let, »srce pa kot iz jekla«, so izjavili zdravniki.

Opazovanja »staroletnih ljudi« so potrdila trditev akademika Ivana Pavlova: »Urejeno življenje in delo — to je temelj zdravja«.

Najprej je treba pojasniti, kaj je to — dolgo življenje. Pavlov je sodil, da je naravna meja človeškega življenja 100 let, akademik Bogomoljec je mejo pomaknil na 150 let, zdaj pa nekateri znanstveniki že imenujejo število 200 let. Skratka — 180 let je povsem realno trajanje življenja v naših pogojih, kar potrjujejo mnogi primeri. V Sovjetski zvezi živi zdaj nad 200 ljudi, ki so stari od 120 do 150 let, 21.700 ljudi je prešlo 100 let, nad 80 let starih ljudi pa je več kot 1 milijon 800 tisoč.

Akademik Bogomoljec je napisal zanimiv primer dolgega življenja treh ljudi neke abhaške družine. Nekdo je videl, kako na pragu hiše joka osemdesetletni starec. Na vprašanje, zakaj joka, je starec odgovoril, da ga je oče natepel. Potem pa je prišel oče, čil 113-letnik in povedal tujcu, da je sina natepel zato, ker je zmerjal deda, ki ima 143 let...



Prapraded z enim izmed prapravnukov

Toda zakaj večina ljudi konča svojo življenjsko pot pri 60—70 letih? O staranju je veliko teorij, pri vseh pa gre v bistvu za metabolizem. V nepretrganem procesu življenja se ene molekule uničujejo, ko dajejo organizmu nujno potrebno energijo, druge se znova ustvarjajo. Ene celice izginejo, druge se

rodijo. Ta proces ustvarjanja in razpadanja je neprekinjen v otroških letih in v mladosti, v kasnejših letih, v starosti, pa prevlada proces razpadanja. Znanstveniki so ugotovili, da ima glavno vlogo pri staranju osrednji živčni sistem, predvsem skorja velikih možgan. Da bi preprečili prezgodnje propadanje organizma, je to

rala imeti pet nadstropij, kajti Sirali ima 13 sinov, 10 hčera, 106 vnukov in pravnukov. Skoraj vsi ti pregledani staroletniki so kar trdnega zdravja in se zanimajo za svojo okolico, poslušajo radio, bero časopise, gledajo televizijo. Samo v abhaški vasi Duris živi kakih dvesto ljudi, ki so stari od 80 do 100 let in še več. Ti starci imajo dober spomin in znajo veliko ljudskih pesmi v stilih in prozi. Uživajo ostro hrano, kot je navada v teh krajih, veliko sadja in zelenjave, sira, kislega mleka in mesa. Vsak od njih je veliko na zraku, veliko hodi in dela do najpoznejših let.

Vsa dejstva prepričljivo dokazujejo, da je stalno delo nujen pogoj za dolgo življenje. Zakaj delo in ne počitek? Ze davno so ugotovili, da je nerazgiben način življenja vzrok mnogih bolezni. Človeško telo ima okrog 500 mišic. Kadar večina od njih miruje, je takorekoč izključena iz življenja, neizogibno se zmanjša krvotok, razni organi in tkiva občutijo pomanjkanje hrane. Fizično

Ožja in širša družina 160-letnega očaka »Sirali-babe« šteje nad 200 ljudi. Na sliki: večina potomcev čilega Sirali Muslimova. (Foto: N. Rahmanov, APN)

delo pa ugodno vpliva na izmenno snovi, uri in krepi mišice, živce in srce.

In še o počitku. Vsako naporno delo neizogibno terja počitek. Toda treba je poudariti: ne lenarjenje, temveč sprememba delavnosti. To so sprehodi, smučanje, veslanje, hoja v hribe, branje, glasba — vse, kar posreduje estetski užitek in daje telesu pogum in radost.

(Po sovjetskem časopisu NOVOSTI)

NA OBISKU PRI SAMOUKU, KI MOJSTRSKO GAČI ŽIVALI

## Stric Željko je svojevrsten mojster

Pred kratkim sem se ponovno namenil v Gorenji Suhor k stricu Željku. Pri njem doma so me spet pozdravili kragulji, sove, zajci, petelin, celo divja mačka je pošastno srepela vame. Preparatorja živali sem vprašal, kdaj je začel gačiti živali in zakaj se je lotil tega dela.

— V Badovinčevi gostilni sem videl nagačene živali, pa sem sklenil tudi sam poizkusiti s tem delom. Najprej sem se lotil sove. Od tedaj je minilo že dvajset let, zato se podrobno ne spominjam več. Vem le to, da sem jo prepojil z naftalinom. Najbrž se zaradi tega ni dolgo obdržala.

— Ali bi hoteli povedati, kako gačite zdaj?

— Najprej živali prerežem kožo na trebuhu, nakar jo odrem vse do oči na glavi. Pri manjših živalih obrežem

meso, da ostanejo le koža in kosti. To posujem z DDT praškom ali pa s škropivom proti sadnim škodljivcem. Pri večjih živalih odvržem vse, razen glave in kože. Ko je vse dobro nastrojeno, oblikujem žival tako, kakor jo vidim v naravi. Nastruljeno vato podložim tam, kjer je bilo meso. Pri večjih živalih vstavim tudi lesene vložke. Oči vstavim prej ko povlečem kožo nazaj. Oči so narejene iz lesa.

Pokazal mi jih je nekaj. Stric Željko je pri delu res spreten, saj so oči oblikovane tako, kakor naravne. Zanimalo me je tudi orodje, ki ga uporablja pri delu.

— Nič posebnega nimam, je dejal. — Zepni noč in klešče za zico. S takim orodjem imajo ljudje vsak dan opravka. Nekaj mladih ljudi sem že nagovarjal, naj se lotijo gačenja, saj v zimskem času

na kmetih ni pravega dela. Zal se nobeden noče navdušiti. Rad bi videl, če bi kdo nadaljeval z mojim delom, ker bom moral kmalu prenehati. Devetinšestdeset let imam že za seboj.

Toliko let ne bi stricu Željku nihče prisodil. Nekdaj je na pirhe slikal lepe belokranjske motive, pa tudi svojega sina je portretiral tako natančno, da tudi fotografija ne bi mogla biti boljša.

— Zaupajte mi še to, če imate kakšno željo —, sem dejal pred slovesom.

— Na pravo struno si zabrenkal —, je hudomušno odvrnil. — V gačenju živali sem popoln samouk, zato bi rad vedel, kako pripravajo živali strokovnjaki. Enkrat bi rad obiskal ljubljanski muzej. Slišal sem, da imajo več sob, polnih nagačenih živali.

MARIJAN PAVLIHA



DVA SVETOVA: Sirali-baba je menda zares najstarejši fotoamater na svetu. Ko so izumili prvi fotografski aparat, je bil Sirali Muslimov star šele deset let...



Pred približno 20 leti se je stric Željko v Badovinčevi gostilni odločil: »Gačil bom živali«. Nihče ga ni naučil, kako se to dela, vendar je z dolgoletno prakso postal že pravi mojster

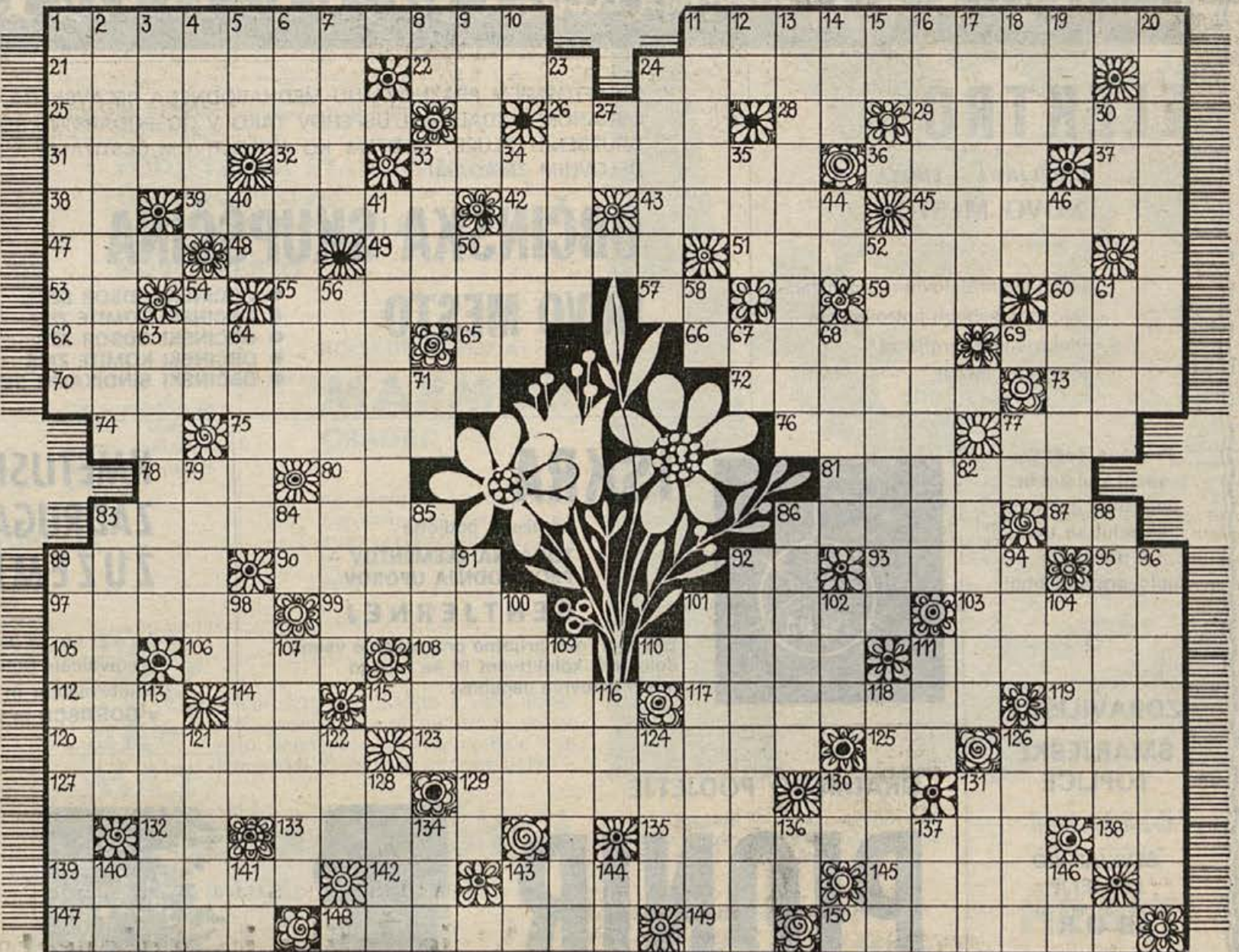
# Nagradna prvomajska križanka

**VODORAVNO:** 1. naziv za prvomajski praznik (dve besedi), 11. prebivalci mesta na Dolenjskem, 21. družina, 22. lepoticenje, lepota, 24. mladič domače živali, 25. odpor, zoprnost, 26. obrambni nasip, 28. kratica za ljudski odbor, 29. nerazbitnost, celovitost, 31. afriška država, v kateri je letos prišlo do prevrata, 32. znak za prvo baker, 33. napadati, napasti, 36. pomožni glagol, 37. znak za prvino iridij, 38. znak za prvino erbij, 39. svojilni zaimsek, 42. kratica za republiška liga, 43. delo tlačanov, 45. glasbeni instrumenti, ki so zdaj najbolj priljubljeni med mladino, 47. železov oksid, produkt rjavenja, 48. nasprotno od pred, 49. majhna bluza, 51. dirigent manjšega orkestra;

53. povratno osebni zaimsek, 55. tožena stranka, 57. kar, samo, 59. legendarna oseba, znana iz zgodb o vesoljnem potopu, 60. skrajni deli kopnega, 62. bukvice, tiskano delo manjšega obsega, 65. glavni števniki, 66. javna produkcija, 69. utrdba, prvi del imena nekaterih ameriških mest, ki so se razvila iz trdnjavskih naselbin, 70. naprava za ojačitev zvoka, 72. sestavljen iz skal, skalnat, 73. najstarejše domače živali, 74. šesta in druga črka, 75. igra s kartami, 76. okrajšava za ibidem (pri citiranju, pomeni prav tam), 77. svinčnica, grezilo; stara utež; izraz pri spajkanju, 78. del telesa, 80. dve črki, ki tvorita tudi rimsko številko, 81. od starostj siv, 83. planšar; planinec;

86. trtičje, 87. okrajšava za akademski, 89. športna zvrst; predelek; vrsta usnja, 90. vrsta kače, 92. kratica na narodno-osvobodilni, 93. blagajne, 95. znak za prvino amerij, 97. edicija, 99. gorata dežela v Aziji, ki si jo je pripojila Kitajska, 101. del sadeža, 103. solidne, čvrste, 105. dva soglasnika, ki tvorita v cirilici eno samo črko, 106. uradni spisi, 108. že tako, tako in tako, 110. merska priprava (za točno odčitavanje merske lestvice in pri merjenju kotov);

111. travniška rastlina, ki jo nabirajo tudi za solato, 112. strupena kača, 114. tukaj, 115. mlad prašček, 117. rimski muzej in katedrala, 119. kreposten, 120. cesta v velemestu, 123. snovj grenkega okusa, ki vzbujajo tek; alkoholne pi-



jače, ki jih servirajo za začetek, 125. okrajšava za ekonomski, 126. sekati; segati, 127. gradbeni les; ksilogen; brusine, 129. variant, različica, 130. kratica za gozdno gospodarstvo;

131. ustvarjajoč pene, 132. najmočnejša igralna karta, 133. napenjanje telesa, 135. kontrolor, 138. oznaka za avtomobile iz Karlovca, 139. mlada krava, 142. krajši izraz za eden, 143. pripadnik velikega naroda v Aziji, 145. žila odvodnica, 147. naduha, 148. očnica, čudovita alpska cvetica, 149. veznik, 150. krn, štula, preostali del uda.

**NAVPIČNO:** 1. kraj, kjer se ločita železniški progji za Maribor in Ptuj, 2. prekucstvo, prevratno

delovanje, 3. pristanišče ob vohodu v Rdeče morje; angleška kolonija, 4. skoncentriran; združen, 5. vrsta; navzdol, 6. spodbuda, podnet, 7. partizansko ime pesnika Karla Destovnika, 8. okrajšava za električni, 9. del drevesa, 10. začetnici imena in priimka očeta hrvatskega romana, 11. državnica pod Himalajo, kjer je bila zadnja jug. himalajska ekspedicija, 12. okrajšava za otroški, 13. ogromen, zelo velik, 14. kratica za okrajni ljudski odbor, 15. osebni zaimsek, 16. pregledno delo iz vseh področij oz. znanosti, 17. živalске dlake, 18. delati čelo, gladko prisekovati;

19. če, 20. pokončati, eliminirati; razredčiti, 23. profesija, 24. imenitnejši vhod v poslopje, 27. kate-ri, 30. mlečni izdelek, 33. velike veže; slavnostne dvorane, 34. kemična prvina (znak As), 35. takšen, 40. kratica za jugo-zahod, 41. izraziti obžalovanje, 44. kratica za avtonomna pokrajina, 46. grad in zgornje mesto v Atenah; v prenesenem pomenu grad in umetnostno središče, 50. eno izmed imen naše kraške reke, 52. rastlina z enim listom, 54. potrebščina voznička, 56. predpisati carino, 58. isto kot 65. vodoravno, 61. veliko mesto ob Jadranski obali, 63. sadež zelo razširjenega drevesa, 64. igralna ploščica; kartonček, 67. znak za prvino arzen, 68. naselje šotorov, 71. EK;

77. kar, samo, 79. družbeni sloj; vrsta; plemo; stan, 82. skrben in natančen, 83.

plahte, rjuhe, 84. kratica za in podobno, 85. gr, ki daje užitne jagode, 86. natakati, 88. ptica, ki jo imajo pogosto v kletkah, 89. pokrajina v Indiji in Pakistanu, po kateri se imenuje umetni ogenj, 91. nočna žival, 92. čuden, neobičajen, 94. enota dela, 96. prebivalec belokrajskega mesta; vino iz tega kraja, 98. tvorni glagolski način;

skupina, 100. skriven, 101. pripadniki varnostnih služb v drugih državah, 102. vprašalni prislov, 104. lesen, 107. inozemstvo, 109. kdor dela izdelke iz keramike, 111. vodna žival, 113. vojaška operacija, kot so jo izvedli Nemci na Drvar, da bi zajeli Vrhovni štab NOV, 116. neokusno delo, ki naj bi bilo umetnina; plaža, 118. isto kot 111. vodoravno;

121. prenašam, 122. žensko ime, 124. krajši izraz za Martina, 126. ločine, 128. poziv, klic, 130. kratica za glavni odbor, 131. znani slovenski šahist, 134. osebni zaimsek, 136. predzadnja in tretja črka, 137. neumen, 140. avtomobilska oznaka za vozila iz ZDA, 141. znak za prvino kalcij, 143. kateri, 144. kazalni zaimsek, 146. znak za prvino aluminij.

## Stare resne in okrogle

Spartak, legendarni upornik in voditelj največje vstaje sužnjeve je v trenutku, ko je začel bitko s Krasovimi in Pompejevimi četami, namenoma pokon-

čal svojega konja. Ko so ga vprašali, čemu je to storil, je odgovoril: »Če zmagam, bom v rimski vojski dobil konj kolikor jih bom hotel, če

pa izgubim, si hočem preprečiti možnost za beg.«

Po Spartakovem upor, ki je pretresel Rim do temeljev, so rimski aristokraci zahtevali vzpostavitev vojaške oblasti. Zaroto, ki jo je proti republiki pripravljaval Katilina, je pravočasno razkril republikanec in slavni govornik Ciceron, ki pa je bil sicer prav družaben človek. Svoemu zetu Lentulu, ki je bil majhne postave, a je nosil velikanski meč, je nekoč dejal:

»Kdo te je pa privezal k temu meču?«

Neki drug konzul pa je vladal samo šest ur. Ciceron se je takrat pošalil:

»Tako strogega konzula še nismo imeli. Za njegovega vladanja ni nihče obedoval, ne večerjal in ne spal.«

Ciceron je stavil s prijateljem, da bo napisal najkrajše pismo na svetu. Po nekaj dneh dobi prijatelj naslednje sporočilo:

»Eo rus.« (Grem na deželo.)

Prijatelj pa mu odgovori:

»I.« (Pojd.)



Bez besed

## Prvomajska nagradna križanka

Sele danes prihajamo z obljubljenimi križankami in želimo z njo prijetno zabavo reševalcem. Za izžrebance smo pripravili tokrat 20 lepih nagrad:

1. nagrada: 150 N-dinarjev,
2. nagrada: 100 N-dinarjev,
3. nagrada: 70 N-dinarjev,
- 4.-20. nagrada: 17 lepih knjižnih daril iz izdaj DOLENJSKE ZALOŽBE v Novem mestu.

Izrezana križanka je kupon za udeležbo pri žrebanju! Rešitve nam pošljite najkasneje do 12. maja 1966 na naslov: DOLENJSKI LIST, NOVO MESTO, P. P. 33. — V spodnji levi kot kuverte pripišite: KRIZANKA.

Upoštevajte, prosimo, da raztrganih, zamazanih, nečitljivih ali popackanih križank ne bomo žrebali! Ne pozabite na rob križanke napisati svoj naslov!

UREDNIŠTVO

# 1. MAJ, mednarodni praznik dela, POZDRAVLJAJO:

1966

## ELEKTRO

LJUBLJANA – ENOTA  
NOVO MESTO

vošči vsem delovnim organizacijam in zasebnim potrošnikom električne energije za letošnji 1. MAJ!

OB LETOŠNJEM PRAZNOVANJU MEDNARODNEGA DELAVSKEGA PRAZNIKA ŽELIMO OBČANOM NADALJNIH USPEHOV TAKO V GOSPODARSTVU KOT NA PODROČJU DRUŽBENIH SLUŽB, MEDTEM KO KOLEKTIVOM ČESTITAMO K DOSEDNANJIM DELOVNIM ZMAGAM!

## OBČINSKA SKUPŠČINA NOVO MESTO

- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR ZZB
- OBČINSKI KOMITE ZMS
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET



Prisrčne čestitke vsem stalnim in občasnim gostom, katerim se tudi v prihodnje toplo priporočamo!



## ZDRAVILIŠČE ŠMARJEŠKE TOPLICE

ČEVLJARSKO  
PODJETJE  
**B O R**  
DOLENJSKE  
TOPLICE



priporoča svoje kvalitetne izdelke in pozdravlja za delavski praznik vse prebivalce topliške doline!



## ISKRA

združeno podjetje  
TOVARNA ELEMENTOV –  
PROIZVODNJA UPOROV  
ŠENTJERNEJ

želi za 1. maj prijetno praznovanje vsem delovnim kolektivom in še mnogo novih delovnih uspehov!

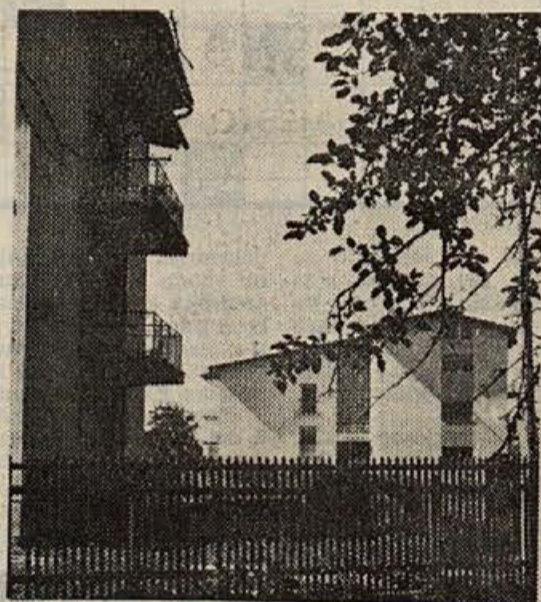
## KMETIJSKA ZADRUGA ŽUŽEMBERK

čestita za praznik dela vsem prebivalcem Suhe krajine, posebno pa kmetovalcem in gostom v GOSTIŠČU in obratu DVOR.

GRADBENO PODJETJE

## PIONIR NOVO MESTO

čestita v imenu vseh svojih gradbišč in obratov delovnim ljudem za 1. maj ter se cenjenim strankam in investitorjem priporoča za nova naročila!



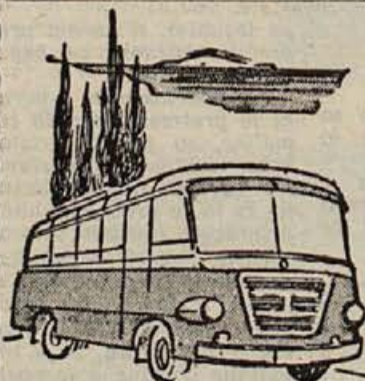
Delovni kolektiv

SPLOŠNEGA  
MIZARSTVA  
D V O R  
PRI ŽUŽEMBERKU



čestita in pozdravlja za največji delavski praznik – 1. maj!

Vsem delovnim ljudem Dolenjske in kolektivom v novomeški, trebanjski, metliški, črnomaljski, sevniški, brežiški in krški občini vošči za 1. maj



AVTOPROMET TUZEMSKA ŠPEDICIJA

## GORJANCI STRAŽA

želimo prijetno in udobno vožnjo v naših avtobusih, hkrati pa priporočamo naše transportne usluge. Naj živi največji delavski praznik vsega sveta 1. MAJ!

## NOVOMEŠKA OPEKARNA ZALOG



KOVINARSKA  
TOVARNA INDUSTRIJSKIH  
NAPRAV,  
LADIJSKE OPREME  
IN KONSTRUKCIJ

KRŠKO

pošilja prvomajske pozdrave in čestitke vsem poslovnim prijateljem!

GRADBENO PODJETJE

## SAVA-KRŠKO

Prisrčne čestitke za 1. maj!

Vsem investitorjem družbenega in zasebnega sektorja se priporočamo za nadaljnja naročila, katera opravljamo solidno in v predpisanem roku





KOLEKTIV  
**GOSTINSKEGA PODJETJA SEVNICA**

ŽELI PRIJETNE PRVOMAJSKE PRAZNIKE  
IN SE PRIPOROČA ZA OBISK V SVOJIH LOKALIH!

**KMETIJSKA ZADRUGA BREŽICE**

vošči za praznik dela vsem delovnim ljudem, zlasti pa kmetijskim proizvajalcem!

Se več uspehov pri delu želi za prvi maj vsem kolektivom na Dolenjskem

**PODJETJE ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO IN UREJANJE NASELIJ NOVO MESTO**

Vse kmetovalce na svojem področju pristrčno pozdravljamo in jim voščimo za 1. maj!

KOLEKTIV PODJETJA  
**MARMOR GRADAC**

se priporoča vsem poslovnim znancem, hkrati pa čestita prebivalcem Gradaca in okoliških vasi za praznik dela!

**KMETIJSKA ZADRUGA RIBNICA**



Vsa mizarska dela opravi najhitreje, solidno in po zmernih cenah



Vsem delovnim ljudem v naši domovini, posebno pa zdravstvenim delavcem Dolenjske, Posavja in Bele krajine vošči za letošnji praznik dela

**SPLOŠNA BOLNIŠNICA NOVO MESTO**

Naši pozdravi in čestitke veljajo vsem Belokranjcem, posebno pa potrošnikom, ki kupujejo v naših prodajalnah!

**MIZARSKO PODJETJE**

**HRAST ŠENTLOVRENG**

**MIZARSKA DELAVNICA TREBNJE**

Svojim strankam in vsem Trebanjcem iskrena prvomajska voščila!

Delovni kolektiv podjetja



**KOVINAR NOVO MESTO**

pozdravlja za 1. maj vse delavce in kolektive kovinske stroke ter želi vse najlepše tudi drugim delovnim ljudem

Splošno trgovsko podjetje  
**POTROŠNIK ČRNOMELJ**



ČESTITA ZA PRAZNIK DELA!

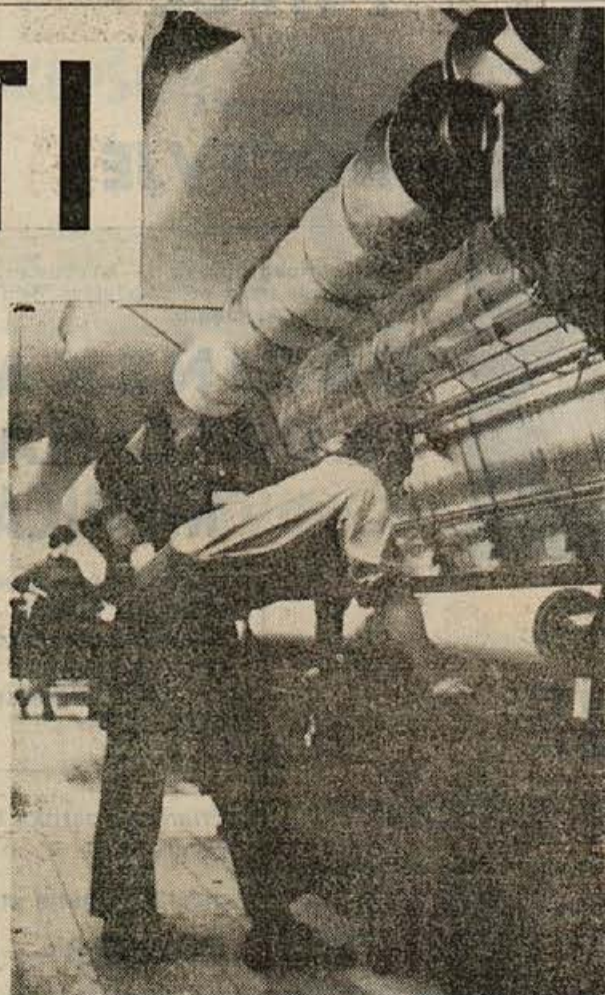
**BETI**

BELOKRANJSKA TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA

**METLIKA**

z obrati Črnomelj, Mirna peč in Dobova

pristrčno pozdravlja vse delovne ljudi, želeč jim še večjih uspehov tako v proizvodnji kot na vseh drugih delovnih mestih!



Prebivalstvo Semiča in vse Bele krajine pristrčno pozdravlja za 1. maj kolektiv

**OBRTNEGA SERVISA SEMIČ**

in se priporoča!

TRGOVSKO PODJETJE

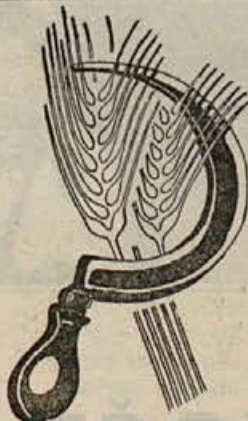
**JELKA - RIBNICA**

se v imenu osebja vseh svojih trgovin priporoča za nakup, hkrati pa čestita za letošnji prvi maj cenjenim strankam!

SE MNOGO USPEHOV ŽELI VSEM KMETOVALCEM

**KMETIJSKA ZADRUGA LOŠKI POTOK**

TER JIH LEPO POZDRAVLJA ZA 1. MAJ!



**DINOS**

LJUBLJANA - poslovna enota  
**KOČEVJE**

se priporoča svojim poslovnim prijateljem in znancem ter čestita ob praznovanju mednarodnega delavskega praznika!



Vsem delovnim ljudem čestita  
za 1. maj kolektiv

**PODJETJA  
ZA POPRAVLJANJE  
VOZ  
DOBOVA**



Splošno gradbeno podjetje  
**ZIDAR**  
KOČEVJE

Podjetje na svojih sektorjih v Kočevju, Ljubljani in na Reki kvalitetno, v ugodnih rokih in cenah izvaja vse vrste gradbenih objektov in del s področja visokih gradenj. Ze več let gradimo stanovanja za trg.  
**INVESTITORJI!** Preden se odločite za oddajo gradbenih objektov in del, zahtevajte naše ponudbe!  
**KUPCI STANOVANJ!** Želite kupiti stanovanje zase ali za člane vaše delovne skupnosti? Kvaliteta in cena naših stanovanj sta jamstvo za vaše zadovoljstvo!  
Naj živi 1. maj!



DESTILACIJA ALKOHOLNIH PIJAC

**DANA**  
MIRNA NA DOLENJSKEM

priporoča svoje kvalitetne izdelke ter vošči vsem gostinskim obratom družbenega in zasebnega sektorja uspešne praznične dneve!

Delovni kolektiv  
podjetja

**METAL**  
JESENICE  
NA DOL.



se pridružuje  
čestitkam  
za 1. maj!

Za naš največji delavski praznik  
pozdravljamo vse delovne ljudi v občini  
in jim priskrbo čestitamo!

**RAČUNOVODSKI BIRO KOČEVJE**  
**LJUDSKA RESTAVRACIJA**  
**KINO »JADRAN«**  
**DUR — RUDNIK**  
**VZGOJNO VARSTVENI ZAVOD**



**KOČEVSKI TISK — KOČEVJE**

TISKARNA — ZALOŽBA — KNJIGOVEZNICA

Izdelava solidna — Cene konkurenčne — Za vse vrste grafičnih naročil se priporočamo!  
Živel naš delavski praznik!

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM V BELI KRAJINI ČESTITAMO K DOSEŽENIM USPEHOM V PROIZVODNJI, OB TEJ PRILOŽNOSTI PA VOŠČIMO VSE NAJLEPŠE ZA 1. MAJ TUDI OBČANOM DOMAČE OBČINE IN POTROŠNIKOM, KI KUPUJEJO NAŠE IZDELKE!

**KOMET** KONFEKCIJA

**METLIKA**



Priporoča se in čestita vsem  
svojim odjemalcem

**PETROL**

LJUBLJANA

POSLOVALNICA

**KOČEVJE**

Prebivalcem  
Kočevja in okolice  
vošči  
za 1. maj  
podjetje  
komunalnih  
dejavnosti

**KOMUNALA**

KOČEVJE

Vsem delovnim ljudem in kolektivom na področju občine Ribnica želimo novih zmag pri nadaljnjem delu in jim priskrbo čestitamo za letošnji delavski praznik!

**OBČINSKA  
SKUPŠČINA  
RIBNICA**

OBCINSKI ODBOR SZDL  
OBCINSKI KOMITE ZKS  
OBCINSKI ODBOR ZZB  
OBCINSKI KOMITE ZMS  
OBCINSKI SINDIKALNI  
SVET



Priskrbo čestitke in najlepše želje  
za prvi maj

pošilja podjetje storitvenih obrti

**KOVINAR — KOČEVJE**

LESNA INDUSTRIJA

**LIK — KOČEVJE**

NUDI ŽAGAN LES VSEH VRST, ŠOLSKO POHIŠTVO IN EMBALAŽO

Vsem poslovnim prijateljem, delovnim kolektivom in prebivalcem domače občine, kakor tudi vsem drugim delovnim ljudem čestitamo za prvi maj!



ČESTITAMO ZA 1. MAJ  
IN PRIPOROČAMO SVOJE USLUGE!

## TRANSPORT KRŠKO

NAJ  
ZIVI  
MEDNARODNI  
DELAVSKI  
PRAZNIK!

## ELEKTRARNA BRESTANICA



VSEM  
PREBIVALCEM  
SPODNJEGA  
POSAVJA  
VOŠČIMO  
ZA  
PRAZNIK  
DELA

## SPLOŠNO LIVARSTVO DOBOVA

*Živel*  
**MAJ**  
*BREŽICE*

## OBČINSKA SKUPŠČINA SEVNICA

OBČINSKI ODBOR SZDL — OBČINSKI KOMITE  
ZKS — OBČINSKI ODBOR ZZB — OBČINSKI  
SINDIKALNI SVET IN OBČINSKI KOMITE ZMS  
pošiljajo prvomajski pozdrav vsem delovnim ljudem  
v občini!



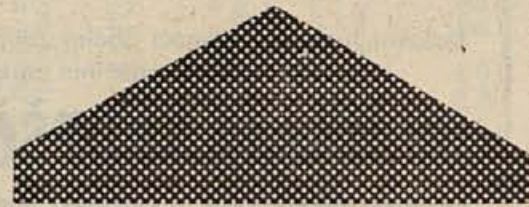
KANIŽARSKI  
RUDARJI  
ZELIJO  
SREČNO  
ZA 1. MAJ!

RUDNIK  
RJAVEGA  
PREMOGA  
KANIŽARICA



## Delovni kolektiv podjetja na debelo in drobno PRESKRBA KRŠKO

vabi k nakupu v vseh svojih bogato založenih  
prodajalnah in čestita za praznik dela vsem svo-  
jim strankam!



## PAPIRKONFEKCIJA KRŠKO

INDUSTRIJA ZA PREDELAVO PAPIRJA, KARTONA IN LEPENKE,

pošilja prisrčne prvomajske pozdrave svojim poslovnim  
prijateljem!

Za 1. maj čestitamo delovnim kolektivom  
s področja domače občine in vsem  
delovnim ljudem!

## SPLOŠNO OBRATNO PODJETJE KRŠKO

Rudarski pozdrav  
vsem delavcem  
in strokovnjakom!

## RUDNIK RJAVEGA PREMOGA SENOVO

DELOVNI KOLEKTIV

## KOPITARNE SEVNICA



iskreno vošči vsem  
svojim poslovnim pri-  
jateljem za 1. maj —

## AGROSERVIS LJUBLJANA OBRAT BREŽICE

v o š č i  
vsem občanom  
za 1. maj!

hkrati pa potrošnikom  
priporoča svoje iz-  
delke!

V imenu vseh družbeno političnih organi-  
zаций prisrčno voščimo za praznik dela vsem  
občanom in kolektivom v gospodarskih or-  
ganizacijah in družbenih službah!

## OBČINSKA SKUPŠČINA BREŽICE



PROIZVAJALNO IN TRGOVSKO PODJETJE

## AGROKOMBINAT KRŠKO

se priporoča kmetovalcem Spodnjega Posavja  
in jim želi prijetne prvomajske praznike!

## GRADBENO OPEKARSKO PODJETJE

MIRNA NA DOLENJSKEM

izvaja vse vrste visokih gradenj po ugodni  
ceni — Prevezujemo gradnje zasebnih hiš,  
garaž in drugih objektov  
Iskrena voščila za 1. maj!

Vsem občanom na  
področju občine Čr-  
nomelj, posebno pa  
investitorjem, čestita

delovni kolektiv  
BELOKRANJSKEGA  
GRADBENEGA  
PODJETJA  
BEGRAD  
ČRNOMELJ

TRGOVSKO PODJETJE

## Krka - Brežice

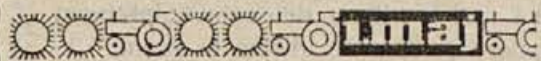
vošči v imenu vseh svojih  
trgovin cenjenim stran-  
kam, katerim se tudi  
v prihodnje priporoča!



Delovni ljudem v domači občini želimo novih uspehov pri delu, hkrati pa jim voščimo za letošnji prvi maj!

## OBČINSKA SKUPŠČINA KOČEVJE

Občinski odbor SZDL – Občinski komite ZKS – Občinski odbor ZZB – Občinski sindikalni svet – Občinski komite ZMS



Delovni kolektiv  
LESNO  
PREDELOVALNE  
INDUSTRIJE



SOLIDARNOST  
Z DELOVNIMI  
KOLEKTIVI  
V OBČINI  
KOČEVJE  
VOŠČI  
ZA PRAZNIK  
TUDI

## LEPIS SUHOR

priporoča tudi v prihodnje svoje izdelke kupcem na domačem trgu in jim želi prijetno praznovanje!

PLETILSTVO  
KOČEVJE

Vinogradnikom, živinorejcem in drugim kmetom na področju metliške občine vošči za praznik dela

KMETIJSKA  
ZADRUGA  
METLIKA



## OBČINSKI ODBOR

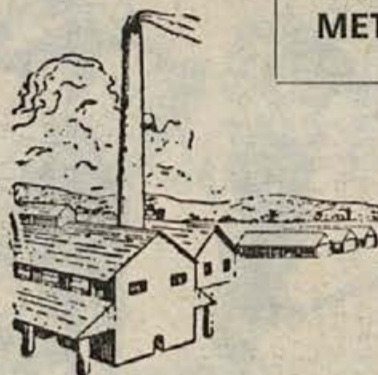
SZDL METLIKA



OBČINSKI KOMITE ZKS – OBČINSKI ODBOR ZZB – OBČINSKI KOMITE ZMS IN OBČINSKI SINDIKALNI SVET  
OB 25-LETNICI LJUDSKE VSTAJE pristrčno čestitajo kolektivom k delovnim zmagam z željo, da bi si še vnaprej prizadevali za napredek. Vsem občanom pristrčen prvomajski pozdrav!

VSEM INVESTITORJEM, GRADBENIM PODJETJEM IN GRADITELJEM ZASEBNIH HIŠ SE PRIPOROČAMO TER JIM VOŠČIMO ZA 1. MAJ!

## OPEKARNA BREŽICE



PRIPOROČAMO SVOJE USLUGE IN VOŠČIMO ZA LETOŠNJI DELAVSKI PRAZNIK!

KOMUNALNO PODJETJE  
METLIKA

VSEM  
POTROŠNIKOM  
MESA  
IN MESNIH  
IZDELKOV  
VOŠČIMO  
ZA PRVI MAJ  
IN SE JIM  
PRIPOROČAMO!

## Kmetijsko gozdarsko podjetje BREŽICE

se veseli uspehov vseh delovnih kolektivov v Spodnjem Posavju ter jim čestita. Prav tako čestita za 1. maj tudi vsem delovnim ljudem!

CENJENIM  
STRANKAM  
PRISRČNA  
VOŠČILA  
ZA PRVI MAJ!

Letošnji prvi maj pozdravljamo z mnogimi novimi uspehi na vseh področjih, vendar si prizadevajmo doseči še več! Vse občane lepo pozdravljamo, želeč jim vesele praznike!

MESTNA  
KLAVNICA  
METLIKA

VSE DELOVNE LJUDI V KRŠKI OBČINI POZDRAVLJAMO ZA MEDNARODNI DELAVSKI PRAZNIK – 1. MAJ IN JIM ŽELIMO PRI DELU ŠE MNOGO NOVIH USPEHOV!

## OBČINSKI SINDIKALNI SVET

MERCATOR  
LJUBLJANA  
ENOTA  
TRŽAN  
MOKRONOG

## OBČINSKA SKUPŠČINA TREBNJE

OBČINSKI ODBOR SZDL  
OBČINSKI KOMITE ZKS  
OBČINSKI ODBOR ZZB  
OBČINSKI KOMITE ZMS  
OBČINSKI SINDIKALNI SVET



Obiščite nas med prvomajskimi prazniki! K veselemu razpoloženju bo pripomogla dobra postrežba, odlična pijača in zmerne cene!

HOTELSKO  
GOSTINSKO PODJETJE  
METLIKA

K  
R  
Š  
K  
O



Vsem delovnim kolektivom v brežiški občini pristrčno voščimo za prvi maj, hkrati pa se priporočamo strankam in potnikom!

Avtobusno servisno podjetje  
PREVOZ BREŽICE

Pristrčna prvomajska voščila z najlepšimi pozdravi pošilja vsem delovnim ljudem in delovnim organizacijam

KMETIJSKO GOZDARSKO PODJETJE  
KOČEVJE

s svojimi kmetijskimi obrati: Cvišlerji, Koprivnik, Livold, Mlaka, Stari Log, Draga, obrat Mlekarna, Mešalnica močnih krmil, Obrat za kmetijsko kooperacijo, Gradbena skupina, Agroservis, Mesarija in klavnica, Uprava delovne organizacije ter gozdnimi obrati: Kočevje, Mozelj, Stara cerkev, Grčarice, Podpreska, Ribnica, Velike Lašče.

Čestitkam se pridružujejo Spedicija Kočevje in Ribnica, Obrat gozdne mehanizacije, Avtopark in lovišče Rog.



Svoje izdelke priporoča in vošči za praznik dela

KROJAŠKO PODJETJE

**KROJAČ**  
NOVO MESTO

# Prvi maj



Za letošnji mednarodni delavski praznik pošilja delovni kolektiv pristrčne čestitke z najlepšimi pozdravi vsem delovnim ljudem naše domovine!

**GOZDNO  
GOSPODARSTVO  
NOVO MESTO**

Za prvi maj čestita  
in pozdravlja  
delovni kolektiv

Pristrčne čestitke in pozdrav vsem voznikom  
in lastnikom motornih vozil!

**PETROL  
SKLADIŠČE  
NOVO MESTO**

Iskrene prvomajske čestitke pošilja  
kolektiv  
**INDUSTRIJE IN RUDNIKOV NEKOVIN**  
»K R E M E N« NOVO MESTO

KOLEKTIV  
**ZDRAVSTVE-  
NEGA DOMA  
NOVO MESTO**

vošči vsem  
zdravstvenim  
delavcem Dolenjske  
za 1. maj!

**ISKRA**

TOVARNA USMERNIŠKIH NAPRAV  
NOVO MESTO

vošči za letošnji  
praznik dela vsem  
delovnim  
kolektivom  
v gospodarskih  
organizacijah in v  
družbenih službah,  
želeč jim  
v prihodnje še  
večjih uspehov  
pri delu!



DELOVNI KOLEKTIV  
**KOMUNALNE-  
GA PODJETJA  
NOVO MESTO**

se ob praznovanju  
1. maja pridružuje  
čestitkam delovnih  
kolektivov!

PODJETJA  
**VODOVOD  
NOVO MESTO**

Za obisk v prvomaj-  
skih praznikih se pri-  
poročamo in čestita-  
mo svojim gostom!

**ZDRAVILIŠČE  
DOLENJSKE  
TOPLICE**

Naj živi 1. maj –  
največji delavski  
praznik!  
Naj žive uspehi  
naših delovnih  
kolektivov!

**VODNA  
SKUPNOST  
DOLENJSKE  
NOVO MESTO**



Pozdravljamo velike uspehe socialistične  
graditve v naši domovini in pristrčno  
čestitamo vsem delovnim organizacijam  
Dolenjske, Bele krajine in Spod. Posavja!

INDUSTRIJA STEKLA  
**INIS**  
NOVO MESTO



Toplo pozdravljamo vse delovne ljudi,  
zlasti pa kmetovalce na svojem  
območju in jim iz srca voščimo  
za 1. MAJ!

**KMETIJSKA  
ZADRUGA KRKA**  
NOVO MESTO

Priporočamo se tudi v bodoče za obisk v naših  
gostinskih obratih, hkrati pa voščimo cenjenim  
gostom za praznik dela!

GOSTINSKO PODJETJE  
»MAJOLIKA« STRAŽA

z obrati SREBOTNIK v Straži, LOVEC v Dolenjskih  
Toplicah in GROZD na Uršnih selih

KOLEKTIV  
**TOVARNE  
ZDRAVIL**

Obiščite za 1. maj  
slikoviti grad Otočec,  
kjer boste dobro  
postreženi po zmernih  
cenah!

Svojim stalnim  
gostom pristrčno  
čestitamo!

**HOTEL GRAD  
OTOČEC**

**KRKA** NOVO MESTO

priporoča svoje  
kvalitetne izdelke  
vsem zdravstvenim  
delavcem in ustanovam  
— hkrati pa jim  
čestita za letošnji  
delavski praznik!



Vsem industrijskim kolektivom želimo  
nadaljnjih delovnih uspehov ter ob tej  
priložnosti čestitamo svojim odjemalcem  
za 1. maj!

## Industrija obutve Novo mesto

# V TEM TEDNU VAS ZANIMA

## TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 20. aprila — Robert Sobota, 30. aprila — Katarina Nedelja, 1. maja — Praznik dela  
Ponedeljek, 2. maja — Boris Turek, 3. maja — Aleksander Sreda, 4. maja — Florijan Četrtek, 5. maja — Miran Petek, 6. maja — Janez Sobota, 7. maja — Stanislav Nedelja, 8. maja — Viktor Ponedeljek, 9. maja — Gregor Turek, 10. maja — Izidor Sreda, 11. maja — Ziga Četrtek, 12. maja — Pankracij

## ČESTITKE

Staršem Janezu in Ani Ivanušič, Preloka 64, za 40-letnico poroke iskreno čestitamo se na mnoga leta vseh njih 11 otrok z družinami

## ZAHVALNOST

Ob smrti našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata tasta in strica

## FRANCA ZAGORCA

iz Smolenje vasi  
se zahvaljujemo vsem, ki so ga obiskali v času bolezni, sočustvovali z nami in ga spremili na njegovi zadnji poti v tako velikem številu. Posebna zahvala govorničniku za ganljive poslovilne besede, njegovim loveckim tovarišem in gasilcem. Zahvaljujemo se tudi dr. Ohišku za obiske na domu. Iskrena hvala g. Lojzki Zaletel za nesebično pomoč in nego med njegovo hudo boleznijo. Lepa hvala tudi vsem vaščanom, posebno sosedom, ki so nam ob bridkem času stali ob strani.  
Zalujoča žena Katarina z otroci

Miha Goršin, Milka in sin Tonček iz Potov vrha se najtopleje zahvaljujemo vsem zdravnikom in strojnemu osebju Splošne bolnice — kirurgije v Novem mestu za ves trud in nego.

Ob nenadomestljivi izgubi moje drage mame  
**MARTE MEVŽELJ**  
iz Tržišča na Dol.

se lepo zahvaljujem vsem, ki so jo pospremili na njeno zadnjo pot v 91. letu starosti. Zahvaljujem se tudi tovarišu Selevšku za poslovilne besede, kakor tudi gospodu župniku za poslednji blagoslov. Hvala tudi vsem, ki so ji podarili vence in cvetje.  
Globoko zalujoča hčerka Cilka in ostalo sorodstvo

## maliglasji

POCENI PRODAJABLOJNI spalnico s posteljnimi vložki in vzmetmi. Ogljed vsak dan od 15. ure dalje. Naslov v upravi lista (463/66).

PRODAJABLOJNI OHRANJEN kombiniran otroški voziček. Ogljed v petek in soboto od 15. ure dalje.

## PRIHODNJA ŠTEVILKA

Dolenjskega lista bo zaradi prvomajskih praznikov in oddiha v tiskarni izšla v četrtek, 12. maja 1966. UREDNISTVO

## RADIO LJUBLJANA

VSAD DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni sponod od 4.30 do 8.00.

**PETEK, 20. APRILA:** 8.05 Operna matineja. 9.25 Domače viže — domači ansambli. 10.35 Novosti na knjižni polici. 11.00 Turistični napotki za tujе goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inš. Marta Gosar. Nekateri izkušnje sadjarske pospeševalne službe na Štajerskem. 12.40 Slovenske narodne pesmi. 14.35 Poje francoski zbor Jean Paul Kreder. 15.20 Napotki za turiste. 15.30 Od vasi do vasi. 15.45 V svetu znanosti. 17.05 Petkov simfonični koncert. 18.15 Domače melodije igra Zabavni orkester RTV Ljubljana. 18.45 Kulturni globus. 20.00 Lepe melodije. 20.30 Iz sodobne češke glasbe. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

**SOBOTA, 30. APRILA:** 8.05 Glasbena matineja. 9.45 Četrtr ure z Zabavnim orkestrom RTV Beograd. 10.15 Odiomki iz manj znanih oper. 11.00 Turistični napotki za tujе goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inš. Gvido Fajdiga. Pridelovanje sena in otave. 12.40 Ansambel Milka Hočevarja in trio Dorika Skoberne. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Pesni in plesni narodov Jugoslavije.

do 18. ure. Papež, Zagrebška, stolpici B, Novo mesto.

**STANOVANJSKO HISO**, delno vseljivo v Novem mestu — možna nadzidava — primerna tudi za poslovne prostore ali mirnejšo obrt — prodamo. Ponudbe na upravo Dolenjskega lista pod »Glavni trg«.

**CENIK:** vsak oglas do 10 besed — 9 novih din, vsaka nadaljnja beseda — 1 novi dinar. Za naslov v upravi lista pribitek 1 nov. dinar — Redni zasebni naročniki Dolenjskega lista imajo pri vseh malih oglasih, zahvalah, osmrtnicah, čestitkah, preklicih in pod objavah 20 odst. poenusta.

**ZELO RODOVITNO** malo posevstvo (1 ha, 7 a), hiša vseljiva, z vsem inventarjem prodam. Naslov v upravi lista (459/66).

**UGODNO PRODAJ** žimnice z vložki. Naslov v upravi lista.

**DVE NOVI AVTOMOBILSKI GUMI** 5.60 x 13, »SAVAS«, dobro uležani, prodam po nabavni cenii v Novem mestu. Naslov v upravi lista.

**UGODNO PRODAJ** kuhinjsko pohištvo, kuharlik na tri plošče in kavc. Naslov v upravi lista (455/66).

**PRODAM MOTORNO KOLO** znamke BMW 250 cc s triko monterjem, v zelo dobrem stanju. Cena po dogovoru. Ferlan Andrej, Razter 19, p. Brestanica.

**UGODNO PRODAJ** kompletno spalnico, Apostolowsky, Nad mlina 24/II, Novo mesto.

**PRODAM HISO** z garažo, malo vrta in njivo ob glavni cesti in blizu avtobusne postaje. Potok 7, p. Straža.

**PRODAM leseno barako** v Novem mestu. Naslov v upravi lista (445/66).

**PRODAM FIAT 750**, Cirsiki, Brežice. Sentenart 2. Cena 10.000 N din.

**PRODAM** dvosobno stanovanje v Piranu. Informacije na naslov: Staniša, Svobode 12, Piran.

**PRODAM** spalnico. Novo mesto, Majde Silc 5.

**KUPIM MALO HISICO** z vrtičkom v neposredni bližini Dolenjskih ali Smarjških Toplic. Ponudbe na upravo pod šifro »Vikend 66«.

**KUPIM** vzhodni desni dvainpolsni šteditnik. Naslov v upravi lista (450/66).

**ISCLEM PRAZNO SOBO**. Plačam v naprej po dogovoru. Pomagam v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista (464/66).

**ZA SOBO IN HRANO** pomagam v gospodinjstvu izmenično. Naslov v upravi lista (462/66).

**DOSMRTNO STANOVANJE** in oskrbo nudim starejši ženi za varstvo dveletnega otroka. Franc Vučjak, Rigonec 3, p. Dobova.

**SAMSKEGA MIZARSKEGA** pomočnika takoj zaposlim. Stanovanje zagotovljeno. Splošno mizarstvo Mirko Jurković, Izola, Berlinska št. 16.

**SPREJMEM MIZARSKEGA** vajenca. Hrana in stanovanje preskrbljeno. Maks Petek, Mizarstvo, Godič, p. Stahovica, Kamnik.

**TAKOJ SPREJMEM GOSPODINJO**. Plačam dobro. Dr. Meta Hartman, Grosuplje, Novi blok.

**STIRICLANSKA DRUŽINA** (2 mala otoka) sprejme dekle za pomoč v gospodinjstvu. Možnost pridružitve strojeplja, kasneje tudi šivanja. Perc, Celje, Cesta na grad 11.

**POROCNE PRSTANE** po zadnji modi izdeluje zlatar v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg Univerze).

**ZDRAVILISČE ROGAŠKA SLATI-NA** — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolelega želodca, jeter, žolca in ostalih prebavil? Uporabljajte vendar rogaško »Donat« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava! V Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju HMEJLJNK — telefon 21-129, in STANDARD — telefon 21-158.

## KINIO

Crnomelj: 20. 4. in 1. 5. francoski barvni film »Misterija Pariza«. 2. in 3. 5. angleško-jugoslovanski barvni film »Dolge ladjice«. 4. 5. italijanski film »Fra Diavolo«. 6. in 8. 5. ameriški barvni film »Izvajalci Vikingov«. 10. in 11. 5. japonski barvni film »Pirata«.

Kočevje: »Jatran«: 29. 4. in 1. 5. ameriški barvni film »Klic trobenca«. 2. in 3. 5. sovjetski barvni film »Pionirji vesolja«. 4. in 5. 5. angleški barvni film »Oboženi rosi«. 6. in 8. 5. francoski barvni film »Fantoms«. 9. in 10. 5. italijanski film »Kruto morje«. 11. in 12. 5. ameriški film »Deževna nedelja«.

Kostanjevica: 1. 5. jugoslovanski barvni film »Ne joi, Peter«. 2. 5. ameriški barvni film »Merlin Monros«. 4. 5. ameriški barvni film »Ana Karenina«. 8. 5. ameriški barvni film »Ljubimo se«. 11. 5. jugoslovanski barvni film »Možje«.

Metlika: 30. 4. angleški film »Tom Jones«. 1. 5. ameriški film »Sladka ptica mladosti«. 2. 5. ameriški film »Dvojboj na soncu«. 3. 5. ameriški film »Trije možje iz Texasa«. 4. 5. jugoslovanski film »Promotej« z oluka Viševca. 7. in 8. 5. angleški film »Zmagovalci«. 11. in 12. 5. francoski film »Judex«.

Mekronog: 30. 4. in 1. 5. madžarski barvni film »Zlata človeka«. Novo mesto »Krka«: 29. 4. do 2. 5. ameriški barvni film »Močnejše od slave«. 3. in 4. 5. sovjetski barvni film »Metec«. 6. in 7. 5. italijanski film »Nevarne zvezde«. 8. in 9. 5. nemški barvni film »Grafica Marica«. 10. in 11. 5. ameriški film »Svetišče«.

Ribnica: 30. 4. do 3. 5. jugoslovanski barvni film »Med jastrebice«. Ribnica: 7. in 8. 5. italijanski film »Ljubezben v Stockholmu«. Sevnica: 30. 4. in 1. 5. ameriški film »V vrtincu«.

Srednja: 1. in 2. 5. francoski barvni film »Kartuše«. 7. in 8. 5. ameriški barvni film »Morganovi gospodarji«.

Sentjerne: 30. 4. in 1. 5. črnobeli film »Solunski atentatorji«. 7. in 8. 5. barvni film »Človek z zlatimi koltoke«.

Trebnje: 30. 4. in 1. 5. ameriški kavbojski film »Ubijalce Libertija Walansa«. 7. in 8. 5. ameriški barvni film »Okro za okro«.

## OBVESTILA

Milka Gril iz Regerče vasi 61, Novo mesto obveščam, da nisem plačnik dolgov. Ki bi jih naredil moj mož Mihael Gril, Regerča vas, Novo mesto. Opozarjam tudi vsakogar pred nakupom, ker ni upravičen prodajati moje lastnine.

Krajevna skupnost Brusnice obveščam vse odjemalce v peskokopu »Deklice« Dol, Suhadol, da morajo predhodno plačati na Krajevni skupnosti Brusnice. Potrduilo o plačilih peska mora vsak odjemalec pokazati Francu Božiču, Dol, Suhadol 27.

Svet krajevnih skupnosti Brusnice  
OBLASTILA solidno očisti Kemična čistilnica Novo mesto, Germo-va 5.

Obiščite Partizanski dom »Frata« za prvomajske praznike in dan zmagel za razvedrilo in ples bo poskrbela Marica iz Straže. Za jedčo in pijačo preskrbljeno. Vabljeni!

**IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE**  
Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Vida Subić iz Zaloge — Zeljka, Pavla Tavčar iz Gabrielj — Stanka, Marija Bele iz Dolnje Težke vode — Stanislava,

prebšče opere. 11.00 Turistični napotki za tujе goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inš. Milica Oblak. Osl-pnib in dol. 14.05 Orkester RTV Ljubljana vam predstavlja... 15.30 Skladbe Janika Gregorica igrajo domače pihalne godbe. 17.05 Turistična oddaja. 18.45 Jezikovni pogovori. 20.00 Četrtoke večer domačih pesmi in napevov. Izvajajo: Veseli planšarji s pevci — Fantje na vasi — Trio Vitala Ahacića — Ženski vokalni kvartet — Trio Bardorfer in vokalni kvartet »Zvončeka«.

**RADIO BREŽICE**  
NEDELJA, 1. MAJA: 9.00 — Prvomajske čestitke delovnih kolektivov s pozdravom ob prazniku dela. 10.25 — Poročila — Prispevek z četrtkovne seje Sob Brežice — Obletnica ustanovitve Kozjanskega odreda (Anton Račič) — Miroslav Kamblj: Programske osnove ekonomskega in družbenega razvoja SRS do leta 1970 — II — Damjan Vahen: Domači in mednarodni turizem — Iz novinarjeve beleženice — Poslušate pesmi dela in borbene pesmi — Magnetofonski zapis: Obisk pri Kovinarski v Krškem — Pozor, nimaš prednosti! — Obvestila in sponod žneumatografov. 13.05 — Obšani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 3. MAJA: 8.05 Glasbena matineja. 9.10 Kako poje mladi pevci po svetu. 10.15 Igra violiniš Uroš Prevorsek. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Turistični napotki za tujе goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v maju. 12.40 Slovenske narodne poje mali vokalni ansambli. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Igra pihalna godba holandske kraljevske mornarice. 18.15 Iz studia 14. 18.40 Naš razgovor. 20.00 Wolfgang Amadeus Mozart: Gledališki ravmatelj. 21.10 »Zvončeka« pesem.

ČETRTEK, 5. MAJA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Glasbena pravljica. 10.15 Pojo solisti za-

grahč iz Dolenjske — Jožeta, Alojzija Plut z Rožnega vrha — Slavko, Ana Radović iz Preloke — Janeza, Martina Simc iz Stopič — Bomana, Marija Jovanović iz Crnomlja — Zlato, Alojzija Hočevar iz Sela Šumberka — Alojzija, Justina Lukšič z Vrha pri Ljubnu — Marjana, Marija Simac iz Girsčev — Vinka, Martina Torbica iz Smačlje vasi — Mirka, Tončka Urnek iz Skrlijevega — Antona, Draga Kralj z Ursnih sel — Vlasto, Franciška Saje z Velikega Kalala — Andreja, Ana Golob iz Soteske — Igorja.

## PREKLICI

Matilda Vidmar, Češnjice 15, Mirna peč, prepovedujem hojo po mojem sadnem vrtu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

Prepovedujem vsako vožnjo in hojo po moji parceli nad mlinom Rakovnik. Kdor ne bo upošteval tega preklica, ga bom sodniško preganjal. Alojz Kastelic, Rakovnik 5, Novo mesto.

Jože Podraž, Sela, Dol, Toplice, preklicujem hojo, vožnjo in pašo kokoši po mojem vrtu na Selih. Kdor tega preklica ne bo upošteval ga bom sodno preganjal, kokoši pa zastrupil.

Franc Vovčina iz Regerče vasi 27, prepovedujem hojo ljudi in pašo kokoši po mojem zemljišču. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

## NABIRAJTE ZDRAVILNA ZELIŠČA!

Naša tovarna bo redno odkupovala tudi razna zdravilna zelišča po najvišjih dnevnih cenah.

Vsake štiriinajst dni vas bomo redno obveščali v Dolenjskem listu, katerega zdravilna zelišča odkupujemo, ter o cenah, po katerih bomo zdravilna zelišča plačevali na biralcem.

V prihodnjih tednih vam priporočamo nabiranje predvsem naslednjih zdravilnih zelišč:

Cvetja: ranjaka 250 S DIN, gloga-belega trna 660 S DIN, mačjih tačic 1000 S DIN, bezga brez pecljev 620 S DIN, bezga s peclji 420 S DIN.

Listov: bršljana 250 S DIN, šmarcnice brez pecljev 500 starih dinarjev.

Rastline: dišeče perle 410 S DIN, ženička 350 S DIN.

Korenine: bodče nežekompave 700 S DIN, srčne moči 1200 S DIN, baldrijana 1000 starih dinarjev.

Lubje: češminovih korenin 600 S DIN, krhlike 330 S DIN.

Razno: glogovih vršičkov 220 S DIN.

K sodelovanju vabimo vse kmetijske zadruge in druge organizacije, ki poslujejo z zdravilnimi zelišči.

Za vse kraje Slovenije išče mo prizadevne SODELAVCE ZA ORGANIZACIJO NABIRANJA IN ODKUPA ZDRAVILNIH ZELIŠČ.

Podrobnejša navodila in pojasnila vam posreduje odkupna postaja »Krka« — tovarna zdravil v Novem mestu.

## Studentje Dolenjske!

Dolenjski pokrajinski študentski klubi so se odločili, da obnove v Dolenjskem listu izdajanje DOLENJSKEGA STUDENTA. Prva številka bo izšla ob dnevu mladosti 26. maja. Vabimo vse redne in izredne dolenjske študente k sodelovanju. Prispevke, ki naj bi obravnavali študentsko ideološko-politično ekonomsko, kulturno ter športno problematiko in literarne sestavke, pošljite najkasneje do 10. maja na naslov: Miha Mate, Ljubljana, Saranovičeva 14, stolpnica.

**Posavski študentski klub**  
Klub študentov Kočevske  
Klub Belokranjskih študentov  
Novomeški študentski klub

## KRONIKA NESREČ

### S hlodi na travnik

Ludvik Volčansek, voznik pri KGP Kočevje, je 18. aprila dopoldne pripeljal z tovornjakom hlodovino do Šentjerneja, kjer sta mu naproti prišla kolesar in vprežni voz. Med srečanjem je tovornjak zaneslo čez cestni jarek na travnik. Škodo cenijo na 350 N din.

### S prazno gumo v jarek

Pero Popovič iz Hrasta se je 24. aprila peljal z osebnim avtomobilom mimo Vel. Cerrova, ko je vozilu razneslo sprednjo desno gumo. Avto je zaradi tega zanesel v skalnati usek, škodo pa cenijo na 6000 N din.

### Pes pritekel pred avto

Ko se je Jože Bregar 18. aprila ponoči vračal z osebnim avtom iz Novega mesta v Zameško, mu je pri Hrvaškem brodu iz gozda pred vozilo skočil pes. Pri nesreči je pes poginil, na vozilu pa je za več kot 350 N din škoda.

### Motorist se je zaletel

Jože Uрман iz Stopič se je 19. aprila peljal z osebnim avtom v Novo mesto. Ko je bil še pri Stopičah, mu je pripeljal naproti motorist Ivan Boltez iz Črmošnjic. Motorist se je v avto zaletel z zadnjim kolesom svojega vozila. Gmotno škodo cenijo na 600 N din, voznikoma pa ni bilo nič.

### Motorist se je zaletel

Jože Radovan iz Loke pri Sentjerneju se je 19. aprila zvečer pripeljal v osebnem avtu na križišče pred PETROLOM v Novem mestu, ko je s Ceste herojev prišel mopedist Tine Gorše iz Gor. Sušič, zapeljal na križišče in se zaletel v Radovanovo vozilo, kateremu je razbil žaromet. Škodo cenijo na 50 N din.

### Vozilu odpadlo kolo

Na avtomobilski cesti pri Korenitki so se osebnem avtu, ki ga je 19. aprila zvečer vozil Ljubljancan Janez Pavlovič, na levem kolesu zdrobili kroglični ležaji, zato je kolo odpadlo. Škodo na vozilu cenijo na 500 N din.

### Trčil v rešilca in si pretresel možgane

23. aprila popoldne je po Zagrebški cesti na kandijsko križišče Jože Erbežnik pripeljal rešilni avto novomeškega Zdravstvenega doma. Po mostu se je tedaj pripeljal motorist Peter Zaje iz Šmihela

### Ovinek ni bil pregleden

V levem nepreglednem ovinku v Podhosti sta trčila 24. aprila dopoldne osebni avto, ki ga je upravljala Marjanja Čučavič iz Ljubljane in osebni avto, ki ga je upravljal Savo Zupanc iz Ljubljane. Zupancova sopotnica Franciška Bebar se je laže poškodovala, na obeh avtomobilih pa je škoda za več kot 2000 N din.

### Trčil v rešilca in si pretresel možgane

23. aprila popoldne je po Zagrebški cesti na kandijsko križišče Jože Erbežnik pripeljal rešilni avto novomeškega Zdravstvenega doma. Po mostu se je tedaj pripeljal motorist Peter Zaje iz Šmihela

## DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: Občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.  
UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Miloš Jakopc, Marjan Legan, Marjan Moškon, Jože Primc, Jožica Toppey in Ivan Zoran.  
IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 50 par (50 starih dinarjev) — Letna naročnina 20 novih dinarjev (2000 starih dinarjev), polletna 10 novih dinarjev (1000 starih dinarjev); plačljiva je vnaprej. — Za inozemstvo 37,50 novih dinarjev (3750 starih dinarjev) oziroma 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri dir. SDK v Novem mestu. Glavni trg 3 — Pošto predal 33 — Telefon: 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISK: časopisno podjetje DELO v Ljubljani.